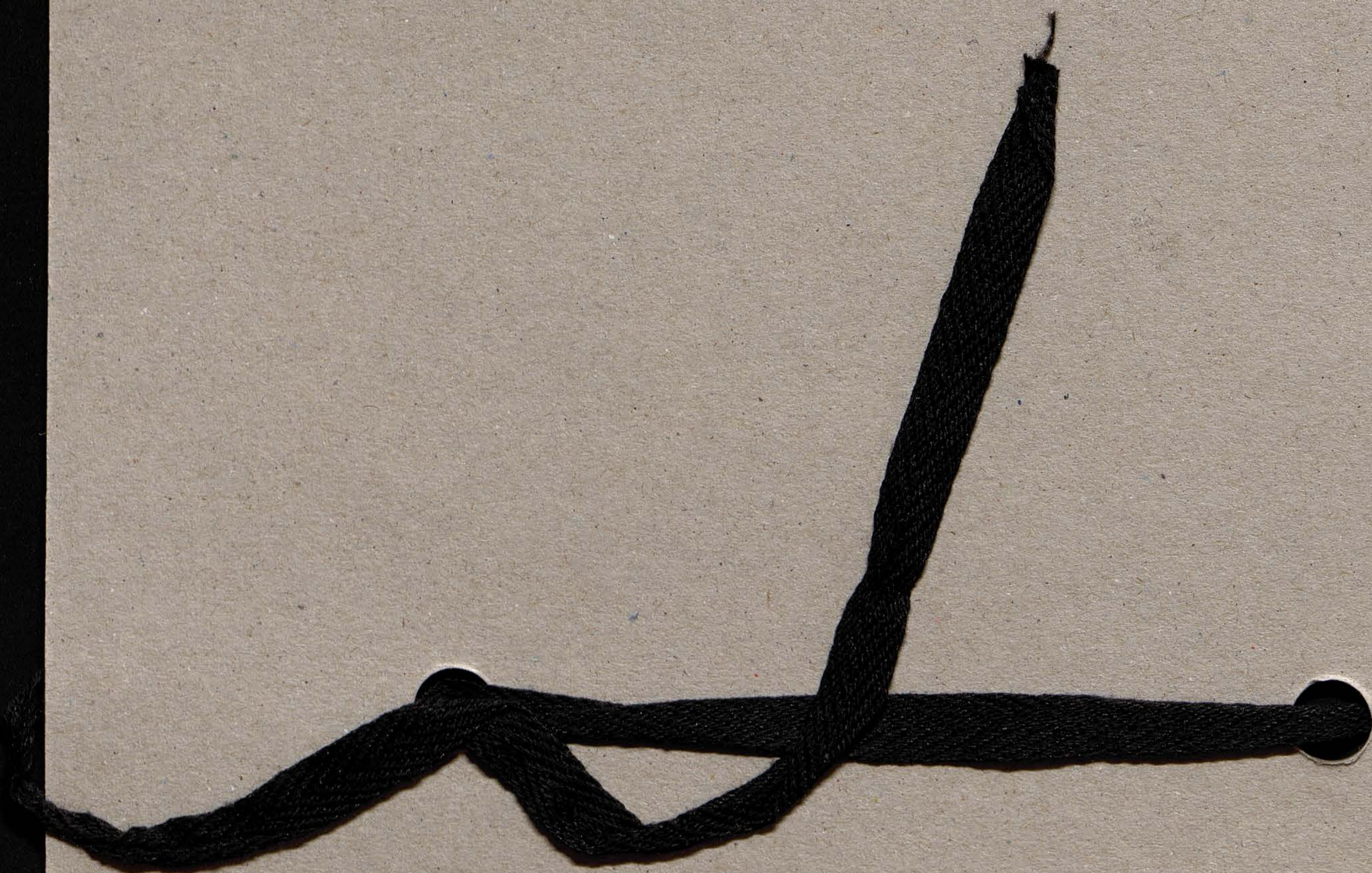
8196

IV

I 1

Hec sunt constituciones urbani pape

~~1267~~ 1248.

Urbanus Episcopus ser-
uus seruorum Dei Ve-
nerabili fratri Episco-
po Waznieniensi aposto-
lice sedis legato salutem
et apostolicam benedictio-
nem. Sinceritatis tue
pia desideria, de qui-
bus ex probabili con-
~~[illegible]~~ iectura presumitur, que ad
laudabiles dirigantur
affectus eo debemus
prompto fauore prose-
qui quo nobis potissime
[illegible] super hoc
[illegible] et propicios
inveniri. Sane trans-
missa nobis tua peti-
cio continebat quod
licet

licet nos olim cum ad
huc in officio minori con=
stituti Legacionis mi=
nisterio in polonie Bo=
moranie prassie parti=
bus fungeba~~ntur~~mur, quas=
dam constituciones, que
animarum salutem et
divini ~~domini~~ cultus augmentum ~~antiquer=
tum~~ continent, ac eciam
utilitates Ecclesiarum
et decus clericale res=
piciunt morumque sa=
pientium honestatem
in concilio tunc a no=
bis aput Wratislaviam ~~Le=
gacionis~~ congregato di=
ligenti prehabita deli=
beracione

beracione fec[eri]mus auc=
toritate predicte Lega=
cionis Venerabilibus
fratribus nostris Archi=
episcopo Gneznensi
et aliis quampluribus
Episcopis illarum par=
tium in eodem concilio
congregatis firmiter injungen=
tes, ut constituciones
ipsas observarent invi=
olabiliter et in suis
Civitatibus et Diocesis
fecerint observari qui
tamen hoc ipsi efficere ~~efficere~~
negligent dictarum Eccle=
siarum utilitatibus ni=
mis adimitur et salu=
ti fideli[um] de illis
partibus plurimum de=
rogatur. ~~quare properte rogatur~~

quare pro parte tua instanter petebatur a nobis [ut] insuper hec salubriter curaremus; nos itaque de tua circumspectione confisi fraternitati tue per apostolica scripta firmiter precipiendo mandamus,
quantenus constituciones easdem in praedictis partibus auctoritate nostra facias inviolabiliter observari, contradictores eadem auctoritate apostolica postposita compescendo non obstante si aliquibus que suspendi vel interdici aut excomunicari

excumunicari ~~do~~ nequeant,
~~tis~~ a sede apostolica sit
indultum. Quasdam au=
tem constituciones
earum quas nos recoli=
mus edidisse, obmissis
earum aliquibus, que
locum ad presens non
videntur habere ~~re~~ de verbo
ad verbum presentibus,
reliquas vero quibus=
dam aliis nostris li=
teris tibi directis ~~daturas~~ fe=
cimus annotari; que
tales sunt: Reveren=
do fratri ac domino
Fulcone Dei gracia Gne=
znensi ~~m. Cuiaviensi~~
~~poznaniensi~~ Archie=
piscopo et Venerabilibus
in Christo patribus

Thomae

Thomae) dei gratia Wrati
slaviensis(Vandotae) Cracovi=
ensi Michaeli) cuia=
viensi [B] poznaniensi
M. Mazoviensi
lubuensi et Culmen
si Dei gracia in con=
cilio a nobis nota=
to in Wratislavia in
crastino dionisij con-
gregatis Jacobus Ar=
chidiaconus leodixensis
Domini Pape Capel=
lanus ac eiusdem in
polonia prussia et
pomerania Vicesgerens
salutem in domino.
mandatum apostolicum
indicto concilio Nobis
~~presentamus~~ reseruentemus sub hac for=
ma:

Innocencius

Innocencius Episcopus
servus servorum Dei
Venerabilibus fratribus
Gneznensi et Prussie
Archiepiscopis ac
eorum suffraganeis
salutem et apostolicam
benediccionem, Quia
corporali presentia
non possumus locis
singulis imminere, non
nunquam Viros providos et
discretos in partem soli=
citudinis destinamus
in exemplo eius instru=
cti, qui pro salute hu=
mani generis de su=
pernis celorum adijma
mundi descendens,
discipulos quos elegit
in universum orbem
transmisit

transmisit omni crea=
ture evangelium, de
nostra itaque salute
~~pacienciа~~ terna diligencia co=
gitantes dilectum fi=
lium Jacobum archi=
diaconum Leodixensem
Capellanum nostrum,
virum utique literatum,
morum honestate de=
corum, et inconciliis
circumspectum quam=
plurimum vel eciam
fratribus nostris sue
merito probitatis ad
partes vestras duximus
destinandum, committen=
tes sibi in eisdem par=
tibus vices nostras ple=
narie et ut evellat et
dissipet edificet et
plantet

plantet sicut viderit
expedi~~t~~re. Quia vero
specialis dilecti~~o~~nis bra=
chijs amplexamur uni=
versitati vestre ~~tue~~ per apo=
stolica scripta manda=
mus atque precipimus
quan~~tum~~tenus eum ipsum pro=
cius nos in ipso beni ~~uni~~=
gne ~~que~~ recipientes et hono=
rifice pertractantes, humiliter
eidem intendatis ~~quilibet~~
et devote ipsius mo=
nita et praecepta, et
que nobis ex parte
nostra ~~...~~ mandaverit
efficaciter adimplen=
do. alioquin ~~...~~ sententiam ~~formam~~
quam ipse rite tu=
lerit in rebelles ratam

habebimus

habebimus et faciemus
auctor~~itate~~ e Domino ~~in~~
~~Christo~~ usque ad satisffaccio=
nem condignam invi=
olabiliter observari.
czy nie Lugduni? NB. datum Viguduni octa=
vo Calendas decem=
bris pontificatus
nostri anno quinto.

De pena clericorum qui in domibus suis ~~et~~ vel alibi publice suas detinent concubinas.

Quoniam factores hoc est il=
los qui in suis peccatis
incorrigibiles permanent
non exaudi~~tur~~ t deus.
timiendum est vehe=
menter

ne plus noceat christianis
ad penam multorum ~~nuda~~ immunda
conversacio clericorum
quam prosit adveniam
paucorum deprecacio de-
votorum ~~cum~~ cum peccatum ~~uni~~
ius de filiis israel
benedict~~e~~ ente moysen et
omni turba ad ~~portum~~
scortum madianne in-
travit plus procura-
vit iram dei quam
placaverunt suffragia
plurimorum, sic et die-
bus istis est non im-
merito formidandum
neque pro peccatis pu-
blicis clericorum —
que coram prelatis et
omni ~~prelato~~ populo facere
non

non verentur regnare
faciat deus ipocrisim
impiorum, nam quam=
vis contra ~~dictos~~ clericos qui in
hospitiis suis vel alibi
~~detinent~~ detinent suas
concubinas, qui de nocte
agitant filium Vene=
ris et de die tractant
filium virginis in al=
tari, multe pene ~~ais~~
~~his~~ sanctis patribus ~~fiunt~~ fuerint in=
stitute, tamen quorun=
dam prelatorum factum
et malicia ~~prava~~ parva est
ad-huc ex illis emenda=
cio in istis pa~~tri~~rtibus
subsecuta, sed quia
error

error cui non resi=
stitur aprobatur, ne
nos errorem huiusmo=
di videamus si ta=
cuerimus aprobare,
bis, vobis predicta qua
fungimur auctoritate
percipiendo manda=
mus, quatenus infra
mensem postquam
ad vestras redieritis ec=
clesias kathedrales,
ipsas ecclesias primo et
specialiter per vos ali=
as non per archidi=
aconos nostros vel
alios ad hoc expedire
videritis visitantes omnes
is et illos quos

inveneritis

inveneritis in domibus
suis uel alias suas pu=
blice detinere concubi=
nas, siue sint archidi=
aconi sive ~~diaconi~~ decani sint
vel archipresbiteri sive
ectiam alii in quacunque
dignitate vel officio
constituti, diligencius
mone~~ant~~tis ut concu=
binas easdem a se re=
moveant ad ipsas
nequaquam reuersuri vel
si ~~fuerint~~ fuerint super hoc
inffamati seu diffama=
ti se purgent et
compurgatores habe=
ant secundum cano=
nicas sanciones; quod
si moniciones ~~litera~~
vestras

vestras ymo aposto=
licas pocius contem=
pserint eciam ista
~~vite~~ vice non elapso
dicto mense secundum
penas in Iure con=
tra concubinas edi=
tas, contra ipsos
procedere nullatenus
obmittatis, si vultis
et peccatum inobedien=
cie evitare, et illos
concubinarios a confu=
sione et scandalo li=
berare; quod si facere ex ne=
gligencia vel fauore
infra alium mensem
non processeritis, ut
dictum est, contra
ipsos, in extunc ne=
gligenciam vestram
non

non solum inutilem
sibi senciant sed dam=
pnosam auctoritate
predicta statuimus vo=
bisque mandamus, ut
extunc dicti concubina=
rii conueniri a quolibet
et ipsi nullum valeant
conuenire in foro eccle=
siastico, qui in eodem
foro in modum exce=
ptionis proposuerit et
probauerit legitime
contra eos, quod ipsi
in domibus eorum vel
alibi suas publice deti=
nerent concubinas, vel
quod diffamatis super
hoc in purgacione de=
fecerint

fecerint canonica aut
sic ex contemptu suo
et ~~nostra~~ vestra negligencia
et fauorem confusionem
et dampnum hujus=
modi se sencian~~tur~~t
in~~teresse~~ currisse. ~~ovis~~ verumtamen
quantumcunque postea
consti~~tit~~ terit eosdem ~~con~~
concubinarios penitencia du=
ctos, suas concubinas
a se penitus removisse,
ita quod dicte exce=
pciones locum non ha=
beant amplius ~~quod~~ contra
ipsos, extunc in eisdem
a quibus ~~serciant~~ fuerant per ~~fore=~~
dictas excepciones re=
pulsi et aliis suis

accionibus

accionibus legitimis
audiantur, et ad ea ni=
si aliud impediat ad=
mittatur cum sit in=
tencionis nostre, ut
eciam in hac parte ce=
ssante causa cesset
pariter et effectus. Si
autem aliquis contra
aliquem maliciose
exceptionem istam
proposuerit et in pro=
bacione defecerit au=
dire coram quo eam
proposuerit ad dampna
et nil esse et ad legitti=
mam estimacionem tan=
tae iniurie condempne=
tur illi contra quem ex=
cepcionem proposuerit
et non probaverit audi=
tam &c

De pena Sodomitarum Capitulum.

Illis autem qui de vicio illo pessimo inimico nature quod ~~amicitias~~ apostolus in mundiciam vocat ~~comitem~~ coniunctam ~~fiunt~~ fuerint vel confessi vel quos diffamatos aput ~~suos~~ bonos et graues super hoc in purgacionem canonica die ad hec statuta constiterit defecisse, mandamus omni ~~vi~~ beneficio ~~cio~~ ecclesiastico (super) quod habuerint omnino priuari; si autem beneficium ~~suficienter~~ non habuerint et in ordinibus ~~fiunt~~ fuerint constituti ab

omnibus

omnibus ordinibus de=
gradari. Si autem non
fuerint ~~fuerit~~ ordinati vel
si ~~fuerint~~ erit laici ~~excep=~~ excomunicacionis.
~~cionis~~ vinculo innodan=
tur, et aliis confusio=
nibus repleantur, pro=
ut visum fuerit pre=
latis eorum expedire
deiniuncto ab episcopo
et Canonicis ecclesie
sue faciendo. ‖ Audi=
vimus et miramur
quomodo usque ad hec tem=
pora sit neglectum,
quod in omnibus Ka=
thedralibus vel in
aliis Gneznensis
provincie nullum
prestitur ab episcopo
vel canonicis iuramen=
tum

de

de juribus vel consuetu=
dinibus ipsis ecclesiis
con~~firmandis~~ seruandis vel de
consiliis ecclesie non
revelandis ~~vel~~ quare obesse
pocius ~~prout~~ possunt quam
prodesse; unde contin=
git vel continge~~rit~~ re
forte posset, quod ali=
qui Episcopi iura
Ecclesiarum suarum
non solum non seruant,
sed suis ~~presentibus~~ parentibus et
aliis largiuntur vel
ea aliis modis nimis
alienant proinde, et
quod aliqui in Canonicis
iam recepti in conciliis
et curiis principum
vel aliorum eciam exi=
stentes ipsis ecclesiis
et ipsorum

et ipsorum Episcopis
indebite supponunt
et consilia eorum re=
velant in ecclesiarum
preiudicium et graua=
men, volentes igitur
in huiusmodi Episcopis
et ecclesiis providere ~~providere~~
mandamus, ut dece=
tero ~~to~~ postquam Episcopus
fuerit consecratus, an=
tequam a capitulo suo
recipiatur in ecclesia
Katheedrali cum hono=
re et sollempnibus con=
suetis, et Canonicus
antequam ei locus vel
stallum in capitulo assi=
gnetur, prestet corpora=
liter iuramentum, quod
ipsi

ipsi iura et consuetu=
dines racionabiles an=
tiquas et probatas
ipsius ecclesie pro=
posse et bona ~~vera~~ fide
seruabunt et quod
consilia Capituli
vel Episcopi que eis
fuerint reuelata, ad
eorum dampnum et
preiudicium nulli
pandet, et quod alie=
na indebite ad ius
et proprietatem ipsi=
us ecclesie omnibus
iustis modis vel ra=
cionabilibus, quibus
potuerint revocabunt
et quousque a predictis
prestita fuerint ~~et~~
huiusmodi iuramenta
ne

ne Episcopus ad ec=
clesiam cum sollempni=
tate ~~ac~~ debita a capitulo ad=
mittatur, nec canonico
stallum in choro vel lo=
cus in capitulo assigne=
tur, nec aliquid in fructi-
bus prebende sue ~~par~~
percipere ~~licipe~~ ~~pro~~ per mittatur, et
Canonicos iam receptos
qui non dum prestite-
terunt ~~erant~~ huiusmodi iura-
mentum ad prestandum ~~prestitandum~~
illud auctoritate no=
stra et nostram ~~pre~~ per censu=
ram Ecclesiasticam et per
substractionem suorum
proventuum compellat ~~ur~~ ~~is~~
postquam autem dicta
prestiterint iuramenta qui
illa non observat sed
contra fecerit [et] de hoc le=
gitime constit ~~er~~ erit canoni-
ce ~~privatur~~. ~~et~~ puniatur et

De prouentibus assignandis pro conuentibus.

Promouendis negociis
Intelleximus, quod in
Ecclesiis kathedralibus
et conuentualibus Gne=
znensis prouincie
nulli sunt redditus as=
signati pro ~~quibus~~ communibus ne=
gociis promovendis:
sed quottiens expense
huiusmodi ~~sic~~ facte fuerint
vel eciam faciende
oportet quilibet ca=
nonicus ut simbolum
suum soluat, sed cum
nonnulli canonici
porcionem que illos
que de dictis expensis
contingit

contingit vero velint
libenter vel qu~~oque~~anquam non
possunt accidit, quod iura
ecclesie et negocia com=
munia indefensa rema=
nent et neglecta, volen=
tes igitur in hac par=
te dictis ecclesiis pro=
videre Nobis auctoritate
predicta mandamus, ut
ad capitula ~~vrs~~ vestrarum
diocesium tam kathe=
dralia quam alia infra
annum accedentes per=
sonaliter auctoritate
et vestra ordin~~atione~~ etis
et disponetis cum
ipsis ut ab ipsis cer=
ti redditus deputen=
tur pro quibus ipsi=
us

us ecclesie negocijs
per totius anni ~~citer~~ circulum
~~lum~~ promovendis provi=
sio erit ~~et~~ ~~ecclesiam~~ quibus si quid defuerit
a communi capitulo supliatur
~~citer~~, et si quid in fine
anni superfuerit in
thesauris ecclesie pro=
ventibus redditibus ad
opus capituli reser=
vetur &c.

De prebendis equalibus faciendis

Preterea audivimus quod
in ecclesiis kathedra=
libus, et aliis con=
ventualibus supra=
dictis prebende ca=
nonicorum sunt adeo
inequales, quod unus
esurit et alius ebrius
est

est, unus indiget et
alius imperceptione
fructuum plus ~~gaudet~~ habun-
det. qu~~od~~ia~~niam~~ autem omnes cano-
nici qui in una ecclesia
uni domino famulan-
tur pari gaud~~e~~ere ~~dan-
tur~~ debeant ~~t~~ ~~prem~~ premio
et mercede, et imperce-
pcione fructuum esse
pares, mandamus vo-
bis auctoritate predi-
cta, qua~~ntum~~tenus infra
annuum ~~decem~~ dictum ad pre-
dicta capitula perso-
naliter accedentes pro-
videa~~tur~~tis fideliter et
prudenter, ut omnes
prebende cuiuslibet
ecclesie

ecclesie sicut canonici
earum cesserint vel
decesserint successive
ad equalitatem prout
commodius et dis~~tri~~crecius
~~ctius~~ fieri pote~~st~~rit re=
ducatur, si tamen fieri
potest et videritis com=
mode expedire et postquam
ad equalitatem reducte
fuerint bona fide
extunc sigillis no~~ris~~vis
nouemannis fideliter
iterum parciantur,
et quanto fidelius et
diligencius fieri pote=
rit equaliter dividan=
tur etc.

De residencia facienda in ecclesiis ~~item~~

~~Ecclesias~~

~~Item~~
Ecclesias conventuales
istius provincie visi=
tantes fide cognovimus
occulata, quod Canonici
in Ecclesiis suis non re=
sident, sed in villis
studentes, ut agri eorum
diligentius excolantur
quam ~~quidem~~ quod in ecclesiis
eorum digne et laudabi-
liter deo serviantur.
Quocirca vobis aucto=
ritate predicta ~~preci~~ preci=
piendo mandamus,
quatenus secundum
apostolum qui non
laborat non debeat
manducare et qui
non servit altari, vi=
vere non debeat de
altari

alteri, infra annum
predictum dictas ec-
clesias personaliter
visitantes, omnes
canonicos cuiuslibet
ecclesie tam kathedra-
lis quam conventua-
lis, necnon et cura-
tores ecclesiarum
parochialium ad susci-
piendum ordinem sa-
cerdotis, et ad faciendum
residenciam personalem
in suis ecclesiis per
subtraccionem suorum
proventuum conpella-
tis, sicut exigit ordo
iuris. Scientes quod
nos illis equales resi-
dentibus inpercepcio-
ne

ne fructuum reputa=
mus, qui cum suis
Episcopis comorantur
et eos qui docibiles sunt
⸢ scolis et morantur in ~~Italis~~
ac illos qui in longin=
qua peregrinacione
~~extunt~~ existunt nec
non illos qui in Romana
curia pro negociis sue
ecclesie comorantur
et ad alia negocia capitu=
ipsius capituli transmit= li in expensis ~~tut vel~~
tuntur quam diu laboraverint in alliis negociis ra=
personaliter in eisdem ut cionabilibus a iure con=
cessis licencia prius
a suis superioribus ha=
bita et petita in om=
⸢ antedictis. nibus casibus ~~taudealis~~
De distri

De distribucionibus solum resi=
dentibus faciendis.

Ceterum cum officium
beneficio reddatur ac=
ceptum, et absque bene=
ficio officium negli=
gatur, vobis mandamus
quatenus in proxima
visitacione dictarum
ecclesiarum que vobis
mandamus fieri ut
dictum est anno isto
de ~~universis~~ bonis dictarum
ecclesiarum et prouenti=
bus ad summum provi=
deatis prudenter, quomodo
~~niam~~ aliqua beneficia
manualia possint
solum residentibus et
~~infirmacio~~ in servicio

in servicio
~~confirmacio~~ ipsius eccle=
sie nocte dieque existen=
tibus diebus singulis
elargiri vel solutis in
hoc primo et quadrage=
sima et aduentu ~~et~~
si qua prebenda va=
caverit
~~cauerit~~ et in futurum, que
multum ~~tum~~ quantitatem
aliarum excedit, exces=
sum illum assignetis,
ut residuum futuro
canonico assignetur
Vos ~~Nos~~ autem ipsos domi=
nos Episcopos rogamus
monemus et in domi=
no exortamur, ut de
noualibus ~~vestrarum~~ vestrarum
diocesium et de aliis
quibus potestis eccle=
siis sine ~~uestro~~ vestro ma
gno

gno grauamine subue=
nie ~~tis~~ subveniatis eis=
dem predictis manu=
alibus beneficiis a~~u~~ugmentandis
~~quietandum~~ merito
enim ~~cum~~ poterit ingratus
reputari, qui impredi=
ctis ecclesie sue, que
ipsum prefecit ne=
glexerit subvenire
quemadmodum ille qui
pomum negaret illi
qui totam pomis ~~ho~~=
~~nestatem~~ honestam
arborem dedit ei.

De pena illorum qui non
promoventur ad sacros ordines.

Quia ~~sunt~~ sunt nonnulli
Canonici in ecclesiis
kathedralibus et aliis
constituti

constituti; qui ad subli-
mitatem sacrorum or-
dinum ascendere ~~per-~~
pretermittunt ~~mittuntur~~ credentes
forsitan et ~~errantes~~ curantes
ut extra sacros ordi-
nes eis liceat plus
~~practicare~~ – pecare, nos eos revo-
care sub errore hu-
jusmodi cupientes
vobis auctoritate pre-
dicta mandamus, ut
canonicus qui non fue-
rit in sa~~nctis~~ cris ordi-
nibus constitutus,
stallum in choro
non habeat, sed in
loco stet vel sedeat
puerorum, nec ~~etiam~~ eciam
~~tia~~ locum habeat in
capitulo

capitulo nec ei lice=
at tractatibus vel
consiliis capituli
interesse, Decanus
eciam archidiaconus
et alius qui tenentur
racione dignitatum
vel beneficiorum
suorum archidiaco=
natus vel presbi=
teratus [ad] ordines pro=
moveri monemus
ut in proximis vel
in secundis ordinibus
qui secuntur se faci=
ant ad eosdem or=
dines promoveri,
alioquin eos ex tunc
suspendimus ab officio
eligendi prelatum ita
videlicet

videlicet quod cum fu-
erit in sua kathedrali
ecclesia eleccio celebran=
da, vocem in eleccio=
ne non ~~habet~~ habe=
at aliquis in predi=
ctis nec ad eleccionem
in capitulo admitta=
tur et ineligibiles
habeantur, quousque
~~ordines~~ ordines sacros
recep~~erunt~~erint vel eos quos
dignitas vel benefi=
ciorum requirit qui
in contemptum ~~mandati~~ ~~modi~~
istius vel cum eis vel
cum eos elegerit vel
ab ipsis se eligi pro=
misit et eligendi po=
testatem illam vice pri=
vetur, et eleccio ~~taliter~~
taliter

celebrata irrita nuncciet~~er~~ur &c.

Quibus debeant enim committere
vices suas in confessionibus
audiendis et penitenci~~am~~is iniungend~~am~~is

Preterea Nobis dicta
auctoritate mandamus
ut quib~~us~~libet Episcopus
eligat tam in sua
ecclesia Kathedrali
quam in aliis ecclesiis
conventualibus sue
diocesis aliquem ~~suum~~ virum discretum
~~districtum~~ et honestum
constitutum in ordine
sacerdotis, ~~qui~~ cui commit-
tat plenarie vices
suas in confessioni-
bus audiendis et penitenciis ~~i~~iniungendis
~~rüs~~ ~~imalgendis~~ cujus

ejus [? qui enim] ~~enim~~ Episcopi in ecclesiis suis parochialibus et aliis supradictis plures habeant confferre [quam] ~~bona~~ unam ~~una~~ prebendas nimis erit ~~indices~~ indecens ~~et~~ et indignum gratisque ~~in~~ merebuntur ~~sive~~ sentencie subiacere si unam ex illis ~~non~~ nam contulerint vel non contulerint alicui ~~suo~~ bono viro cui teste consci~~am~~encia possint comittere vices suas in omnibus supradictis et qui illud officium cum salute sua et confiten~~tur~~cium ~~cum~~ velit et valeat exercere. &c

De constitu=

De constituendo officiali in qualibet ecclesia Kathedrali.

Et ne forte contingat
stulto labore sicut
dictum fuit moysi
vos consumari, si soli
velitis omnia negocia
vestrarum diocesum
subportare vel nevi=
deamini iusticie ne=
glectores, si per vos
ipsos nec per alium
non curatis subditis
vestris iusticiam ex=
hibere, mandamus
ut quilibet vestrum
officialem suum in ci=
vitate sua iuxta eccle=
siam Kathedralem con=
stituat et relinquat
virum

virum utique litera-
tum providum dis-
cretum, cui vices su-
as comittat plena-
rie in causis audien-
dis, et censura eccle-
~~ceda~~ siastica ~~extenda~~ exercenda
vos autem in illis
que ad eum perti-
nent specialiter ~~ine~~ tendatis,
~~ad~~ at majora si opus
fuerit ad nos refe-
rantur et habeat qui-
libet ~~officium~~ officialis si-
gillum curie domi-
ni sui pro citacio-
nibus et aliis actis
coram ipso habitis
sigillandis, et ad
ipsum accedant
pauperes

pauperes et opressi
et suis decimis et
aliis spoliati, nec non alii
tocius diocesis qui
habent causas ad
forum ecclesiasticum
pertinentes et ipse
se exhibeat ~~ser per~~= sapientibus
~~tibus~~ et in sapientibus ~~sapienti~~=
~~bus~~ iusticie debitorem,
salvo iure archidia=
conorum, qui consue=
verant ~~[illegible]~~ in suis ar=
chidiaconatibus censuram
ecclesiasticam exerce=
re[a] quibus tamen po=
terit ad dictum ~~dominum~~ offici=
alem et ab ipso offi= ⌈[ad episcopum et ab episcopo] ~~ad~~
ciali ⌈ad archiepisco=
pum vel officialem
eius ex causis racionabilibus.
~~nibus~~

~~uribus~~ appell~~andes~~ [vi]
Quilibet autem offici-
alis officium suum
in festo sancti Johannis
teneatur in manus
Episcopi annis singu-
lis resignare, et Epi-
scopus eiusdem (vel [eiusdem]
alium infra octo
dies substituere lo-
co eius (loca eius)
studeat prout ~~in~~ vi-
debit~~ur~~ expedire
Datum aput Urbem [ur]
VI Kalendas ponti-
ficatus nostri anno
II°.

N. Uwaga zrobić.

De Censura ecclesiastica exercenda a prelatis

~~Veritate~~ Veritate
evangelica extestante (sic)
cognovimus

cognovimus, quod illi
bene a domino repu=
tantur, qui persecutio=
nem propter iusticiam
paciuntur, quam beatitudinem
prelati istarum par=
cium negligunt, ut
videtur, dum decimas
et possessiones alias
ac illa ~~circa~~ bona ecclesi=
arum et ecclesiastico=
rum virorum vide=
rint tam a militi=
bus quam consangui=
neis suis, quam extra=
neis et aliis laicis
violenter et indebi=
te occupari ~~Ecclesia=~~
~~sticos suos~~ suarum
civitatum et diocesum
bonis propriis spolia=
ri

D
ri crudeliter uerbera=
ri captiuari et non
nunquam occidi. Im=
munitates et alias
libertates ecclesias=
ticas violari, et ipsi
quiescentes in taber=
naculis fiducie et
in requie opulenta
tacent nec se op=
ponunt murum
pro domo domini
venientibus exaduer=
so. Volentes igitur
reprehensionem pre=
senti latera predic=
torum percutere pre=
latorum. ac eos ut
a sompno thaurorum
corporis negligencie
velociter surgant
excitare

excitare vobis quam ~~singularem~~ fungimur auctoritate ~~tem~~ laudamus mandamus quatenus cum de ~~certo~~ cetero casus (alicui) aliqui emerserint de predictis si passi iniuriam ~~audetis~~ audebunt conqueri et iniuratores ipsos coram Episcopo vel officiali suo facere in iudicium evocari, prelati ad quos querimonie huiusmodi deponentur conquerentibus maturum exhibeant iusticie complementum. Si autem non audent ~~audetis~~ conqueri timentes majora probabiliter rerum vel corporum

16

detrimenta corporum incurrere ~~destincta~~ prelati ipsi ad denunciacionem illorum qui iniuriam sunt ~~forcessi~~ perpessi contra malefactores predictos ex officio suo procedent inquirentes diligenter per se vel per alios viros ydoneos non suspectos super illis iniuriis si dubie fuerint ~~sunt~~ veritatem ~~veritate~~ et cum per ~~magnificacionem~~ inquisicionem ~~ma~~~~gnificacionem~~ legitimam vel rei evidenciam (erit) constiterit ~~tit~~ de premissis in ipsos iniuratores sive malefactores monicione premissa excommunicacionis ferre. ~~sic~~

senteciam non post=
ponantis nam si illi
quadraginta dies men=
tem [emonita] contempserint
indurata terras ex tunc eorum
~~literas~~ supponantis ec=
clesiastico interdicto
Ita quod preter ~~post~~ bapti=
smum parvulorum et
penitenciam morienciam
~~formam~~ ~~[illegible]~~
nulla exhibeantur
in illis ecclesiastica
sacramenta et si sic
non ~~pos~~ possit eo=
rum malicia emolli=
ri quod ferro absci=
denda sunt vulnera ~~[illegible]~~
que ~~fructorum~~ fermentorum [fomentorum] non sen=
ciunt medicinam man=
damus ut [ad] eorum
pertinacia reprimendam
innocent

~~D[ad]~~

invocent, auxilium domi=
ni secularis a quo vel
a quibus temporalia sua
~~nenetur~~ tenent. Et nisi moni=
ti legitime ~~domi~~
~~num~~ dictum male~~ficiorum~~ factorem co=
g~~noverit~~ erint prout ad
eos pertinet ad re=
~~dimendum~~ deundum [ad] sancte matris ~~re unis~~
ecclesie unitatem
ex tunc auctoritate
presentis concilii
in dictos ~~duces~~ dominos secula=
res sentencia excomu=
nicacionis proferatur
vel terre eorum supra=
dicto interdicto ecclesi=
astico supponatur,
nec predicte sentencie
relaxentur ab eis
qui eas tuler~~int~~ runt, do=
nec

nec et predicti capti=
vi liberentur ~~et et~~ ut [?: et]
res ablate restituan=
tur plenarie spoli=
atis, et passis iniuri=
am competenter fu=
erint satisfactum
et a dictis iniuratori=
bus prestiterint [?: praestitum fuerit] iu=
ramentum, quod de
tanto excessu debeant
mandatis ecclesie
obedire et hiis et
aliis iusticiis suis
unanimes et concordes
nec unus ~~ex toto~~ excommunicato
ab altero, communicet nullo
et si persecutionem
pati propter iusticiam
nos oportet hoc omne
gaudium estimetis etc.

De falsis

De falsis testibus puniendis.

Officia.

tis, quando sederit pro
tribunali pro causis
audiendis semper co=
ram se habeat reli=
quias et sanctuaria
venerabiliter collocata,
Et quia intelleximus
quod homines terre
huius defacili indu=
cuntur ad falsum testimo=
nium ~~pro~~exhibendum
quando alicui coram
ipso intestimonium
producentur eos pri=
us sollempniter non
perfunctorie iurare
faciat super servita
vel super illa super
qua

qua producentur di=
cet meram et simplicem
veritatem et super
hiis maxime de qui=
bus ad causam illam
pertinentibus fuerint
requisiti et quod pro
comodo vel incomodo
~~parte~~ prece vel precio amo=
re vel odio non di=
cent falsum nec
veritatem celabunt
et hoc dicto secrete
et sigillatim exami=
nentur, et si requisiti
non affirmaverint ita
esse precipue de causis
sciencie et de singulis
circumstanciis ~~con~~ ~~stanciis~~
diligentissime requi=
rantur

vantur et statim
quecunque dixerint re=
seri~~ta~~bantur, et si fue=
rit examinator sicut
Daniel diligens et fide=
lis in circumstanciis re=
quirendis falsum te=
tem precipue poterit
evide~~at~~nter et unum fu=
erit subornatus ~~et~~
quos ~~eos~~ autem officiali
constiterit falsum te=
stimonium pertulisse
si sine ~~dam~~ dampno
possit esse in carce=
re teneat captiva=
tos usque ad maxi=
mam diem fori, et
tunc in curia domi=
ni Episcopi vel
ante ecclesiam Kathe=
dralem

dralem erigat magnam
~~stolam~~ scalam in qua mani=
bus et pedibus tur=
piter ostendat religatum
pro spectaculo cuili=
bet transeunti et
sic ibi ab hora prima
usque ad horam no=
nam habeatur ab
omnibus in sibilum
et derisum et postea
ei publica pena in
sua facienda paro=
chia iniungatur, quam
si non fecerit excumunicetur
~~quietur~~ nec non po=
stea absoluatur, de tan=
to excessu donec offi=
ciali satisfecerit com=
petenter et extunc ad se=
~~secundum~~ rendum

ferendum ~~secundum~~ testimo=
nium in aliqua cau=
sa nullatenus admit
tatur.

De consuetudine reprobanda

Illam autem ~~Antea~~ consuetudi=
nem in qua ille qui
in foro publico vel
alicubi coram multis
aliquod perpetravit
delictum et tamen
admittitur ad jura=
mentum contra pu=
blicam veritatem quod
delictum non fe~~ct~~cat
~~it~~ penitus reproba=
mus sed testes idonei
admittantur potius
contra ipsum per
quos

quos possit a firma=
tiva veritas legittime
comprobari &c.

De pena illorum qui reci=
piunt aliorum beneficia
non vacantia.

Non est laudabilis
in ecclesiasticis bene=
ficiis optinendis pro=
gressus cuius est
violencia comes am=
bicio pronuba et
fraudulencia pedago=
gus a sinceritate
tali ecclesiastica
debet penitus ali=
enum quod legum
sanccio non admittit
quod ~~istorum~~ sanctorum patrum
decreta reiciunt quod
apostolice

apostolice sedis regu=
la predampnavit,
et hoc est beneficia
nec de iure vacancia
nec de ~~creto~~ facto de mani=
bus suscipere laicorum
Et quia intelleximus
quod talia frequenter
in istis partibus pre=
sumitur vobis qua
fungimur auctoritate
precipiendo mandamus,
quatenus postquam
aliquos ~~ecclesiasticos~~ clericos
per eleccionem vel a=
probacionem diocesani
Episcopi aliquod be=
neficium canonice
fuerit assecutus, si
alius quicunque ~~eccle=
siasticus~~ clericus

clericus
~~siasticus~~ antequam
de iure vel de facto
vacare contingerit
beneficium illud
presumpsit occupare
et maxime potencia la=
icali et verbis vel
factis contendere suum
esse, et a diocesano
Episcopo requisitus
et monitus diligen=
ter infra octo dies
post monicionem
ipsius Episcopi vo=
luerit omnino cede=
re et illud benefi=
cium relinquere vero
domino possidendum,
extunc violentus de=
tentor beneficii antedicti
~~[illegible]~~

ex~~cui~~ communicetur sollempniter,
et tam in Ecclesia
kathedrali, quam in
alijs eiusdem civita=
tis et diocesis ex~~qui~~com=
munica~~ta~~tus publice denunc=
cietur singulis diebus
dominicis et festivis
candelis accensis cam=
panis pulsatis et post
viginti dies ad peti=
cionem eiusdem Epi=
scopi per omnis
diocesis Gneznensis
provincie ex~~conqui~~communica=
~~ta~~tus similiter nuncietur. Si
autem ~~pa~~ per tres menses
ex~~quira~~communicacionem huius=
modi contempserit
corde

corde tuto extunc
dioces~~it~~anus Episcopus
conuocato ~~decreto~~
clero et ~~prelato~~ populo ad
ecclesiam Kathedralem
ad aliquam diem certam
sollempn~~iter~~em, illo ~~que~~ quoque
ex~~quita~~communicato ad diem il=
lam citato sive vene=
rit sive non et
sollempniter privet
ex~~quita~~communicatum omni
beneficio ecclesiasti=
co optinendo pariter
optento. Ita quod in
tota Gneznensi pro=
vincia ad aliquam di=
gnitatem non possit
dece~~rto~~tero inperpetuum
promoveri.

p c

[ad]
promoveri ut predic-
tum beneficium ~~et~~ nec
aliud optinere nisi
dispensacione sedis
apostolice ~~episcopali~~ speciali.
Et si tandem rubore
perfusus absolucionem
pecierit nisi prius
dictum beneficium
plenarie restituerit
spoliato ei quem refu-
[er]dit, proventus quos
de beneficio eodem
percepit vel percipe-
re potuit, et de
dampnis et de in-
iuriis ei et ~~suorum~~ bonorum
virorum arbitrium
satisfecerit competen-
~~tis~~ [er] absolucionis ei
münus

minus ~~proventus~~ penitus de=
negetur. Verum tamen in
morte, si soluendo fuerit,
et absolucionem pecierit,
in forma ecclesie absol=
vatur sed in penam pre=
sumpcionis sue sepul=
~~cione~~ tura careat ~~ex~~ christiana C.

Ut illi quibus decime debentur
recipiant eas infra octo dies
post messes et cetera.

Cum ~~gene~~ ex natu rali lege,
quam omnes habent in cor=
dibus suis scriptam non
licet alicui facere al=
teri quod sibi velle
fieri non debeat ~~Et~~
~~inde~~ Quidam contra legem
huiusmodi venientes
decimas que eis deben=
tur que debito res

complectis

complectis messibus
eis statim solvere
sunt parati nolunt
eciam recipere a debi=
toribus instantius re=
quisiti nolentes eos
cogere per ~~quod~~ hoc ad
~~istas~~ ipsas decimas quantum
valuerint comparan=
das nam tam de con=
suetu ~~patere~~ dinc debitores
decimarum non pos=
sunt suas ~~no~~ nonem
partes removere de
agro nisi prius deci=
ma persoluta, si pro=
ipsis decimis ~~tui~~
dare voluerint de=
bitores, quantum re=
quiritur ab eisdem
illi

tunc terminum

illi quibus debentur
ac consuetudine abu=
tentes decimam suam
in agro scienter corri=
pi pocius paciuntur,
ut ad noue partes de=
bitorum decime in
agro ~~poterit~~ pariter corrumpan=
tur, et ~~quod~~ quoniam istud est
manifeste legi contra=
rium naturali, cum
nullus talia fieri ab
aliquo sibi vellet,
ab-usu huiusmodi
de cer~~to~~tero fieri prohi=
bemus mandantes
ut ~~etiam~~ circa recepcionem
decimarum vestrarum
vos de cer~~to~~tero taliter
habeatis

habeatis quod pau=
peres non graventur
et vos propter hoc
non contingat offen=
sionem incurrere creato=
ris &c.

Contra milites qui impediunt
decimarum vendiciones,

Illud autem precipue
intollerabile reputa=
mus, quod quidam mi=
lites vel clerici alii
vel laici villarum
suarum vel aliarum
decimas optinere
diversis modis impe=
diunt ne aliquis a
viris ecclesiasticis
eas emat, ut deci=
mas ipsas invitis
illis, ad quos perti=
nent occupare vale=
ant violenter, et
quamquam

quamquam promittunt ~~permittitur~~ se reddi=
turos minus in duplo (sic)
pro illis vel centuplum,
quam valeant, et ta=
men via ~~bis~~ aut nunquam
~~s~~ u olvunt eciam ea sol=
vere que promittunt
et sic per~~ennit~~ unt eccle=
siarum ~~dec~~ decime
et iura ecclesiastica
minuuntur et inter=
dum contingit, quod
cum aliquis miles
sic decimam retinu=
erit multis annis,
heredes cuius decimas
dicunt ad se iure he=
reditario pertinere. Quod
auctoritate ~~autem~~ qua fungimur ~~s~~tollera
re omnino prohibe=
mus mandantes et
pre ~~per~~ cipientes

1e

~~per~~ pre cipientes ut Epis=
copi et alii prelati
ad quos pertinet cen=
suram Ecclesiasticam exer=
~~tare~~ cere cum eis consti=
~~Est~~ terit de premissis pre=
dictos milites et alios
quoscunque compe=
sc~~ealis~~ ant viriliter per
censuram predictam
et aviolenciis et
iniuriis ~~au~~ ante dictis, ita
quod non videantur
differre hominem
contra Deum. H.

ut Milites colonis decimam
non remittant.

Est et aliud quod
non debet subdissi=
mulacione aliqua
pertransire

pertransire; contingit enim ~~cum~~
interdum ~~~~ in partibus
istis, quod aliquis Dux
vel princeps volens ~~volentes~~
milites theutunicos vel
alios in suo servicio retine-
re concedit eis inde-
fendendum terras ali-
quas in suo dominio
constitutas, de quibus
coloni alicui ecclesie
vel persone ecclesia-
stice consueuerunt
certam decimam solue-
re ab antiquo illius
vero milites uolentes
de alieno facere lar-
gitatem ut maiorem
censum de terris recipiant,
ante dictis agricolis
locant

locant eos, quibus remi-
tterunt de terris predi-
ctis sextum mansum
omnino a decima li-
berum, et sextam partem
aliarum omnium decima-
rum promittentes ei-
dem, quod ipsos et de
eadem remissione erga
omnes clerico libera-
bunt. unde contingit
quodsi forte Episcopus
vel alia persona eccle-
siastica que de eisdem
terris certam consueve-
rit decimam recipere,
dictos agricolas super
hoc inquietant ~~dom~~ dicti
milites

milites per minas
et occupacionem bono=
rum suorum illos com=
pellunt, ut ab huius=
modi inquietacione de=
sistant, faciunt eciam
milites ~~audaciter~~ ante dicti ali=
ud quod ~~grave~~ valde
agrauat dictum factum
nam eciam illud quod
debent solvere, dictum
sextum mansum et se=
xtam partem omnium
decimarum in campo
nolunt persolvere se=
cundum quod fieri
consueuit, sed in hor=
reo suo et non deci=
mas vel nomine

decime

decime sed quedam sol=
vunt numerum mensu-
rarum longe minorem
recepto numero decimarum
ut sic aliquando omne
ius quod deus habet
indecimis deleantur
Quia igitur expredictis
et deus et homines
offenduntur ea tolle=
rari decetero prohibe=
mus, nisi forte urgens
necessitas, vel evi=
dens utilitas hoc requi=
rat. Vobis, qua
fungimur auctoritate
mandamus ut omnium
personarum excepcione
exclusa prefatos mi=
lites a predictis exces=
sibus

sibus compescatis ad
satisfaciendum de co=
missis taliter conpe=
tatis quod culpa eo=
rum non incipiat
esse nostra sustine=
atis ut recedatur
absolucione ~~vestra~~ recta et
loco consueto et no=
mine decimarum ut
quod per multos sudo=
res et si fas est dice=
re sanguines est a nostris
predecessoribus acquisitum, con-
servare per injuriam negligatis.

De corpore ~~culti~~ Cristi a fidelibus
processionaliter subsequendo
et de indulgen~~do~~cia subsequencium

Inter alia iura et
mira~~lia~~bilia

mira~~tia~~bilia admiranda que
in altis Dominus no=
ster fecit illud est pre
ceteris mirabilibus excellen=
cius honorandum in
quo tempore dedit ~~cen~~=
~~cibus~~ timentibus se in escam, et
hoc est illud ~~corpus~~
corporis sui sacri ve=
nerabile sacramentum,
quod ipse ad patrem
trasiens ex hoc ~~modo~~ mundo tam
quam ~~incorriale~~ memoriale nobis
et delectabile dereli=
quit ut illud ~~inemora~~ memoria=
bile nostre commendare=
tur memorie mirabili
intelligencie et ~~delicia~~
delectabili ~~beli~~

~~abili~~ voluntate que
non cogitantes qui=
dem presbiteri in de=
vote ~~vereentes~~ ferventes prefatum
corpus dominicum
ad ~~sumos~~ infirmos. ~~puncto~~ pervicos
et ~~plateas~~ plateas adeo deferunt
indeuote, quemadmodum populus
eidem venerabili sacra=
mento ~~tantas~~ minus impen=
dunt reuerencie et
honoris. Quocirca man=
damus ut quam cito
presbiter fuerit inqui=
situs ut ad infirmum
deferat sacratissimum
corpus domini sta=
tim ad ecclesiam ac=
cedens pulset campa=
nam

nam suam ita quod pa=
rochia sua audiatur et
tunc parochiani super
hoc eruditi a presbite=
ris ad ecclesiam veni=
d^n ~~tis~~ festinant~~er~~[de] pro
societate usque ad do=
mum infirmi dicto ve=
nerabili sacramento
et sacerdoti humiliter
faciendo et iterum
presbiter abluat ma=
nus suas et procedens
cum lumine aqua bene=
dicta et ~~cam~~ campanula
ad infirmum populus
eundem bini et bini
humiliter subsequantur,
et dum presbiter in=
firmo

firmo sacramentum
eucaristiam ministra=
bit populus ipsum
et sacramentum ad
hostium expectabit,
et cum eodem presbitero
revertente usque ad ec=
clesiam pariter ~~revan~~
revertantur et cuilibet
vero penitenti et con=
fesso qui sic processerit
et redierit cum dictis
et ineffabili sacramen=
to quinque dies pro eundo
et quinque dies pro redeundo
de iniunctis sibi ~~pecuniis~~ penis
a suis Episcopis relaxentur,
ut per hoc devocio po=
puli augeatur, et dicto
honorabili sacramento
maior

major honor et reuerencia impendatur.

De Benediccione ab Episcopis in cena et prandio facienda et de graciis post prandium exhibendis.

Olim solebat sacra mensa Episcopi reputari et de sacris Episcopalis mense reliquiis solebat infirmi ~~solebat~~ recipere sanitatem, et hoc forte virtute benediccionis Episcopalis quam in principio mense sue ipse suis manibus propriis sacratis et consecratis super conuiuantes et conuiuia effundebat, et in fine prandi Episcopi graciarum acciones ore proprio et soli

soli domino referebant
nunc autem quidem Epis=
copi suum erubescentes
honorem super mensam
suam benediccionem fa=
cere non dignantur, sed
et fieri faciunt per
aliquem Capellanum,
ac si milites essent et
laici quibus non com=
petit sicut Episcopo
benedicere ex officio di=
gnitatis propter ~~ea~~que
eorum fragmenta, nec
egros restituunt hos=
pitati nec mense eorum
sacre sicut eorum sicut
antiquitus temporibus
reputantur Cupientes
igitur ut Episcopalis
mensa ad effectum et ho=
norem

honorem pristinum re=
vertatur mandamus ut
qui~~libet~~vis Episcopus in
principio mense sue ~~de~~
dicto a Capellano suo vel alio
benedicere idem incipiat
vel alius capellanus
in prandio versum oculi
omnium &c eciam et
in cena versum edent
pauperes eciam et dicto
ab Episcopo et ne nos
dicat ipse episcopus
benedicendo dextra manu
sua benedic domine
nos et dona tua que
de tua largitate su=
mus sumpturi per cri=
stum Dominum nostrum
d et dicto lectore Iube
D~~icere~~ ~~vel~~ Domine ~~Iube~~
vel domine Iube benedicere

benedicere dicat ipse
Episcopus in prandio
benediccionem mense ce=
lestis participes fac
nos rex eterne glorie
vel cibo potuque spiritu=
ali reficiat nos mise=
ricordia Christi Et in
cena benediccionem ad
cenam vite eterne per=
ducat nos rex glorie
lector vero de Biblia
vel de alio libro sacre
scripture si noluerit
Episcopus legat alio=
quin diebus dominicis
et festivis aliquam bre=
vem leccionem de Epi=
stola vel de Evangelio
dicat et in diebus feriatis
~~rialis~~ leccionem, Deus
Karitas &c finita
autem

prandio dicat lector
ad mandatum Episcopi
~~cum~~ tu autem et cum illo
vel qui inprincipio men=
se dixit leccionem bre=
vem predictam eam in
fine finiat dicendo
Deus pacis et dileccio=
nis maneat semper
cum omnibus nobis ~~cum~~ tu
autem domine et res=
ponsio deo gracias se
quatur versus in fi=
ne prandii confite=
antur tibi domine
omnia opera tua et
in fine cene dicat
versum misericordiam
fecit mirabilium
suorum et cum gloria
patri usque seculorum
amen

amen, tunc dicat ipse
Episcopus agimus
tibi gracias omnipotens
Deus et responsio amen
dicatur preces domini=
cis et festivis et cotti=
die in cena laudate
dominum omnes gen=
tes in diebus vero
~~fatiatis~~ feriatis et ieiuniivel
quando cum Episcopo
fuerint religiosi in men=
sa miserere nostri Deus
et qui cottidie dicere ~~no~~= no=
luerint miserere nostri
deus approbamus Gloria
patri Kyrie eleison-Christe eleison.
pater noster Episcopus
et ne nos, et postea
dicat preces consue=
tas dispersit dedit
pauperibus

pauperibus ~~et~~ & in fine
oremus Retribuere digna=
re Domine omnibus
nobis benefacientibus
vitam eternam dicat
Episcopus Benedicamus
ali deo gracias Epis=
copus statim benedi=
ccionem dando circum=
stantibus dicat be=
nedicat vos qui crea=
vit redemit et pavit
nos amen Et in fine
Episcopus amen ~~annuens~~ om=
nium fidelium defun=
ctorum & requiescant
in pace amen manda=
mus eciam vobis ut
cum per civitates et
villas nostrarum
diocesum transitum
~~facietis~~ feceritis equitando
manifeste

manifeste benedicatis
populum hinc et inde
dicentes insilencio sal=
vum fac populum tuum
domine et benedic
hereditati tue ut per
benediccionem vestram
huiusmodi eidem po=
pulo peccata venialia
remittantur &c.

De promocione clericorum ad sa=
cros ordines.

Novimus et experti
sumus in alia Regione
quod multi clerici in
suis partibus ~~a~~ coniu=
gati siue excomunicati
seu apotestate vel alias
reprobati suam patriam
in qua cognoscantur
plenius fu=
gientes

gientes ad partes is=
tas accedunt ut se
faciat~~tis~~n ad sacros ordi
nes promoveri, et qui=
dem Episcopi in ista
moti misericordia super
tales eos et passim
et indifferenter ordi=
nare presumunt in
animarum suarum peri=
culum et scandalum
plurimorum quod de
cetero fieri prohibe=
mus, statue~~tes~~ntes ut
nullus Episcopus
huius provincie de
cetero nullum cleri=
cum alterius dioce=
sis ordinare presu=
mat nisi ab Episcopo
in

in cuius fuerit diocesi
oriundus vel in cujus
diocesi beneficiatus
existit, fuerit per
suas patentes literas
causam racionabilem
continentes quare
ipsum ordinare non
velit vel valeat
requisitus vel nisi
in diocesi ordinandus
tamdiu fuerit conver=
satus quod ~~tam~~ idoneus
sit inventus et paro=
chianus eius merito
~~diocesis~~ debeat computari in=
super vobis auctoritate
qua fungimur, dis
triccius prohibemus
ne filiis sacerdotum
clericalem tonsuram

decetero

de cetero conferatis
nec eos presumatis
ad sacros ordines pro=
mouere nisi prius
cum ipsis fuerint au=
ctoritate apostolica
super defectu natalium
um dispensatum.

Ut Episcopi visitent Kathe=
drales ecclesias item.

Nimis est indecens et in=
dignum quod aliqui E=
piscopi in Civitatibus
suis aliquamdo morantes=
tes nunquam intrant
ecclesiam Kathedralem
~~nec~~ nec visitent cru=
cifixum, sed plus quam
extranei sunt a suis
ecclesiis alieni et quia
ex ipsorum presencia
debet

debet ecclesia~~m~~ hono-
rari, et diuinum offi=
cium ampliari, man=
damus quatenus maxi=
me in quadragesima
et in aduentu in eccle=
siis kathedralibus su=
is si fieri potest ~~cuius~~
~~modum~~ comodum re=
sideant et in predica=
cionibus faciendis et
confessionibus audi=
endis se studeant
exercere et erudire in
fide et mor~~um~~ibus clerum
et populum Ciuita=
tes et aliis tempori=
bus dioces~~e~~im circum=
eant visitaciones
et correcciones circa
subditos sollicite im=
pendendo

pendendo, et quoci-
ens in civitatibus
suis presentes fuerint
impediti nisi & infir-
mitate vel alia causa
racionabili fuerint
impediti in matuti-
nis misse et vespe-
ris teneantur cocti-
die interesse et in
omnibus maioribus
sollempnitatibus ves-
peras matutinas et
missas cantare nec
timore expensarum
ab huiusmodi officiis
spiritualibus retra-
hantur sed sic in
hijs faciendis cu-
rent

vent imponere sibi
modum quod et ista
faciant moderarē
et illa ad que tenen=
tur precipue digne
et laudabiliter facere
non obmittant. ꝛc.

De Visitatione Gneznensis Archie=
piscopi per provincias suas
Singulis annis.

Vobis autem domi~~nacio~~ne
Gneznensis Archiepis=
cope in virtute sancte
obediencie in~~iungimus~~iungimus
ut supra vestram pro=
vinciam vigilantes
omnes vestros suffra=
ganeos et eorum eccle=
sias annis singulis
personaliter

personaliter visitetis
correccionis et refor=
macionis officium in
clero et populo exercen=
do et defectus Epis=
coporum suplendo se=
cundum quod in consti=
tucione a sanctissimo
patre nostro innocen=
cio papa quarto nu=
per editam super
Visitacione Archie=
piscopi plenius con=
tinetur.

De parochiano altius matrimonialiter non copulando.

Cum non licet rem
alienam invito vel
ignorante domino
pertractari

pertractari vobis man=
damus quatenus in
Sinodis vestris pre=
cipiatis vestris subdi=
tis ut nullus presbi=
ter parochianum in
matrimonio audeat
copulare alicui ne for=
te ignorans condicio=
nem vel statum eorum
copulet prohibitos
copulari ~~Et~~ sed si fuerint
de diversis parochianis
copulandi ille sacer=
dos eos copulet in
cuius parochia virgo
vel mulier fuerit
copulanda, quia a
muliere vel a matre
matrimonium nuncu=
patur

patur recepto prius
testimonio competenti
a presbitero, viri~~que~~ quod le=
gitima persona ex~~tit~~ istit=
~~tit~~ ad matrimonium
contrahendum et simi=
liter econverso, qui au=
tem contrafecerit eciam
si nullum impedimen=
tum inter copulatos
apparuerit ad arbitri=
um Episcopi vel eius
officialis pena debi=
ta puniatur, si autem
non copulandos eum
apparuerit copulasse
eciam ignora~~ns~~tur si fu=
erit Vicarius vel ple=
banus de toto Epis=
copatu suo perpetuo
expellatur

si autem non curatus
parochie fuerit vel
persona per ~~sona~~
annum integrum
ab officio et beneficio
suspendatur et si
fuerit asuetus ipso
beneficio specialiter
spolietur etc.

De tribus banis ante matri=
monium in ecclesia

Publice faciendis. Cum
aliquis ~~x~~ autem ab ea=
dem ~~pro~~ parochia ma=
trimonio copulandi
fuerit, prespiter invocetur
~~vocentur~~ qui inter
eos celebret sponsalia
de futuro presentibus
bonis viris et instru=
at

(do)

at mulierem ut manum
suam ponat in manum
Viri et dicat primo
Ego tibi fidem meam
quod ego ducam te
matrimonialiter in
uxorem meam, si sancta
ecclesia consentit, et
mulier similiter ei
dicat, et postea ei
inhibeat presbiter
ne simul carnaliter
misceantur, quousque
inter eos in ecclesia
matrimonium publice
fuerit celebratum, et
extunc presbiter in
ecclesia tribus diebus
dominicis vel festivis
a se distantibus ba=
~~nnia~~
banna

banna faciat in eccle=
sia pronuncians
post ewangelium quod
talis fidem suam de=
dit tali de matrimo=
nio si sancta ecclesia
consentit contrahendo
et ipse sub pena ex=
cumunicacionis pre=
cipiat omnibus qui
sciunt aliquod impe=
dimentum quare fieri
non debeat matrimo=
nium ut infra tres
dies in publico istud
dicant alioquin si
non dixerint de ce~~rto~~ tero
non abdicentur et
peccatum illicite con=
trahen~~tur~~tium illorum
erit

erit, et si nullus ap=
paruerit celebret matri=
monium inter eos
si autem aliquis ap=
paruerit qui dicat
consaguinitatem vel
affinitatem seu com
pa~~treni~~erni tatem vel ali=
ud quodcunque impe=
dimentum ibi esse
presbiter ~~integerrimus~~ ulterius non
procedat sed Episcopo
loci vel eius officia=
lix denuncietur qui
de dictis impedimen=
tis cognoscat et incli=
net de eisdem qui
autem de dictis banis
ali~~quis~~quod obmiserit ab
seque Episcopi vel
offitialis

officialis eius licen=
cia speciali~~ter~~ gravissi=
me puniatur.

De raptu virginum. cum ea
que frequencius

~~ace~~ Accidunt jura de=
beant adaptari ut
raptus virginum
in istis partibus fre
quencius debito sicut
audivimus attemptent vo-
bis predicta auctoritate
precipimus et manda=
mus quatenus, in
vestris sinodis vestris
subditis in virtute
sancte obediencie dis=
tricte precipiatis ne

quia

qua ecclesiastica seculari-
ve persona audeat a
rapta virgine vel mu-
liere requirere an con-
senciat in raptorem
vel in eum cuius nomi-
ne aliqua constiterit
esse raptam, et si quid
hoc fecerit et propter
censuram huiusmodi
aliqua dificultas
emerserit gravissime
puniatur, consensum
rapte duximus non
tenere donec in pristinam
parentorum et amicorum re-
ddierit potestatem secun-
dum Canonicas sancci-
ones etc. De sentencia

De sentencia lata contra in=cendarios ecclesiarum

Si eciam reos sanguinis
defendit, ecclesia mul=
to forcius illos debet
defendere et tueri
qui ad eam confugi=
unt innocentes interea
saluare valeant se et sua
siquidem inter sanctum
et prophanum ullam
differenciam facientes
ea facilitate succendit
ecclesias ut tabernas
ac homines et bona
ipsorum ipsorum qui
ad eas confugiunt
spoliant et usurpant in
contemptum et inrui=
nam

nam crucifixi ne
igitur facultas ve=
nie in talibus de cetero
intencionem. matutinum tribuat de=
linquendi nos omnes
predictos ecclesiarum
incendarios et spoli=
atores, et eciam effra=
ctores cimiteriorum et
eos quorum consilio
auxilio vel mandato
fient de cetero supra=
dicta in presenti concilio
excummunicamus et anathe=
matizamus auctoritate
qua fungimur ut in
eosdem cum de hoc
nobis constiterit
excommunicatos nominatim de=
nunciari publice fa=
ciatis.

ciatis singulis diebus
dominicis et festivis
candelis extinctis et
campanis pulsatis
ne ignorancia se valeant
excusare et arcius evi=
tantes nec huiusmo=
di sentenciam relaxe=
tis absque summi
pontificis vel legati
eius mandato vel
licencia speciali etc.

De Sacris fontibus corpore
christi — crismate.
et oleo custodiendis

subsera Quia multa
maleficia in sacris
fontibus in quibus
parvuli baptisantur
ac sacratissimo corpore
christi

christi domini nostri
ac in sacro crismate
perpe~~x~~trantur quan=
do passim et indi=
fferent~~er~~ ad ea ingres=
sus maaleficus ape=
ritur. Ideo ~~vos~~ vobis predicta
auctoritate mandamus,
quatenus in vestris
sinodis sub certa pe=
na p~~r~~ecipiatis ut
omnes predicti fontes
omnium Ecclesiarum
vestrarum diocesum
necnon et crisma
et oleum et sacratis=
simum corpus christi
sub clave serventur
diligentissime et cla=
udantur. Ita quod
nullus

nullus possit accessum
ad eos ~~hu~~ habere nisi qui
fuerint parvuli bapti=
sandi vel infirmi commu=
nicandi vel un ~~ac~~gendi, Et
tunc iterum festinan=
~~ter~~ ter propter searciarias
et maleficas et reclu=
dantur ne in eis valeant
malignari &c.

Contra archidiaconos non
visitantes.

Cum visitacio et pro=
curacio adeo fuit connexa
et unum si ~~ne~~ ne altero (ut unum)
non valeant exerceri
~~qua~~ auctoritate fungimur ~~nos~~ vobis
precipiendo mandamus
quatenus archidiaco=
nos diligenter vestros
moneatis

moneatis ut cum
secundum apostolum
qui non laborat non
debeat manducare
~~decarte~~ decetero
procuracionibus
nullam commutacionem
pecuniæ recipiant
vel requirant sed
tunc solum procura=
cionem et requirant
~~cum~~ quando eos contingerit
quod si ~~ipsi~~ huiusmodi ~~ma~~=
mandatum contem=
ptentes fecerint
contra illud et ali=
quem subditum de=
fraudaverint dicto
modo ipsos ad res=
titucionem quadru=
plicem obligamus.
&c.

De ~~novo~~ denario Sancti Petri Colli= gendo item.

Cum Dominus noster
papa de fidelitate
nostra confisus nobis
sicut audivimus comi=
sit vices inquirendo
denario ~~sce~~ sancti Petri
paternitatem vestram
rogandam duximus et
mone~~amus~~ndam vo~~s~~bis aucto=
ritate predicta pre=
cipiendo mandamus
quatenus super colle=
ctione dicti denarii
Vos studeatis sollici=
tos exhibere et nostra
diligentia ab ipso
Domino nostro papa
supra maiora consti=
tuti

constitui ?

tuti mereatur et a nobis
culpam et penam requiri
alioquin non contin=
gat etc.

De municione Cimin~~teorum~~ teriorum qui
iuste et Religiose de resu=
rectione corporum co=
gitarent cimiterium
in quibus fidelium cor=
ruptibilia corpora ~~servan~~
servantur ut glo~~sa~~riosa re=
surgant claudi muris
~~in~~ et sepibus procura=
rent maxime cum
Beatissimus Augustinus di=
cat quod honoranda
sunt corpora defun=
ctorum et maxime
fidelium quibus est
tamquam

tamquam vasis et
organis spiritus sanctus
usus propter hoc to-
bias studebat mor-
tuos sepellire et ab-
raham speluncam
que ~~eat~~ erat in agro ~~magro~~
ephorti ad sepellien-
dum mortuos ~~com-~~
~~paravit~~ ~~pavit~~ ~~ne~~ compara-
vit ne laceraventur
a bestis quos sperabat
sicut sol in gloria
refulsuros et tam-
quam scirtille in
arundineto agiliter
discussuros quocir-
ca ~~vo~~ vobis mandamus
predicta auctoritate
quatenus cimiteria
vestrarum

Vestrarum Diocesum
que clausa non sunt
claudi taliter faciatis
quod huiusmodi ~~hoc~~ eis debitis
impendatur et in
munitates cimiterii
et eciam a terris ~~cu~~ cir=
cumjacentibus plenius
discernantur.

De Simbolo et oracione domini=
cali. ~~Denique~~

Denique Vobis iniungimus ut
in vestris sinodis pre=
sbiteris iniungatis
quatenus singulis die=
bus dominicis et fe=
stivis post evangelium
dicant ~~dicatis~~ publice in
vulgari suo oracionem
dominicam et simbolum
vel

vel ad minus oracionem
dominicam in latino
et simbolum in vul-
gari. Vidimus enim ~~etiam~~
in vestris diocesibus
aliquos centenarios
homines qui nescie-
bant omnino dice-
re que credebant
Datum aput ~~or~~ urbem
veterem tercio Nonas
Junii pontificatus
nostri Anno secundo.

Constituciones domini Nicolai Archiepiscopi gneznensis.

[Mikołaj Kurowski, arcybp. gnieźn. na synodzie prowinc. kaliskim 20.V.1406.]

In nomine domini
Amen sub anno
a natiuitate eiusdem
millesimo CCCC°VI
Indiccione XIIII

pontificatus sanctissimi
in christo patris et do=
mini nostri domini
Innocencii Pape septimi
Anno secundo die Jovis
XX mensis Mai de spe=
ciali ~~in~~ et expresso
mandato
eiusdem domini nostri.
Nos Nicolaus dei gracia
sancte Gneznensis Eccle=
sie Archiepiscopus ~~tum~~ cum
Reverendis ~~Renensis~~ in christo fra=
tribus et co Episcopis no=
stris Petro ~~Erasmo~~ Cracoviensi
Johane Wladislaviensi, Jaco=
bo Plocensi ~~art abbato~~ Alberto Pozna=
niensi ac Reverendorum ~~Renensi~~ fra=
trum nostrorum Ven=
ceslai Wratislaviensis et
Johannis

Johannis Lubucensis
Episcoporum ac Capitu-
lorum suorum nuncciis
et procuratoribus spe-
cialibus aliisque Episcopis
prelatis et clericis tam
secularibus quam Religio-
sis in Kalisz opido no-
stre Gneznensis diocesis
in Curia nostra Archie-
piscopali in provinci-
onali Sinodo pariter
congregati Statutis
antecessorum nostrorum
omnino illesis de unani-
mi et expressa voluntate
atque consensu omnium
et singulorum predicto-
rum infrascripta statu-
ta

ta salubriter edidi=
mus et ordinavimus
que statutis eorundem
antecessorum nostrorum
duximus annectanda
et primo quod deinceps
futuris temporibus
quibus Archiepiscopus
Gneznensis qui pro
tempore fuerit de
Triennio in triennium
provincialem teneatur
Sinodum, per se vel
alium convocare Ipse
quoque et quivis Epis
copus prefate Gne=
znensis provincie
in antea quolibet anno
semel in sua propria
diocesi Diocesanam
teneatur

teneatur similiter per
se vel alium sinodum
congregare, eo anno exce=
pto quo provincialis
sinodus celebratur, Su=
as quoque dioceses pre=
fati Archiepiscopus
et Episcopi visitari
procuren~~tis~~ subditorum
excessus corrigan~~tis~~ mo=
res reformen~~tis~~ statu=
an~~tis~~ et ordinen~~tis~~ que
animarum saluti cre=
diderint profutura,
quod ~~Et~~ si forte quod absit
prefati Archiepiscopus
et Episcopi antedictas
Sinodos ut premittitur
absque causa ~~tam~~ racionabili
quam in provinciali
sinodo

Sinodo tunc proxime
secutura ~~sequatur~~ teneantur expo=
nere contepserit ne=
glexerint aut ~~autem~~ distule=
rint conuocare, Archi=
episcopus pro prouin
ciali neglecta centum
pro diocesana non ob=
missa ipse et quivis Epis=
copus negligens ~~X~~ L mar=
cas grossorum pragen=
sium numeri polonici
et consueti sine con=
tradiccione seu diffi=
cultate qualibet pro
fabrica sue proprie
metropolitane vel
Kathedralis Ecclesie
persoluere ~~teneatur~~
quas penas si Archi=
episcopus

12

piscopus centum mar=
cas elapso termino
ipse vero vel quicunque
alius Episcopus quin=
quaginta marcas anno
elapso solvere ut
prefertur non curaverit
infra mensem extunc
suspensionis ab ingre=
ssu ecclesie incurrat sen=
tenciam

in postico. quatamdiu legatus per=
maneat quousque pre=
missa pena quam incidit
integraliter persolvatur
~~Araatiter~~ Quia plenarie et effec=
ctu aliter persoluta sive
alia absolucione pre=
dicta suspensio sit
sublata etc.

Item

Item volentes succurere
erroribus quos experiencia
docente didicimus tempo=
ribus nostris in aliquibus
diocesibus Gnesnensis
provincie ex~~erer~~oriri sta-
tuimus, quod Vigilia
~~Sancti~~ Beati Mathie apostoli
si in dies carnis privi
even~~it~~ erit quo ad jeiunium
et alia ab omnibus
observetur et in alium
diem per quempiam nul=
latenus transfferatur &.
Item cum plurimi ~~pro~~
pro notariis publicis
se gerunt cum non sint,
et ali~~ter~~ qui adeo sint ru=
des et simplices quod
protocolla et instrumenta
facere nesciunt statui=
mus

65

[nullus]

mus quod nullos per amplius pro notario publico in prouincia nostra recipiatur nec officium suum requiratur nisi per ordinarium loci vel alium de mandato ordinarii sit examinatus approbatus et receptus alioquin instrumentis per thales notarios ~~fictis~~ factis non credatur &c.

Item quod Capitulum ultimum de eleccione libri VI. de cridis ante institucionem et C. Cum inhibicio de Clamdestina desponsacione de bannis ante copulam pr~~e~~omittendis ad unguem observentur &c &c ~~finis~~ suis.

Honorius [IV.] etc. Dilecto filio Joanni Muscatae Archidiacono Lanciciensi in Ecclesia Gnesnensi.

Puritas devotionis et fidei quam te circa nos et Romanam Ecclesiam, tam ex fide dignorum testimonio, quam tue probitatis actibus habere accepimus, nos hortatur, ut personam tuam sincera complectentes in Domino caritate, sollicitudinem tuam in nostris et Ecclesiȩ prȩdictȩ agendis, cum expedit, fiducialiter requiramus, sperantes ut ea quȩ tibi a Sede Apostolica committuntur fideliter exequi et prosequi studeas diligenter. Cum itaque denarius Beati Petri sive census Ecclesiȩ Romanȩ in Polonia et Pomerania debitus, elapsis jam annis quampluribus non fuerit ipsi Ecclesiȩ, sicut accepimus, persolutus: nos de discretione tua plenam in Domino fiduciam obtinentes, exigendi, colligendi et recipiendi per te vel alium nostro et Ecclesiȩ prȩdictȩ nomine ea omnia quȩ Sedi Apostolicȩ de hujus denario, censibus, redditibus, proventibus et debitis ex quibuscunque juribus et vel causis, spiritualibus vel temporalibus, a quibuscunque personis Ecclesiasticis vel sȩcularibus, Ecclesiis, Monasteriis, civitatibus, castris, villis vel locis debentur, pro toto tempore, quo de hujus censibus, redditibus, proventibus et debitis, tibi non constiterit fore Romanȩ Ecclesiȩ satisfactum, nec non et compellendi debitores et detentores hujusmodi ad solutionem prȩdictorum omnium tibi faciendam, postquam tibi vel illis, quibus super his vices tuas commiseris de hoc per inquisitionem

vel alio modo constiterit; eosque, qui pro hujusmodi debitis non solutis excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententias incurrerunt, a præfatis sententiis, postquam de his tibi satisfactum fuerit, absolvendi, et faciendi etiam super hoc literas absolutionis nec non et quietationis de iis, quæ tibi fuerunt præfato nomine persoluta. Contradictores quoque cujuscunque dignitatis, ordinis, conditionis, seu gradus existant per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendi liberam tibi auctoritate præsentium concedimus facultatem. Non obstante, si personis aliquibus ab eadem indultum existat, quod per literas Sedis ipsius excommunicari, interdici nequeant aut suspendi, et quibuscunque indulgentiis vel privilegiis, per quæ effectus præsentium in hac parte impediri valeat, vel etiam retardari, et de quibus plenam et expressam, aut de verbo ad verbum oporteat in nostris literis fieri mentionem, seu quibuscunque literis Apostolicis super exigendis et recipiendis eisdem denario sive censibus alii vel aliis destinatis, ac constitutione de duabus dietis edita in Concilio generali. Volumus autem ut frequenter rescribas nobis per tuas literas harum seriem continentes, quod et quantum et pro quanto tempore, et a quibus per te vel alios inde duxeris colligendum.

Datum Tibure V Idus Julii anno Primo

Przepisano z Kopii ręką Albertrandego Ex codice manuscripto Vaticano 7024 pag: 321. zrobionej, w tekach Naruszewicza znajdującej się; u spodu dopisek ręką Albertrandego: Nihil differt a litteris Martini IV ad Joannem Moscarem datis, imo Moscarem eundem esse puto qui Muscatus nomine hic designatur. Naruszewicz dodał: Grosz S. Piotra

Ibidem. Ejusdem ad eundem

Cum sicut accepimus nonnulli Episcopi et Archidiaconi sive alii Ecclesiarum pręlati de denario Beati Petri sive censu in Polonia et Pomerania Ecclesię Romanę debito magnam collegerint sive receperint pecunię quantitatem, nec de ipsa prout debuerint, camerę nostrę satisfacere procurarint, discretioni tuę presentium auctoritate committimus, et mandamus, quatenus inquisita super his diligentius veritate, eos quos tibi constiterit hujusmodi pecuniam recepisse, ad restitutionem ipsius pecunię faciendam tibi, nostro et prefatę Ecclesię nomine per te vel per alium, monitione pręmissa per censuram Ecclesiasticam appellatione remota compellas. Non obstante si aliquibus a Sede Apostolica est indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Sedis Apostolicę non facientes plenam et expressam de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem, ut frequenter rescribas nobis per tuas literas harum seriem continentes, quid et quantum et pro quanto tempore et a quibus per te vel alios inde duxeris colligendum. Datum ut supra

Ibidem pag: 324.

[Honorius IV.] Dilectis filiis Nobilibus viris Universis Ducibus per Poloniam et Pomeraniam constitutis.

Credimus quod geratis in votis, more devotissimorum filiorum, ut in his quę nobis et Ecclesię Romanę debentur, promptitudine animi et effectu operis exhibeatis vos favorabiles et attentos. Cum itaque Joanni Muscatę Archidiacono Lanciciensi in Ecclesia Gnesnensi, de cujus industria et discretione plene confidimus, denarium Beati Petri, census, aliaque

jura omnia apostolicae Sedi debita in partibus Poloniae et Pomeraniae commiserimus exigenda. Nobilitatem Vestram affectuosè requirimus, et rogamus, per apostolica vobis scripta mandantes, quatenus eidem Archidiacono pro nostra et dictae Sedis reverentia promptum et efficacem super his impendatis favorem, cum ab eis fueritis exinde requisiti, ut eò utilius commissa sibi a nobis negotia exsequatur, quo circa illa manum vestri auxilii duxeritis efficacius apponendam, et nos vestrae diligentiae studium, quod in hac parte gratum quam plurimum habebimus et acceptum propter hoc commendare dignis in Domino laudibus et spiritualibus gratiarum actionibus prosequi meritò teneamur. Datum ut supra.

I te dwa ręką Albertrandego z kancelarii przepisane

Nos Felix Gylowsky advocatus hereditarius Opidj Croszyenko (1) vna cum quinque Juratis providis viris Scultetis Clemente Sculteto de Grynwald (2) Alberto de Thytmanowa (3) Sculteto Nicolao Sculteto de Sczawnyeza (4) Petro Oszog Sculteto de Inferiorj Schramovicze Stanislao Sculteto de Superiorj Schramovicze (5) Jn bannito Judicio tunctemporis residentibus Significamus tenore presencium vniuersis et singulis quibus expedit Quomodo constitutus personaliter providus Lucas Scultetus de Kloskovicze (6) obtulit et posuit priuilegij suj literas sanas non cassatas nec aliquo suspicionis vicio rasas rogauit nos vt sibi ex eodem priuilegio tenorem transsumptum transscribj faceremus Cuius quidem priuilegij sue scultecie sequitur in hunc modum Et est talis Jn nomine domini Amen Omnes gestus legittimi vt non a memoria presencium ob temporum processu labantur ymmo pocius memorie futurorum adducantur, Expedit vt scriptis et testibus provide roborentur Hinc est quod nos Soror Stronislawa Ordinis sancte Clare Cenobij Sandeczensis Abbatissa vna cum voluntate sororum predictj ordinis et tocius conventus eiusdem Cenobij vt ex siluarum fertilitate ad nostrum Monasterium pertinencium nobis et nostro Monasterio exstillant saltem alique vtilitates. contulimus et dedimus Hynchoni cognomine nigro filio Hynchonis eodem cognomine appellato, quandam partem silue in nostris predijs sitam super dunayecz vltra castrum nostrum Wronyn (7) a spelunca infra descendendo versus Riuulum Cchoryn (8) vulgariter nuncupatum ad sexaginta mansos franco-

nicos vt ibi locet villam Jure Magdburgensi et in ea sit scultetus ipse. suique suc-
cessores legittimum Jus sculteeie in perpetuum sorcientes Et vt facilius villicetur Jn-
colis qui ibj suum fiserint incolatum, sedecim annorum omnimodam et plenam
eis conferimus libertatem. ab omnibus seruicijs solucionibus et contribucionibus
ad nos spectantibus, eos esimentes. Addicientes omnibus. qui illuc declinauerint
ibidem qui suum fiserint incolatum a solucione Theolonej (tak) ad nos spectan-
tis omnino sint liberatj. Postquam vero anni libertatis fuerint euolutj. quilibet
colonus in festo Sanctj Martinj de singulis mansis fraicta (tak. nie franconica)
mensura dimensis Nostro Cenobio Octo scotos vsualis argentj singulis annis
pro censu soluere sit astrictus occasione qualibet semota De quo censu prefa-
tus Scultetus Hyncha et sui liberj sestam partem retinebunt nobis de eodem
censu quinque partibus presentatis. Preterea elapsis annis libertatis solucione
pretacta nostro Monasterio data Jnhabitatores ipsius hereditatis omnimoda
gaudebunt libertate Et ut Jus Magdburgense wlt Jpse Hyncha dictus niger sui-
que successores mediantibus suis Juratis omnes causas que in hac hereditate emer-
serint fine debito terminabunt De Judicijs iudicatis seu questibus Judiciorum pro
se parte tercia retenta nobis duas presentabit Malefactores vero quo graue Jus
tormentj eos plectj requirit eo graue plectentur vt beganyjcj et bartiej plectere
consueuerunt (tak). Magna autem Judicia que ter per circulum anni per pro-
vinciales Judices presiderj solent, nisi noster nunccius ibidem assideat solus
scultetus iudicare non presumat quorum primum est in die beate Agathe vir-
ginis secundum tercia die post diem sanctj Johannis baptiste Tercium in octa-

ua sancti Martini Nichilominus de eorum iudicatu Hynchoni nigro et suis posteris pars tercia debetur Et ut idem Hyncha niger per nos melius consuletur contulimus sibi liberaliter thabernam brascatorium Molendinum liberum cum quotquot rotis habere voluerit super littus dunayedz an vbi aptius in eadem hereditate poterit struet de loco ad locum inspiciendo. cum libera piscacione. hoc excepto quod piscatores nostri Lenobij primo cum omnibus instrumentis suis libere debeant piscarj nemine obstante videlicet sculteto et successoribus suis. De venacione vero quicquid captu vel venatu apprehenderit aut occiderit nobis coxam assignabit Apum eciam procreacionem liberam habeat potestatem et pascuis in silua longitudine et latitudine hereditatis memorate (tak) Concedimus insuper de gracia speciali clausuram super dunayedz a littore ad littus construendi. tali pacto. quod quicquid vtilitatis in captura piscium fuerit nobis dimidiam partem assignabit Super hec omnia contulimus sibj et suis posteris duos mansos liberos franconicos. plene ab omnibus seruicijs solucionibus et incommodis in perpetuum absolutos Ecclesie mansum Clerico aream. pro communi pabulo seu pascuis mansum. Si quis vero ipsum scultetum aut aliquem de familia sua cittare vellet. Coram Judice nostre curie per literas eiusdem Judicis sub suo sigillo eum euocabit. et ibj parens Jure theutunico respondebit Alias autem aut aliter cittatus nec parere nec respondere tenetur Et quia Sedecim annorum libertatis concesse iam tres anni sunt euolutj. residuis tredecim annis completis dictus scultetus Hyncha a quolibet colono quatuor annis censum recipiat pro laboribus

et expensis suis quas fecit in kmethonibus eandem villam locando annonas secures et alia juuamina impendendo et de ~~xx~~ eodem censu nobis quarta parte assignata et cum dicti quatuor anni elapsi fuerint extunc censum more solito recipiemus. eidem sculteto sesta parte de censu dicto retenta Deinde idem scultetus vna cum suis incolis bis in anno tenebitur nostro cenobio more aliarum villarum Jure Magdburgensi locatarum exenia presentare Deinde ~~eadem sulteciam~~ eandem sculteciam sepius dicto sculteto et eius posteris vtriusque sexus cum omnibus vtilitatibus donamus perpetuo possidendam vendendam donandam commutandam et ut libet alienandam pro se et suorum successorum beneplacito voluntatis, et dum hec omnia fiant de conventus nostri scitu et consensu Et ne in posterum hanc nostram donacionem ausu temerario tentet immutare friuolam mouens questionem (tak) presentes nostri conventus sigilli (tak) ac nostri officij decreuimus communiri Acta sunt hec publice Jn Antiqua Ciuitate Sandecz. Jn Curia sororum Anno domini M°CCC° XX° testibus hijs annotatis Comite Martino filio Wneslaj de Brzesna (9) Jsaac filio Abrahe de Podgrodzie (10) Vernero Ciue de Sandecz Noua Johanne ciue eiusdem ciuitatis dicto de Podlansz (tak) Johanne Zambach Seruino fabro ciuibus antique Ciuitatis Victore scriptore nostre Curie et alijs quam plurimis.

Na pargaminie po obu stronach karty pargaminowej napisane bez pieczęci i bez śladu aby kiedy była zawieszona. —

(1) Krościenko miasteczko. Wojew. Krak. pow: Czchowski parafia Krościenko (2) Grywałd tamże. parafia Krościenkowska. (3) Tylmanowa tamże. parafia Tylmanowa. (4) Szczawnica tamże. parafia Szczawnica. (5) ~~Sramowice~~ Sramowce wyższe i Niższe. tamże. parafia Sramowska. (6) Kluszkowce tamże. (7) może Poronin nie daleko Kościeliska (8) Czarny Dunajec? (9) Brzezna. powiat Sandecki parafia Podgrodzka. (10) Podgrodzie tamże.

In nomine domini amen. Quod magnifica principum decreuit auctoritas, non inmerito debet optinere Robur perpetue firmitatis. Hinc est quod nos Wladislaus dei gracia Rex polonie presencium per tenorem notificamus vniuersis tam presentibus quam futuris, Quod ad peticionem discreti viri domini Sbigney Cracouiensis nostri fidelis Cancellarij ob seruicia quoque petri filij quondam ewstachij de luchslauicz(1) eidem petro et per ipsum progenitoribus ipsius predictam hereditatem luchslauice cum eius filiolis ibidem dictis luchslav et bogussa filijs gneuomiri tam in Campis veteribus quam in siluis extirpandis uel locandis que ad eandem hereditatem dinoscuntur pertinere, damus et concedimus omnimodam potestatem de iure polonicali in ius Theutonicum quod maluerint transferri perpetue valiturum eximentes incolas eiusdem hereditatis, aiudicio (a iudicio) et iuridicione palatinorum Castellanorum Judicum et Subiudicum ac ipsorum officialium ita quod coram ipsis non debeant respondere, nisi coram sculthetis qui pro tempore fuerint quibus concedimus plenum posse kmetones ibidem in omnibus magnis causis et paruis iure Theutonico memorato iudicandi et penas recipiendi ut predictum Jus exigit et requirit, uel coram nobis dum per nostras litteras per officialem aportatas fuerint euocati et tunc non aliter quam Jure theutonico. dese (de se) querulantibus tenebuntur respondere,

si negligentes sculteti extiterint in iusticia reddenda de incolis suis querulanti. In cuius Rey Testimonium nostrum Sigillum duximus presentibus appendendum, Actum apud Cracouiam. Anno domini. M°.CCC°. vicesimo Nono. die beate Cecilie Presentibus hijs testibus. Comite Nauogio Cracouiense. Jacobo zarnouiense. Castellanis. Sandone Judice Sandomiriense. Andrea dapifero. Pribkone subiudice Cracouiensibus. et Sauissa Cesthkonis. Datum per manus predicti domini Sbigney nostri Cancellarij Cracouiensis.

Na pergaminie. U spodu na zielonym jedwabnym sznurku zawieszona mniejsza pieczęć z wosku wystawia niewyraźnie jednogłowego orła: napis wokoło zatarty.

(1.) Luchsławice albo Luthsławice będą zapewno dzisiejsze Lusławice, które są w Województwie Krakowskiem powiecie Lelowskim parafii Żórawskiej. Drugie Lusławice są w Województwie Krakowskiem powiecie Czchowskim parafii Zakliczyńskiej (w Galicyi). —

1. Julij 1348 66

In nomine domini Amen. Ea que Magnifica Regum Magestas facere decreuit maxime ad vtilitatem Regni sui debent esse firma et irretractabilia roburque perpetue firmitatis obtinere Proinde Nos Kazimirus dei gracia Rex polonie, notum facimus vniuersis, tam presentibus quam futuris hanc literam inspecturis, Quod cupientes vtilitates Regni nostri peramplius ampliari in locandis Ciuitatibus seu opidis, de siluis et Nemoribus, de quibus nobis penitus nulla vtilitas proueniebat, Discreto viro Hanconi de Sandecz damus Ciuitatem seu opidum, locandi et disponendi in fluuio Poprod(1) dicto et extā (exutraque?) parte ipsius fluuij in loco qui Piwnicznaziia (2) dicitur, cuius limites, erunt, incipiendo de Mlodow, de Glamboke (3), vsque in Nart (4) quotcunque mansos poterit mensurare, et villas alias locare infra limittes (tak) preditos que ville Ciuitati predicte, cum villa Lomnicza (5) quam eciam addicimus ad predictam Ciuitatem, in honoribus, contribucionibus seruicijs, Jure Theutonico, quod Maydburgense ~~dicitur~~ nuncupatur, quo Ciuitas noua Sandecz vtitur, omnimodam potestatem, scultetus tamen qui nunc est in Lomnicza, et sui posteri a sculteccia non debent amoueri. In qua Ciuitate seu opido damus predicto Hanconi et suis (6) successoribus aduocaciam perpetuo tenendam, habendam, possidendam, vendendam, donandam, commutandam, pro sua et suorum posterorum voluntate conuertendam. Cui aduocato et posteritati ipsius, perpetuo et Jure hereditario racione aduocacie, damus

duos mansos liberos, Molendina, quodcunque ~~(tak)~~ potest facere in fluuijs infra limittes. qui fluuij decurrunt, in Poprod, liberas Cameras pannorum, panum, sutorum, Macellas carnium, Balneum, institas (tak), piscinas quotcunque poterit facere tabernas, in villis quas locabit adiacentes dicte Ciuitati quas locabit infra limittes predictos, ita quod nullus ibi debeat locare tabernam uel tabernas, infra limittes, nisi aduocatus pro sua et posterorum vtilitate, (pts) preter predicta Ciuitate (tak) vnum mansum damus in dicta Ciuitate liberum pro Ecclesia, et ante omnia vnum mansum damus pro pellendo grege, quod scotnicza dicitur, liberum damus, licitum sit dicto aduocato et posteritati ipsius infra limittes predictos, piscari venari, Mellificia facere in arboribus qui in mansis ipsius stabunt, seu truncis. Item damus predicto aduocato et posteris ipsius perpetuo, tercium denarium, de Judicio in penis magnis uel paruis, duobus dumtaxat pro nobis reseruatis, sextum vero denarium de censu, preterea absoluimus et liberamus perpetuo, dictum aduocatum et successores ipsius, Ciues, ac kmethones villarum adiacencium dicte Ciuitati, ab omnibus Juribus Jurisdicionibus polonicalibus, et nostris Judicibus, ac potestatibus perpetuo, Castellanorum palatinorum, Judicum ministerialiumque ipsorum quorumcunque ita quod iam-dictus aduocatus et successoris (tak) ac Ciues dicte Ciuitatis, et kmethones villarum adiacencium ad eandem ad presenciam ipsorum citati pro causis magnis uel paruis minime respondere teneantur, nisi Ciues coram aduocato ipsorum et kmethones coram sculteto, aduocatus vero et sculteti villarum

adiacencium ad dictam Ciuitatem coram nobis dum tamen per nostram lite-
ram citabuntur Jure Theutonico supradicto de se querulantibus (tak, ze skróceniem)
respondebunt, et posteri ipsorum. In causis autem criminalibus et alijs quibus-
cunque, predicto aduocato et posteritati ipsius Judicandi, condempnandi, et
puniendi, iusta ipsum Jus Theutonicum et omni Jure ac libertate vti et
frui, a theloneis dandis, Ciuibus mercatoribus sepedicte Ciuitatis, quo Jure Ciui-
tas noua Sandecz vtitur, et libertatem habet, a theloneorum solucione da-
mus et tribuimus plenam facultatem, forum quocunque die eliget dictus
aduocatus in sepedicta Ciuitate, ~~et~~ in quo foro licitum sit cuilibet homini, res
suas vendere et emere pro suo posse, vt dicta Ciuitas, et ville adiacentes ei-
dem que locabuntur, eo cicius possit locari, omnibus et singulis Ciuibus et
Kmethonibus, a solucione census, et a seruicijs, a data presencium ad vigin-
ti annos continue computandos, damus et elargimur omnimodam liberta-
tem, Qua elapsa, Ciues et Kmethones iamdicti nobis et nostris posteris per-
petuo de quolibet manso pro censu, in festo beati Martini singulis annis
per octo scotos grossorum soluent et pro decima ~~m~~ cui debebitur per fertonem,
Ceterum ad tria Judicia magna que ter in anno fieri consueuerunt quolibet,
vnum aduocatus predicte Ciuitatis, qui pro tempore fuerit, et sculteti villarum
predictarum, et duo Ciues cum Kmethonibus nostro nuncio ad hoc misso
ministrabunt, uel pro quolibet prandio soluere per sex scotos sint astri-
cti, Hoc enim addicimus, quod aduocatus et succedanei ipsius, ac sculteti

ad expedicionem generalem pro posse ipsorum seruire tenebuntur racione quorum seruiciorum, aduocatus qui pro tempore fuerit sepenominate Ciuitatis de Molendinis et tabernis ipsius liberis, exaccionem seu contribucionem, Regalem, que imponetur pro se recipere debet. In cuius rei testimonium nostrum Sigillum duximus presentibus appendendum. Actum Cracouie in octaua ~~beati~~ beati Johannis Baptiste Anno domini M°CCC°XL° octauo. Presentibus hijs testibus Sbigneo Cancellario aule nostre Hermanno procuratore generali, Vilczcone Castellano Sandomiriensi, Floriano Cancellario Lanciciensi petro dicto Neorza Voyski (7) Cracouiensi, et Viczga herede de Thagoborza. et alijs multis. Data per manus domini Sbignei Cancellarij nostri iamdicti.

Na pergaminie. ślad Majestatycznej na krzyż zawieszonej pieczęci - sznurek również odjęty. -

(1) Poprod dziś Poprad rzeka wypływająca z Węgier wpadająca do Dunajca w okolicach Nowego Sącza. -

(2) Piwniczna Szyja zapewno. na karcie miasteczko Piwniczna województwo Krakowskie powiat Sandecki. Łojko mylnie położył Czchowski

(3) Młodow wieś niedaleko Piwnicznej - Głębokiej nie znalazłem

(4) Nart nieznalazłem. (5) Łomnica wieś niedaleko Piwnicznej

(6) Suis dwa razy napisano, raz podkropkowano - (7) patrz tenże sam w 1. tomie Dyplomów karta 206.

15. Februar. 1367 68

Jn nomine dominj Amen. Nos Kazimirus dei gracia Rex polonie ac terrarum Cracouie Sandomirie Syradie Lancicie Cuyauie pomoranie Russieque dominus et heres Notum facimus tam presentibus quam futuris quibus expedit vniuersis Quod vtilitatibus Regni nostri de quibus nobis hactenus vlla vtilitas proueniebat intendentes, Exnunc prouido viro Stanislao villam de nouo inter fluuios Mrowa Et Czarna (1) iure thewtonico Sredensi locandi triginta Mansos continentem, plenam et omnimodam concedimus facultatem Racione vero locacionis supradicte ville eodem nomine Mrowa nuncupande. eundem Stanislaum et eius veros ac legittimos posteros verum Scoltetum facimus cum effectu. Redditus infrascriptos sibi et eius Scolteeie assignantes. videlicet Mansum liberum Tabernam liberam Molendinum liberum cum piscina. sextum denarium de censu tercium de qualibet re iudicata que omnia libere et pacifice et sui Sucessores cum potestate vendendi donandi conmutandi ac pro ipsorum voluntate omnimoda conuertendi iure hereditario possidebunt. preterea pro Ecclesia ibidem fundanda et Rectore ipsius. qui pro tempore fuerit vnum Mansum et ~~alium~~ alium pro pellendo grege volumus pertinere Jnsuper eidem Stanislao Mellificia que in Wlgari Otoka nuncupantur ad eandem Scolteciam perpetue deputamus. Remouentes inibi omnia iura polonicalia modos et consuetudines vniuersas. Eximimus insuper et liberamus perpetuo eundem Stanislaum et eius posterita-

tem ac omnes et singulos Jncolas eiusdem ville Mrowa ab omnibus Juribus
iudicijs omnium palatinorum Castellanorum Judicum Subiudicum regni
nostri Et Ministerialium ipsorum ita quod coram ipsis uel eorum alte-
ro pro causis tam magnis quam paruis minime respondebunt nisi ~~dum~~
duntaxat Kmethones coram suo Scolteto. Scoltetus vero coram nobis
aut nostro Procuratore qui pro tempore fuerit respondebunt Jn causis
autem criminalibus Scolteto memorato iudicandi sentenciandi con-
dempnandi et condempnandi (tak dwa razy) plenam et omnimodam
elargimur facultatem. Ceterum vt eadem villa Mrowa eo cicius valeat
collocari Exnunc omnibus Jncolis in eadem villa duntaxat locandis,
ab omnibus nostris solucionibus exaccionibus angarijs et perangarijs vniuersis
quibuscumque nominibus censeantur infra viginti annos datam presencium
continue sequtoros (tak) plenam tribuimus libertatem. Qua elapsa Jncole
supradicte hereditatis pro Censu nobis et nostris Successoribus pro decima
vero cui debebitur quatuor scotos et nostre octo scotos magestati grossorum
pragensium in festo beati Martini confessoris singulis annis perpetue
soluere tenebuntur. Demum idem Stanislaus Scoltetus vna cum suis Jnco-
lis tria prandia que ter in anno fieri consueuerunt videlicet Scoltetus
vnum et Kmethones duo, aut pro quolibet prandio vnum fertonem grosso-

rum nobis et nostris Succesoribus singulis annis inpendere sint astricti. Insuper prelibatus Stanislaus Scoltetus et sui posteri ad quamlibet Expedicionem in Pancerio in Equo quatuor marcarum valente nobis et nostris Succesoribus perpetuis temporibus servire sint astricti. Harum quibus Sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum et datum in Beyecz in crastino sancti Valenti Anno domini Millesimo Trecentesimo Sesagesimo (2) Septimo Presentibus Predborio Subdapifero Cracouiensi Sandone de Welglow Passcone de Brzana Swansscone de Dambicza Prandotha de Micolayewicz. Pelka Marssalkone Curie nostre regalis et alijs multis fidedignis. Scriptum autem per Jacobum Notarium nostre regie magestatis.

Na pergaminie. U spodu przyczepiony sznurek z zielonego jedwabiu; pieczęć odjęta.–

---

(1) wieś Mrowa dziś Mrowla Województwo Sandomirskie powiat Pilznienski parafia Mrowla (koło Rzeszowa w Galicyi) i wieś Czarna ~~tamże~~ nie opodal jedna od drugiej, Województwo ~~Krako pow.~~ Sandomirskie powiat Pilznienski, parafia Czarna (koło Rzeszowa w Galicyi) leżą nie opodal siebie nad rzeczułkami które zapewno też noszą nazwisko. (2) Porównaj dokument z

z 1352. roku w którym jest wzmianka o nadaniu względem
tejże wsi jak są wyrażono: „quorum quinque anni sunt elapsi"
coby podałoby datę tego dokumentu na rok 1347. wyraz: *sexa-
gesimo* ledwo daje się wyczytać, na wpół jest zatarty, może też że czy-
tać trzeba: *quadragesimo*, wtenczas byłaby zupełna zgoda
co do daty.—

In cristi nomine Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Elizabeth dei gracia Regina Senior Vngarie et polonie Notum facimus tam presentibus quam futuris quibus expedit vniuersis. Quod Nobilis. ac generose domine Vneslawe Relicte Jacobi Judicis Sandomiriensis heredis de Rusoza (1) peticionibus quibus nostre celsitudini humiliter supplicauit, fauorosius inclinati Volentes sibi de solita nostre celsitudinis clemencia, graciam facere specialem, villas ac hereditates ipsius infrascriptas, videlicet Rusoza Cantorowicze (2) et Miclussowicze (3) situatas in Terra Cracouiensi prout in suis limitibus et terminis antiquitus circumferencialiter sunt distincte, de Jure Polonico in Jus Theutunicum, quod Stredense (tak) dicitur, transferimus perpetuo duraturum Remouentes in eisdem omnia Jura polonicalia modos et consuetudines vniuersas que ipsum Jus theutunicum Stredense plerumque perturbare consueuerunt Eximimus autem absoluimus et perpetuo liberamus.. Scultetos.. Thabernatores.. Molendinatores.. Kmethones et.. Incolas predictarum villarum a. Juribus Jurisdiccionibus, ac potestatibus, omnium Regni nostri.. Palatinorum Castellanorum.. Judicum.. Subiudicum ac.. Officialium et Ministerialium eorundem, Sic quod coram ipsis, aut eorum aliquo citati pro quibuscunque causis tam paruis quam magnis utputa furti Sanguinis homicidij incendij membrorum mutilacionibus ac quibusuis alijs minime respondebunt, Sed tantum..

Kmethones et Incole predictarum villarum coram suis Sculteti. Sculteti vero coram ipsorum domino uel dominis, qui pro tempore fuerit, seu fuerint, aut coram nobis, seu Judicio nostro generali, dumtamen per literam nostram, sigillo nostro sigillatam, citati fuerint uel euocati, tunc cuilibet de ipsis querulanti non aliter, quam Jure ipsorum theutunico supradicto, respondere sint astricti Jn causis autem criminalibus et capitalibus superius expressatis. Scultetis memoratarum villarum Judicandi Sentenciandi, puniendi, et condempnandi, damus et concedimus plenam facultatem, prout hoc sepedictum Jus theutunicum Stredense in omnibus suis punctis clausulis, et articulis, postulat, et requirit Jn quorum omnium testimonium atque robur Sigillum nostrum presentibus est appensum, Actum Cracouie in vigilia Beate Margarethe Virginis gloriose, Anno domini Millesimo Trecentesimo Septuagesimo tercio, Datum per manus Janussij doctoris decretorum, decani et Cancellarij Cracouiensis, nec (tak) honorabilis Zauissze Archidiaconi Cracouiensis et Vicecancellarij Regni polonie, nostrorum, Presentibus hijs dominis Johanne Cracouiensi, Andrea Zarnouiensi Castellanis, Johanne Marszalco Regni polonie, Andrea Subiudice, Sbiscone Venatore Cracouiensibus, necnon Bodzantha procuratore generali, ac alijs multis nostris fidelibus fidedignis.

Na pargaminie. U spodu tylko sznurek z zielonego i różowego jedwabiu

---

(1). Rusiecz. Województwo Krakowskie, powiat Kraków. paraf. Rusiecz
(2). Kantorowice. Wojew. Krak. pow. Krak. parafia Raciborowice
(3) Miklusowice. Woj. Krak. powiat Czchowski parafia Miklusowice (w Galicyi nad rz. Raba)

27. 9bris 1382. 71

In nomine domini amen. Consonum racioni et Sacris Canonibus esse dinoscitur ut ea que pro comuni (tak) bono Regni dictantur Testimonio literarum approbentur. proinde nos Vincencius poznaniensis Sandziuogius Kalissiensis palatini Johannes Kalissiensis Sandziuogius Nakelensis Andreas Srzemensis Mogek Bechowiensis Cristinus Sbanszinensis Castellani Swantoslaus poznaniensis Nicolaus Kalissiensis SubCamerarij Ubislaus pincerna Kalissiensis Lasotha Dapifer Jozeph de Grodzisoze Wisotha de Curnik Cunath Subiudex Kalissiensis petrko Dambiczki Thomislaus de Wiscothi Dobrogostius Radomiczki Dobrogostius Wloszczegowski Sczedrik Dupenski petrko Sosniczki Nicolaus petrski Vlodzimir Borzugowski Jasek Veleweski Symon Grunowski potrek Szanatski Miczko czetcowski Niczko caczcowski Jan popeczicz Thomislaus Wascowski Msczignew pantcowski Janusius Jarognewski Albertus de Górai Ceterique Nobiles Milites totaque Comunitas Maioris polonie Reuerendo in Xpo (christo) patri ac domino domino Johanni diuina prouidencia et Apostolice Sedis Episcopo Cracouiensi Necnon Strennuis ac Nobilibus viris et dominis Dobeslao Castellano Spitkoni de Melstin palatino Cracouiensibus Johanni pallatino Johanni Castellano Sandomiriensibus Johanni Castellano Woynicìensi Ceterisque omnibus et singulis Strennuis et Nobilibus ac toti Comunitati Terre Cracouie Sandomirie Syradie Lancicie Sub sacramento nostre fidei promittimus pure et sincere omnem fidelitatem et obedienciam filie Serenissimi principis ac domini domini Lodwici Sancte memorie olim Regis polonie et Hungarie que nobis pro herede

legitimo in Regnum polonie ad manendum (moze byc: mariendum) dabitur
secundum Tenores prout ~~articulatum~~ articulatim in literis sunt descripti per
eundem dominum Regem et suos predecessores nobis et nostris successoribus datis
et concessis inviolabiliter tenere A quibus quidem Juribus prout in omnibus su-
is clausulis punctis et articulis continentur sub premissa nostra Jurata fi-
de nunquam desistere volumus sed circa eadem totaliter volumus rema-
nere promittentes pro successoribus nostris quod sub fide et honore et sub
Sacramento Juramenti a premissis Juribus non recedant sed ipsa iugiter
cum prefatis dominis et successoribus eorum defensabunt et tuebuntur Cete-
rum quod absit si quis aut qui contra aliquid premissorum ex nostris aut
quispiam alter presumpserit ~~inser~~ insurgendo attemptare omnes vna-
nimiter et concorditer contra ipsum uel ipsos promittimus insurgere et
tamquam contra fidefragos et Jurium nostrorum destructores totis viri-
bus nostris anhelare Et si aliquis ex Baronibus Terrigenis et Nobilibus se-
pediti Regni nostri circa Jura et priuilegia nostra iamdicta ipsorum i-
mitator fise et studiose persistens Alterius cuiuscunque veluti destructo-
ris prophanatoris et violatoris nostrorum Jurium premissorum gwerras
aut inimicicias quomodolibet contraxerit eidem fauore consilio et auxilio
plene sub Jurata nostra fide asistentes ab ~~ipsius~~ ipsius uel ipsorum

inimiciciarum aduersitatibus eum volumus et sincere promittimus in omnibus cum nostris posteris defendere et tueri Insuper si qui extra Granicies positi Ecclesias seu bona Ecclesie aut Confinia Regni nostri Rege nondum Coronato molestare presumpserint volumus promittentes sine dolo et fraude cum ad hec specialiter requisiti fuerimus iuxta posse facultatis nostre vnanimiter defensare In quorum rei Testimonium Sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum et Actum feria quinta post festum Sancte Katherine In Radomsko Sub Anno Incarnacionis domini Millesimo Trecentesimo Octuagesimo Secundo.

Z oryginału pargaminowego. U spodu na rzemykach pargaminowych wisi 27. pieczęci małych – trzech zaś braknie. — Tenże sam akt znajduje się w <u>Voluminach legum</u> w tymże tomie z niektóremi odmianami. —

19 Martii 1389 73

Nouerint uniuersi, tenorem presencium inspecturi, Quod de anno domini Millesimo Trecentesimo Octuagesimo nono, die decima nona Mensis Marcij, Assumpto placiti termino inter Serenissimum principem Dominum Wladislaum Regem Polonie etc. parte ex una, et Venerabilem ac Religiosum Dominum Conradum Czolner de Rotinsteyn Ordinis beate Marie theutonicorum Jerosolimitani Magistrum generalem, parte ex altera, super litibus controuersijs et discordijs motis et exortis, et pro eisdem sedandis et decidendis, pro parte Magistri generalis antedicti cum pleno mandato missi fuerunt et deputati honorabiles et Religiosi viri fratres Conradus de Walrode Magnus commendator, Siffridus Walpod. de Bassinhem, Summus Hospitalarius et in Elbingo, Lodowicus Waflar in Thoron, Baldwinus de Frankenhouen in Engesbarg, Commendatores, pro parte vero Serenissimi principis Domini Wladislai Regis Polonie etc memorati, Nos Semouithus dei gracia Dux Mazouie etc Dobrogosthius Episcopus poznaniensis, Sandziuogius palatinus Kalisiensis et Capitaneus Cracouiensis Johannes de Tanczin. Castellanus Woynicensis. et Capitaneus Syradiensis. cum pleno mandato fueramus dati et delegati, nobisque conuenientibus cum suprascriptis dominis et fratribus, a dicto domino.. Magistro deputatis, in Insula in medio Wysle inter Opidum Solecz. et villam Czarnow, situata, et diuersis tractatibus, mutuo hincinde inter nos habitis, tandem ipsis et nobis placuit alium terminum de et super controuersijs litibus et discordijs, videlicet diem festi Penthecostis proxime affuturum, in Zlotoriam uel in Ripin prefigi et assignari, Ad quem quidem terminum pro parte predicti.. Magistri generalis.: Religio-

si et honorabiles viri fratres.. Conradus de Walrode Magnus commendator. Siffridus Walpod Summus Hospitalarius et in Elbingo, Lodouicus Waflar in Thoron Baldeuinus de Frankenhouen in Engilsberg Commendatores, coassumptis eis Reuerendo in xpo (christo) patre Domino Johanne ꝑ Episcopo pomiezaniensi. honorabili et Religioso viro, fratre Johanne ~~Marschak~~ Marschalk. de Vroburg Summo Trappiario, et in Crisburg Commendatore, venire et comparere se obligando promiserunt, pro parte vero Serenissimi principis Domini Wladislai Regis polonie etc prediti, nos Semouithus Dux Mazouie, Dobrogosthius Episcopus poznaniensis Sandziuogius palatinus Kalisiensis coassumptis nobis Illustribus principibus Dominis Skirgalone et Allexandro, Ducibus Lithuanie etc et Strennuo viro Domino Johanne Palatino Sandomiriensi. et Capitaneo Russie, omni. ficcione postposita ad eundem terminum in loca suprascripta venire obligamur, hoc tamen adiecto, quod si aliquem ex nobis sex infirmari mori seu aliter. quod absit. legitime contingeret impediri, quod alius eque bonus in locum absentis, dolo et fraude semotis cum alijs ad conueniendum in termino predicto debeat subrogari, qui terminus, si negocia in eodem tractanda, cicius expediri non poterint, ad octo dies continuos debet perdurare, Volumus insuper. quod omnes venientes cum dominis prenarratis ad terminum prenarratum, quatuordecim diebus ante terminum et totidem

post terminum, saluum et securum debeat habere conductum, nec per aliquem, qui amore nostri aliquid facere voluerit, molestari, promittentes bona fide et honore, quod ad negocia in termino suprascripto expedienda, omnimodam volumus operam dare, nostrum iusta posse, omnibus dolo et fraude proculmotis. In euidens testimonium premissorum, nos Semouithus. Dux Mazowie et Dobrogosthius Episcopus Poznaniensis. Sandzinogius Palatinus Kalisiensis. et Johannes de Tanczin Capitaneus. Syradiensis. sigilla nostra presentibus de certa nostra sciencia duximus appendenda, Scriptum et Actum in Solecz anno et die quibus supra.

Z oryginału pargaminowego. U spodu na rzemykach pargaminowych wisi cztery pieczęci małych: pierwsza na massie czerwonej w wosku wystawia tarczę sześciorożną, której po trzy rogi naprzemian mniejsze, na niej orzeł jednogłowy, napis wokoło: s semoviti + ducis + plocensis. Druga również na czerwonej massie wystawia obraz w gotyckich ramach z wizerunkiem dwu osob pod obrazem herbowa mała tarcza na niej herb: nałęcz. — wokoło napis: s. Dobrogostii Epi posnanien. Trzecia pieczęć na massie zielonej wyraża herb Topor wokoło napis: sandziwog... palatini Kalisie; czwarta również na massie zielonej wystawia także herb topor napis wokoło s. iohanis de tanczin reszta niewyraźna. —

In nomine domini Amen. Ad perpetuam Rei Memoriam. Sator rerum omnium cuius oculus penetrat vniuersa et sciencia nunquam extinguitur in rebus humanis quas obliuionis caducis momentis constat subiacere. ut memoria earum remaneat apices literarum alti Consilij prouidencia ordinauit. quarum presidio Rerum ordinaciones pacta et tractatus conseruantur. Proinde Nos. Moniuidus palatinus Vilnensis Jawnus palatinus Trocensis. Mingal Vilnensis Sunigal Trocensis Castellani. Nemir. Ostyk. Butrim. Goligunt. Nicolaus Bylunyn (albo Bylimyn). Corewa Wissegerd. Petrus Mondiger. Nicolaus Tawtigerd. Johannes gastoldi. Wolczco Culwa. Butowdus Jadath Ralo. Johannes Rimouidowicz. Gyneth Konczewicz. Dawxscha. Nicolaus Beynar. Wolczco Rokutowicz Getowd. Dawgen. Jacobus Mingel ~~Voyssnar~~ Voyssnar Vircolewicz. Georgius Sangaw. Saka Naczko Twiributh Monstwid. Stanislaus Wissigin. Woyschin Daneycowicz Monstowd. Andreas Dewknetowicz Minimund Sessnikowicz Rodwil Koczanus Micuss Gerdud Czupa Woydilo Kussolowicz. Konczanus Sukowicz Johannes Ewild Butowtowicz Surguttes de Roszkini etc. Significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis presentibus et futuris presencium noticiam habituris Quod quia Serenissimorum principum Dominorum Wladislai Regis polonie etc. et Allexandri alias Vitowd magni Ducis Littwanie dominorum nostrorum graciosissimorum concessione et indulto Arma quibus vti insolitum fuit nobis contraria consuetudine obsistente ad insigniendum nominis nobilitatis nostre Tytulum a Baronibus Nobili-

bus et proceribus Regni polonie que Jpsi a parentibus et predecessoribus suis ordine geniture contraxerunt recepimus. et ad gracias libertates Jmmunitates priuilegia Exempciones et multa alia Beneficia et prerogatiuas que nobis per dictos dominos nostros graciosos Wladislaum Regem polonie et Allexandrum Ducem magnum Littwanie predictos. munificia sunt concessa largicione et literarum patrocinio munita Jnteruentu ipsorum et studio promoti extitimus et prouecti promiseruntque suis patentibus literis adhuc qua potuerint diligencia bonum comodum et profectum status nostri et honoris ubilibet promouere et nunquam in nostris aduersitatibus et necessitatibus Nos deserere sed semper contra omnium Jnimicorum nostrorum insidias et insultus auxilijs consilijs et fauoribus suis prosequi et iuuare. Horum intuitu volentes tot beneficiorum merita compensare et Jpsis dignas vices pro eis impendere ne disparitatis in nobis aut ingratitudinis contagia et inequalitas locum cernerentur vendicare sed ut semper vnanimis ydemptitas inter nos remaneat et voluntas animorum sicut idem cultus et fidei religio obseruatur. Vniuersaliter vniuersi et singulariter singuli nostris nominibus ac vice omnium Nobilium Boyarorum procerum et Jncolarum Terrarum Littwanie bona fide in verbo nostro constanti et fideli omni dolo et fraude et colore amputatis et remotis promittimus pollicemur vouimus spondemus et iuramenti nostri misterio

stricius nos obligamus. nunquam prefatos Barones nobiles et proceres Regni et ipsum Regnum polonie predictum in omnibus ipsorum necessitatibus et aduersitatibus deserere sed semper ipsis contra omnium Inimicorum eorum insidias et insultus consilia auxilia et fauores fideliter ministrare, et ~~[illegible]~~ nulli lites (tak) bella aut gwerras preter scitum et voluntatem ac consensum Consilium et requisicionem ipsorum et eorum successorum indicere facere uel mouere prefatosque dominos Wladislaum Regem polonie et Allexandrum alias Witowdum magnum Ducem Littwanie et eorum successores Reges polonie et Duces magnos Littwanie nullis temporibus deserere quoquomodo (tak) sed semper ipsis sine dolo et fraude fideliter adherere omni consilio auxilio et fauore. preterea promittimus prout supra. quod defuncto prefato domino Witowdo magno duce Littwanie nullum eligemus assumemus et recipiemus in magnum Ducem Littwanie uel dominum. Nisi quem prefatus dominus Wladislaus Rex si uita potietur longiori uel eius successores et prelati Barones Nobiles et proceres Regni polonie duxerint eligendum statuendum et locandum et viceuersa prelati Barones et Nobiles Regni polonie Rege prefato quod absit sine liberis et successoribus legittimis decedente. sine scitu et consilio Illustris Domini Allexandri alias Witowdi magni ducis Littwanie Superstes remanserit (tak). et nostro

eligere non debebunt. Ut autem corroborationis et cautele uberioris omnia premissa ~~accipiant~~ accipiant firmitatem presentes fecimus sigillorum nostrorum munimine roborari Actum in Opido Horodlo circa flumen Bug in parlamento seu congregatione generali die Secunda Mensis Octobris Sub Anno domini Millesimo Quadringentesimo Tredecimo.

Z orygginału pargaminowego. U spodu 22. rzemyków pargaminowych na których zawieszono 36. pieczęci małych z herbami, niektóre z nich puste - reszta pourywana - — Tenże dokument znajduje się w Konarskim w transumpcie z 1499. roku z niektóremi odmianami, gdzie nadewszystko Imiona własne Litwinów mocno są pokaleczone. -

In nomine domini amen Ad perpetuam Rei memoriam. Conuenit actus Hominum qui vetustate cadunt et successu temporum. in obliuionem vertuntur, Solidis scripturarum et testium fundamentis. commendare. In quorum custodia nullis marcescunt temporibus. Sed semper iugis perhennacione memorie incommutabiles seruantur. Proinde Nos Wladislaus dei gracia Rex Polonie Necnon Terrarum Cracouie Sandomirie Syradie Lancicie Cuyauie Lythwanieque Princeps Suppremus Pomeranie Russyeque Dominus et Heres etc. Ac Allesander alias Wytawdus eadem gracia Magnus Dux Lythwanie. Terrarumque Russie etc. Significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis presentibus et futuris presencium noticiam habituris, Quomodo agendorum nostrorum. que operam pacis diriguntur. caritatem nutriunt. animos placida ydemptitate componunt et mundo succurrunt in maligno posito et cadenti. perpetuare cupientes acciones. Sicque nostro et Regni nostri. ac nostrorum statui. prouidere. vt in pacis dulcedine quiescentes votiuis semper successibus prosperemur. Ad fidem constanciam. et integritatem perseuerancie Serenissimi principis Domini Erici deigracia Dacie Swecie Norwegie Gottorum Slaworum Regis et Ducis Pomeranie etc. fratris nostri carissimi, aciem mentis nostre conuertentes, cum Ipso et ipsius Regnis Dacie. Swecie. Norwegie. Slaworum. Gottorum et Ducatu Pomeranie, ceterisque ipsius Terris. Castris. Ciuitatibus. Communitabus. Opidis et Villis. Necnon prelatis. Baronibus. proceribus. Consiliarijs. Militibus. Militaribus. Nobilibus Vasallis Omagialibus et Subditis tam Ecclesiasticis quam Secularibus. vota et desideria ipsius Nobis ex parte sua solempnium Nunciorum et

Consiliariorum suorum videlicet Maczke de Borken Gerardi de Woncz et Swancz de Dessnicz
esposita oraculis fraterne suscipientes et per Strennuos ac validos Jaroslaum
de Jwno, Vesilliferum Calissiensem. et Sbigneum de Altomonte Castellanum
Roszpergensem Nuncios nostros fideles dilectos eisdem espresse annuentes.
ad laudem et honorem omnipotentis dei et Beate Marie virginis gloriose,
Tociusque celestis Jerarchie. propagacionem fidei. cultum iusticie et Religionis
xpiane (christiane), salutiferum incrementum. Ex certa nostra sciencia. et o-
mnium nostrorum Principum prelatorum Baronum procerum Nobilium Mili-
tum. Militarium. Vasallorum. Omagialium. Subditorum Terrarum. Castrorum
Ciuitatum. Opidorum Villarum et eorum Jncolarum. voluntate et consensu
speciali. Fedus vere sincere et pure amicicie ac unionis perpetue. elegimus.
assumpsimus. (tak) (suscepimus et inimus eligimusque suscipimus assummimus (tak))
et Jnimus. tenore presencium mediante. omni tempore et perpetue duratu-
rum. Vt tam Nos predicto domino Erico Regi etc. heredes et Successores nostri.
quam Regnum Regnis et Corone Regni Polonie. ac Ducatus Terre. dominia. Com-
munitates. Castra. Ciuitates. Opida et Ville. gensque genti et populus populo. alter-
utrim in fedus perpetue vnionis. Ac amicicie mutuam vicissitudinis carita-
tem indissolubiliter coniungamur. Vt sub ipsorum fideli obseruancia. et con-
stanti, ab Jnsidijs Hostium. et emulorum nostrorum communium Regna no-
bis subdita et nostris dicionibus penitus subiecta. hincinde preseruentur. Vige-
atque iusticia et in vnitate potenciarum nostrarum virtute altissimi pagano-
rum et Jnfidelium, crucis xpi (christi) Jnimicorum. pompa strepitus. et pertina-
cia conculcentur. Promittentes pro nobis. Successoribus et heredibus nostris. ac

omnibus prelatis principibus proceribus Nobilibus Baronibus Vasallis Omagialibus Terrigenis Militibus Militaribus Subditis nostris et Regni ac Terrarum nostrarum predictarum. Necnon Ciuitatibus Communitatibus Castris Opidis Villis. et Incolis eorum Inhabitatoribus. tam Ecclesiasticis quam Secularibus. presentibus et futuris. et eorum quolibet et quibuslibet fide bona. ac sine dolo et fraude verbo nostro Regio. et fideli huiusmodi fedus amicicie. vnionis obligacionis et colligacionis. cum omnibus et singulis Articulis. Clausulis. Condicionibus. sentencijs et capitulis infrascriptis. et quolibet eorum fideliter. et vinculo indissolubili obseruare. Nec Ipsis aut ipsorum alicui verbo facto opere per se vel alium seu alios publice uel occulte quomodolibet contraire. In primis autem pollicemur. promittimus et spondemus. obligacionibus quibus supra prefato domino Erico Regi etc. et ipsius Regnis prelatis Baronibus (Proceribus) Consiliarijs Vasallis Subditis Omagialibus. Terris Dominijs Ciuitatibus Communitatibus Castris Opidis villis ac eorum Inhabitatoribus et Incolis Ecclesiasticis et Secularibus, cum omni potentatu et potencia nostris. et Regni nostri Terrarumque nostrarum. contra Magistros et ordinem. Cruciferorum. de prussia et lywonia. qui Bona Terras et Dominia nostra per impressionem occupare vsurpare et alijs nos Iniurijs afficere non verentur, Ac paganos Scismaticos et Infideles. fideliter. constanterque adherere. et subsidia ministrare. tociens quociens opus fuerit. et dum fuerimus ad ea per ipsos. vel eorum Nuncios. aut Ambasiatores requisiti. Item nulla parcium Cruciferis hostibus nostris predictis et alijs duntaxat xpianis (christianis) Gwerras aut Bella moueat uel indicat. nisi partis alterius consensum requirat. et tunc per Ambasiatores et Nuncios parcium. de modis et vijs aptis gwerras et Bella contra eos

exercendi. provideri debet et partibus nunciari. ad quod tunc partes sine difficultate
aliqua debent consentire. Item quocienscumque aliqua pars Bellis depositis. cum
Adversarijs et Inimicis nostris predictis ad pacis et concordie revertitur unionem,
aliam partem in huiusmodi concordiam includere non obmittat, Sed nec illam
concordiam absque scitu partis alterius prosequatur. Item si unus Rex alium
requirat pro subsubsidijs (tak) contra hostes predictos sibi ministrandis. ad huiusmo-
di subsidia Rex requisitus et vocatus in proprijs dampnis sumptibus et expensis.
parti succurrere teneatur requirenti. cum omni potentatu et potencia quibus
supra. Item ambe partes in Captivis predis spolijs. et alijs huiusmodi Rebus
per Bella et in Gwerris acquisitis equaliter participabunt. et ea inter se equa-
lante parciantur. quod si partes ambe. cum potencijs et Exercitibus suis ad
aliqua alia loca Terras et Dominia Inimicorum nostrorum predictorum in-
travuerint. ubi et in quibus utraque pars optinet Jus vel habere se pretendit.
pretextu Regnorum Terrarum vel Dominiorum suorum. aut alterius suc-
cessionis cuiuscumque et quelibet x earum, Ibi aliquid vi aut potencia. seu
alia quacumque arte aut cautela acquiret. Illa omnia taliter acquisita sor-
ti illius applicentur. ad cuius Regnum Terras aut Dominium. Baronum et
Consiliariorum & utriusque partis ad hoc hincinde deputandorum. si dubium
aut aliqua difficultas succreverit. Judicio censebuntur pertinere. Si vero ali-
qua alia que ad Regnum et dominia nostra et Coronam Regni nostri Polonie
necnon Ducatum Lithwanie nunquam spectaverunt. in Terris et Dominijs
Inimicorum potencijs Parcium tractatibus aut alijs quibuscumque modis et co-
loribus. qualitercumque lucrarentur. in equalem et communem parcium sortem
cedant. Item promittimus prout supra. unacum prelatis Principibus Baronibus
proceribus Vasallis Omagialibus et nostris Subditis. Necnon Civitatibus Commu-

nitatibus Castris Opidis Villis nostris et eorum Indigenis Inhabitatoribus et Incolis. Statum honorem commodum et profectum predicti domini Erici Regis etc. et ipsius Regnorum Ducatus et dominiorum ac prelatorum Baronum Consiliariorum et Subditorum. vbilibet et semper iuxta omnem possibilitatem nostram. et vires nostras promouere. et contraria ac aduersa ipsorum ammouere. Item volumus et presentis priuilegij patrocinio roboramus decernimus et firmamus. quod si ex nunc et inantea perpetuis temporibus duraturis aliquis nostrum vel nostrorum Successorum et Heredum, huic federi et premissis omnibus. vel eorum alicui quocumque ~~modo~~ swasu suggestione aut motu simul vel successiue niteretur derogare Nichilominus Regna Terre. dominia prelati principes proceres Barones vasalli Omagiales. Subditi Spirituales Ecclesiastici et Seculares. Necnon Ciuitates Communitates Castra Opida et Ville cum eorum Inhabitatoribus et Incolis nostris et Incliti fratris nostri carissimi Domini Allexandri alias Witawdi Magni Ducis Litthwanie etc. predictique Domini Erici Regis etc. ~~et ipsius Regnorum Ducatus et dominiorum ac prelatorum Baronum~~ subiecta dicionibus. federa vnionis et colligacionis nostre presentis et omnia premissa ac quodlibet eorum sub fide et honore tenere, et seruare inviolabiliter. vicissitudine reciproca perpetue tenebuntur. Item contractibus Inscripcionibus. quibus se Serenissimis dominis fratribus nostris carissimis Sigismundo Romanorum Regi semper Augusto. et Hungarie Dalmacie Croacie etc. Regi. et Wenceslao Bohemie Regi etc. constrinximus et obligauimus. nolumus in aliquo derogari. nec per ea huius nostre obligacionis et colligacionis stipulacionem ledere mouere vel mutari. Vt autem huius nostre confederacionis obligacionis. omniumque et singulorum premissorum promissio Stipulacio et obligacio in omnibus suis punctis condicionibus articulis clausulis sentencijs et capitulis suprascriptis. robur obtineant

perpetue firmitatis. presentes literas nostras Sigillis Maiestatis nostre et nostrorum principum prelatorum Baronum procerum Consiliariorum Militum Militarium de ipsorum voluntate et consensu speciali et expresso fecimus communiri. Et Nos principes prelati Barones Consiliarij Nobiles Milites et Militares infrascripti videlicet Janussius et Semowitus seniores Duces Mazowie. ac Nicolaus Gneznensis Johannes Leopoliensis Archiepiscopi. Albertus Cracouiensis Regni polonie Cancellarius, Andreas poznaniensis, Johannes Cuyauiensis, Jacobus plocensis, petrus Wylnensis, Mathias Medynicensis, Johannes Chelmensis. Gregorius Wladimiriensis, Michael Kyouiensis. et Sbigneus Camenicensis, Episcopi Ecclesiarum. Necnon Cristinus de Ostrow. Castellanus Johannes de Tharnow. palatinus. Cracouienses. Sandywogius de Ostrorog. poznaniensis. Nicolaus de Michalow. Sandomiriensis. Albertus Monywid Wylnensis. Stanislaus Yawnus Trocensis. Jacobus de Conyeczpole Siradiensis. Mathias de Wasosche Calissiensis Nicolaus de Opporow Lanciiensis. Mathias de Labyschin Brzestensis. et Janussius de Cosczol Wladislauiensis. palatini. Johannes de Crowow Gneznensis. Mosticzius de Stanschow poznaniensis. Michael de Czyszow Sandomiriensis. Janussius de Tholyschcow Calissiensis Martinus de Calynowa Siradiensis. Johannes de Lancoschin Lanciiensis. Johannes de Sczecoczini Lublinensis. Dobeslaus de Oleschnicza Woyniciensis. fflorianus de Corithnicza Wysliciensis. Johannes de Ossolyn Radomiensis. Cristinus de Cozeglowi Sandecensis. Domarath de Cobylany Byecensis. Marcissius de Rythwani Zauichostensis. Grotto de Jancouice Malogostensis. Stanislaus. gamrath de Sdzeslauice polanecensis. Jaschco de Bogumilouice Czechouiensis. Sbigneus de Altomonte Rozpergensis. Jwo de Obichow Srzemensis. Martinus Wladislauiensis. Johannes de Crethcow Ryppinensis Cristinus Ostyk Wylnensis. Sungayl

Trocensis. Adam Dobrinensis. et Grzimko Bydgostiensis. Castellani. petrus Schaf-
franyecz Subcamerarius Cracouiensis. Sbigneus de Bresze Regni polonie Mar-
schalcus. Barthossius de Charbinouice. Sandomiriensis. Jaroslaus de Jwno Calyssi-
ensis. pasco de Gogolyow (tak) poznaniensis Jacobus de Vidawa Siradiensis. Al-
bertus Malszkij Lanciciensis. et Donyn de Crayow Cuyauiensis. Subcamerarij.
Andreas galka de Medzwedz. Tribunus. Paulus de Bogumilouice Judex. Zaklika
de Corzkew Subiudex. Marcissius de wroczimouice Vexillifer. Janussius de Cobila-
ni Venator. Wirzbyantha de Wranice dapifer. fflorianus de Dzaduschice Subpin-
cerna. Cracouienses. Borutha de Conyn Tribunus. petrus de falkow Judex Zauis-
sius de Oleschnicza Subiudex Johannes de Bydzini Vexillifer. Sandomirienses.
Jacobus Yakka de Vylczin Calyssiensis. petrus de Widawa Syradiensis. prandotha
Lanciciensis. Andreas de Ludbranz Cuyauiensis et Mathias de Suchdol Lu-
blinensis Judices. et Johannes Manszyk de Dambrowa Curie Regie generalis
Subpincerna. omnibus et singulis premissis. et eorum cuilibet. annuimus. asen-
timus (tak). consentimus et ea promittimus. pollicemur et spondemus. firmiter
constanter Jnviolabiliter et irrefragabiliter omni tempore et perpetue obser-
uare attendere et tenere. Harum quibus Sigilla nostra appensa sunt testi-
monio literarum. Actum in Ryppa fluminis Wyssla circa Monasterium
Czrwensko (tak) in loco campestri Stacionis nostre. Exercituum nostro-
rum. ipso die Beatorum Diuisionis Apostolorum. Anno domini Millesimo
Quadringentesimo decimonono. Datum per manus predicti domini Alberti
Episcopi Cracouiensis et Cancellarij Regni polonie Suppremi Et Venerabi-
lis Johannis Schaffranyecz Decani et Canonici Cracouiensis Regni polo-

nie Vicecancellarij Sincere nobis dilectorum.

Ad relacionem predicti domini Alberti
Episcopi et Cancellarij

Z oryginału pargaminowego – U spodu na różowych jedwabnych sznurkach wisi 29 pieczęci różnej wielkości; reszta pozrywane – niektóre z pieczęci są puste – Pieczęci Królewskiej, Witolda i XX. Mazowieckich brakuje. – Cały dokument po większej części poplamiony – Z największą trudnością udało się miejsca plamami zajęte wyczytać. –

Kazimirus Dei gracia Rex polonie Necnon Cracouie Sandomirie Siradie Lancicie Cuyauie Magnus dux Lithwanie Russie prussie Necnon Colmensis Elbingensis Konigsbergensis et Pomeranie Terrarum heres et dominus Significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis presentibus et futuris harum noticiam habituris, Et Recognoscimus tam pro nobis quam Heredibus et Succesoribus nostris, Qualiter. volentes vt Illustrissime principi domine Elizabeth Regine polonie Nate condam (tak) Serenissimi principis domini Alberti Romanorum Hungarie Bohemie etc Regis ducis Austrie atque Consortis nostre carissime Status quem pari sollicitudine cum proprio computamus debito dirigatur ordine Morte quoque nostra secuta possit esse pacificus tranquillus et quietus. Et ipsa domina Elizabeth Regina quemadmodum sua requirit condicio omnium rerum pro deducendo suo Statu habundet affluencia et vbertate, Cum ad procurandum Stabilimentum Status sui non solum nos caritas et amor coniugalis quibus nos diuina gracia composuit Inuitet, Sed etiam Centum milium florenorum hungaricalium Summa, quam post ipsam dominam Elizabeth Reginam pro iusta et vera dote fatemur recepturos nos debere astringat et obliget. Et proinde ipsi domine Elizabeth Regine pro vera et legittima dote Centum milium florenorum per nos recipienda Alia Centum milia florenorum hungaricalium racione dotalicij seu donacionis nupcialis donamus conferimus et largimur Necnon infrascriptas Terras Districtus Castra Ciuitates et Opida videlicet Noueciui-

tatis dicte Korczin Zarnowczense Wysliciense Radomiense Chanczinense Rado-
schiczense Lanciciense Przedeczense Clodawa Conynense pysdrense et Juniwladi-
slauiense vna cum omnibus villis Curijs Allodijs Molendinis Theloneis ad ipsa
vel ad ipsos quomodolibet spectantibus Exactionibus et duorum grossorum Con-
tribucionibus alias poradlne Ac Lobzewo ante Ciuitatem nostram Cracouiensem
sitam Theloneis in Radzeyow et Slumsko Cum omnibus et singulis ipsorum
et ipsarum fructibus prouentibus Censibus vtilitatibus dominijs Juribus per-
tinencijs attinencijs et vsibus ~~vnxxx~~ vniuersis quomodolibet ad ipsa vel
ad ipsos spectantibus ex antiquo. Necnon Seruicijs dignitatibus honoribus
Jurepatronatus, In ducentis milibus florenorum hungaricalium in dote
et dotalicio dedimus donauimus et deputauimus, immo damus donamus
assignamus ~~ex~~ deputamus largimur concedimus impartimur et inscribi-
mus, Vt illis omnibus presit et omnia cum pleno Jure et dominio pos-
sideat post nostrum ~~de~~ ab hac luce decessum Eo modo condicione et forma
quibus nos illis potimur et Antecessores nostri atque nos soliti sumus in
tempus presens huiusque ad vite sue tempora Absque omñi nostrorum
Successorum contradictione et impedimento Promittentes pro nobis here-
dibusque et Successoribus nostris prefatam dominam Elizabeth Reginam
in dictis Terris districtibus Castris Ciuitatibus Opidis villis bonis possessi-
onibus expedire certificare manutenere, Aduersusque quemlibet hominum

mundi taliter tueri, quod omnia supradicta ad vite sue tempora possidebit et percipiet cum effectu Absque omni impedimento et obstaculo pacifice et quiete sine dolo et fraude Efficiemusque et efficere nos astringimus, Quod omnes predictarum Terrarum districtuum Castrorum Ciuitatum Opidorum siue villarum Rectores Capitanei Tenutarij Ciues, presentes et futuri plenam prestabunt ipsi domine Elizabeth Regine sponsionem et fidelitatis corporale Juramentum Quod nulli alteri Nisi ipsi domine Elizabeth Regine morte nostra secuta Terras & districtus Castra Ciuitates Opida villas prefatas plenarie et effectualiter tradant dabunt et consignabunt Et illorum plenam omnimodamque facient cessionem et resignacionem Et ipsi domine Elizabeth Regine in omnibus obediant parebunt fideliter et constanter prout nobis et Successoribus nostris parere consueuerunt Si autem prefata domina Elizabeth Regina prior quam nos vita excesserit, tam dos quam dotalicium ad nos et Regnum nostrum Polonie perpetue deuoluentur sine aliqua ipsius dotis restitucione Si vero nos prius mori contigerit Prole hac nostra ex ea suscepta quod deus ~~afferat~~ aufferat extincta Extunc Terris districtibus Castris Ciuitatibus Opidis, villis, Sibi per nos in dote et dotalicio modo quo supra inscriptis vtetur ad vite sue tempora. Post mortem vero suam Centum Milia floreno-

rum sibi per nos racione dotalicij donata et inscripta ad Regnum et Re-
gem Polonie reuertentur, de Centum vero Milibus que pro dote receptu-
ri sumus habebit ipsa domina Elizabeth Regina plenam iusta omne
beneplacitum suum tam in vita quam in mortis sue articulo donan-
di testandi seu disponendi facultatem Et si ipsam dicta Centum Milia
florenorum quibuscumque personis vni vel pluribus donare seu te-
stari contigerit, quod tunc tales persona vel persone, super dictis Ca-
stris Ciuitatibus Terris Possessionibus modo quo premittitur inscri-
ptis Jure et titulo veri pignoris gaudeant et pociantur absque obsta-
culo et contradictione qualibet, tamdiu donec eadem Castra Ciuitates O-
pida Centum Milibus florenorum solutis ab eisdem fuerint per Suc-
cessores nostros Reges aut Regnum Polonie liberata et redempta.
Hoc tamen adicto (tak) vt si in casu quo esset aliqualis in necessitate
Regni ex laudo aliquo tam de bonis Regalibus Ciuitatum scilicet quam
villarum instituta Contribucio Quod etiam bona dotalicij ipsius domi-
ne Regine ad eandem Contribucionem sint astricti (tak), Necnon a
responsione Podwodorum ex consuetudine debenda in Regia Regni
necessitate literis Regalibus requisita non sint absoluta Quodque Ju-
dicia Castrensia Capitaneorum et Regalia in eijsdem exerceantur et

celebrentur A quibus ipsius domine Regine Capitanei penitus sunt e-
xempti et absoluti In cuius rei Testimonium Sigillum nostrum
presentibus est appensum Actum in Conuencione Noueciuitatis dicte
Korczin generali feria tercia post festum Sancte Lucie proxima An-
no domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo primo presenti-
bus ibidem Reuerendis patribus dominis Johanne Wladislauiensi Re-
gni polonie Cancellario Andrea poznaniensi Johanne Chelmensi Epi-
scopis Ac Magnificis et Generosis Johanne de Thanczin Castellano Cra-
couiensi Luca de Gorka poznaniensi Johanne de pylcza Cracouiensi
Stanislao de Ostrorog Calischiensi Derslao de Rithwyani Sandomi-
riensi Sandiuogio de Lanszenycze Siradiensi Petro de Opporow Lan-
ciciensi Nicolao de Cosczelecz Brestensi Johanne de eadem Cosczelecz
Juniwladislauiensi Andrea ~~Odrowansch~~ Odrowansz de Sprowa Leo-
poliensi Hriczkone de pomorzany podolie palatinis Petro de Gay
Calisiensi Hyncza de Rogow Sandomiriensi Johanne Zaramba de Ca-
lynowa Siradiensi Thoma de Sobotha Lanciciensi Petro de Curow Lu-
blinensi Dobeslao Kmytha de Wysznycze Woyniciensi Petro de Strzykow
Jnowlodzensi Wlodkone de Damborzs Naklensi Castellanis et Jacobo
de Dambno Regni polonie Vicethezaurario Alijsque quampluribus di-
gnitarijs testibus circa premissa Datum per manus eiusdem Reueren-

di patris domini Johannis Episcopi Wladislauiensis Cancellarij Ac Venerabilis Johannis de Brzesze Utriusque Juris doctoris Archidyaconi Gneznensis Vicecancellarij Regni polonie sincere nobis dilectorum.

Ad Relacionem eiusdem Reverendi patris domini Johannis Episcopi Wladislauiensis et Regni polonie Cancellarij

Na pargaminie. – U spodu na jedwabnym sznurku z nici różowych białych i czarnych zawieszone pieczęć mniejsza z massy czerwonej w wosku wyciśnięta przedstawiająca tarczę na cztery części podzieloną w których: orzeł jednogłowy, pogoń, żubrza głowa, pół orła i pół ~~gryfa~~ lwa. Napis wkoło: S. Kazimirus dei gracia rex polonie magnus dux lithwanie et heres russie et cetra (tak). – Z samego początku dokumentu po wyrazie: Kazimirus stoi jakiś hieroglif którego wyczytać nie umiałem, załączam jego i początku fac-simile.

6. Maii 1499. 84

In nomine domini Amen. Ad perpetuam Rei memoriam. Regnorum et Principatuum Status tunc firmantur. cum equalitas. inter Prelatos. Barones. Proceresque. ac Nobilitates. que fundamenta eorum sunt. circa res bene gerendas. ab vtraque parte obseruatur. Proinde Nos Johannes Albertus Deigratia. Rex polonie. Necnon Terrarum Cracouie. Sandomirie. Siradie. Lancicie. Cuiauie. Suppremusque Dux Lithuanie. Russie. prussie. ac Culmensis. Elbingensis et Pomeranie. Dominus et Heres, Animaduertentes vnionum confederationumque. ac mutuarum intelligentiarum vtilitates et commoda. quibus. prelati. Barones. ac proceres. Toteque Nobilitatis vniuersitas Regni nostri polonie. cum Prelatis. Baronibus. ac proceribus. et Vniuersa Nobilitate Magni Ducatus Lithuanie. predecessoribus nostris. tam in hoc Regno polonie. quam in Magno Ducatu Lithuanie Dominantibus. coniuncti. colligati. et confederati. propter mutuam Securitatem et ab hostibus defensionem fuissent In eisdemque vinculis idemtitatis. ac confederationum, tanquam vnus populus hactenus perseverassent. Cupientesque. vt eadem idemtitas voluntatum vtrorumque videlicet Regni nostri prelatorum. Baronum et procerum. Nobilitatisque vniuerse et similiter prelatorum. Baronum et procerum. Toteque Nobilitatis Magni Ducatus Lithuanie. Nobis et Illustrissimo principe et Domino Alexandro Magno Duce Lithuanie Russie Samagethie etc Germano nostro charissimo. Diuina annuentia dominantibus. cresceret. et perpetuo duraret. admisimus nostris Consiliarijs. cum prefati Illustrissimi principis Domini Magni Ducis Lithuanie. et eiusdem Magnidu-

iatus Consiliariorum Oratoribus. ad hoc cum sufficienti mandato huc destinatis. videlicet Reuerendo in Xpo (Christo) patre. Domino Martino Episcopo Medniczensi et Magnifico Joanne de Zabrzeze. palatino et Castellano Trocensi. et Marsalco Magni Ducatus Lithuanie. de confirmandis. innovandis ac ordinandis. et firmiter obseruandis habitis antiquitus federibus inter se tractare et componere. pro vtilitate. commodo et honestate vtriusque dominij. Cum autem vti nobis retulerunt. composuissent et innouassent. et ab vtraque parte. literis et inscriptionibus novis inter se seruandas (tak) fraterne. et pariformiter omnes antiquas inscriptiones eque honestas vtrique parti firmassent. Supplicauerunt nobis vtrinque. vt easdem ipsorum compositiones. et Inscriptiones approbaremus. Nos itaque eorum supplicationes non indignas censentes. Ipsas vniones et confederationes Inscriptionesque vtrinque partes ipsas duntaxat concernentes. tanquam vtrique dominio honestas et vtiles. approbauimus. ratificauimus. approbamusque et ratificamus per presentes. Per hoc tamen non intendimus. Neque volumus dignitati et Juri prefati Illustrissimi Domini Magniducis. ac nostro. in aliquo derogare. In quorum fidem et testimonium. Sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum. et Datum. Cracouie feria secunda Rogationum. Anno domini Millesimo quadringentesimo Nonagesimo Nono. Regni vero nostri anno

septimo. presentibus. Illustrissimo principe et Reuerendissimo in Xpo (Christo) patre Domino Frederico Miseratione diuina Sancte Romane Ecclesie tituli Sancte Lucie in Septemsolijs presbitero Cardinale. Archiepiscopo Gneznensi et primate. Episcopoque Cracouiensi. Germano nostro charissimo. Ac Reuerendis patribus Andrea Roza Leopoliensi Archiepiscopo. Creslao de Curozwanky Wladislauiensi. et Cancellario Regni nostri. Mathia Chelmensi. Episcopis. Magnificisque et Generosis Johanne Amor de Tarnow. Castellano Cracouiensi. Nicolao de Ostrow Sandomiriensi. Ambrosio pampowsky Siradiensi et Capitaneo Maioris polonie. Jacobo de Buczacz Russiè. palatinis. et Nicolao de Curozwanky Siradiensi. Stanislao de Chodecz Leopoliensi. Andrea de Tanczin Woyniczensi. Petro Gnyady Czechouiensi. Nicolao de Choteza polxanyeczensi. Castellanis. Nicolao de Camyenyecz Cracouiensi. Jacobo de Schidlovyecz Sochaczouiensi. Jacobo Szyekliczky Byeczensi et Rathmiensi. Capitaneis nostris. sincere et fidelibus dilectis. Per manus prefati Reuerendi Domini Creslai Episcopi Wladislauiensis et Regni nostri Cancellarij. nobis sincere dilecti.

Creslaus E et R p
Cancell[ar]z
(podpis własnoręczny)
Kanclerza.

Relatio eiusdem Reuerendi in Xpo patris domini Creslaj Episcopi Wladislauiensis. et Regni polonie Cancellarij

Z oryginału pargaminowego. U spodu na grubym czerwo-
nym jedwabnym sznurku wisi pieczęć z wosku znacznej
wielkości w której na massie czerwonej tarcza wielka na
cztery części podzielona w których ~~orzeł~~ ~~pogoń~~ pogoń,
lew, żubra głowa, pół orła pół lwa; w samym środku na mniej-
szej tarczy: orzeł jednogłowy. wielką tarczę trzymają dwa
Lwy, nad nią Korona, napis w około: S. Johannes Albertus
dei gracia rex Polonie Suppremus dux litvanie russie prus-
sie + heres.

9. 9bris 1501. 86

Nos Bartholomeus Kyowiensis Martinus Samogithiensis Johannes Luccoriensis deigracia Episcopi Nicolaus Radzywylowycz palatinus Vilnensis. et Cancelarius Magniducatus Lithuanie Stanislaus Janowycz Castellanus Troczensis. et Capitaneus Samogithiensis Georgius paczowycz, prelati, et Barones Mikael dux Hlynensis Marsalcus Curie nostre Johannes Mykolayowycz Marsalcus noster, et Tenutarius Vilkiensis Janussius Alesandrowycz Incisor noster, et Tenutarius Slonimensis, Albertus Cziczyk, Stanislaus Zabrzezynsky Marsalcus noster Albertus gastolthowycz Bartossius Thaberowycz Marsalcus noster Albertus Cloczko Marsalcus et Magister Curie Stanislaus pyethkowycz Capitaneus Bresthensis Georgius Hylynycz Marsalcus et Tenutarius Lydensis Petrus Hlebowycz Capitaneus Nowogrodiensis Jacobus Dowoynowycz Johannes Stheczko Capitaneus Drohiciensis Nyemyra Capitaneus Myelnycziensis Georgius Cosczyeyowycz Georgius Dowoynowycz Tenutarius Dolgosthiensis Dignitarij Officiales et proceres Magniducatus ~~Lithuanie Samogithie Russie Kyowie eti Domini et heredes~~ Significamus tenore presencium quibus espedit vniuersis Quomodo concordi et vnanimi deliberacione, et voluntate insuper Speciali consensu, et ordinacione, ad id habita Serenissimi principis et Domini domini Alesandri deigracia Magni ducis Lithuanie Samogithie Russie Kyowie eti Domini et heredis, domini nostri graciosissimi Ordinauimus Constituimus Reuerendissimum in Xpo (Christo) patrem, et Magnificos, Dominum Albertum deigracia Episcopum, ducem Alesandrum

Jurgyowycz Castellanum Vilnensem, et Capitaneum Grodensem Johannem de Zabrzezye palatinum Troczensem, et Marsalcum Suppremum Magniducatus Lithuanie Nicolaum Mykolayowycz Subpincernam Magniducatus Lithuanie, et Capitaneum Byelsczensem, petrum Olyechnowycz Magistrum nostre Coquine, Prelatos, Barones et Consiliarios de Corpore Consilij nostri oratores et Legatos, Negociorumque nostrorum gestores et factores, dantes ipsis prout damus presentibus plenariam et omnimodam potestatem et speciale mandatum in hac sancta Electione Regis polonie in dieta pyothrkowiensi, ad eandem ex consuetudine et inscripcionibus, per Nuncios, et literas, prelatorum et Baronum Consiliariorum Regni polonie Specialiter vocati, consulendum tractandum ordinandum disponendum concludendum, et eciam si opportunum fuerit, de nowo Inscripciones et Federa perpetua inter Ducatum Magnum Lithuanie et Regnum polonie, que essent sine preiudicio vtriusque dominij agendum faciendum firmandum et concludendum Articulisque et tractatibus vtriusque dominijs inscribendum et literis roborandum firmandum cum Illustrissimo principe et Reuerendissimo in Xpo (Christo) patre et domino domino Frederico Miseracione diuina Sacrosancte Romane Ecclesie Tituli Sancte Lucie in Septem Solijs presbitero Cardinali Archiepiscopo Gneznensi,

et primati, Necnon Episcopo Cracouiensi, et cum Reuerendissimis in Xpo (Christo) patribus, et Magnificis deigracia Episcopis Prelatis, et Baronibus Regni Polonie Spiritualibus et Secularibus. Consiliarijs, dominis, amicis, et Confratribus nostris Juramentaque pro nobis, et loco nostri faciendum prestandum. Aliaque omnia, et singula, que in premissis necessaria fuerint, et quouis modo opportuna, et que nos facere possemus si personaliter interessemus, Eciam si talia sint que Mandatum specialius exigant, quam presentibus sit espressum. Promittentes prout promittimus bona fide, subque Bonorum Ipoteca nostrorum, et obligacione cum omni Juris et facti renunciacione pariter et cautela nos habere et perpetuo habituros. ratum, gratum, firmum et stabile Quicquid per espressos Reuerendissimum patrem et Dominum Episcopum et Magnificos Barones et dominos Consiliarios de Corpore nostro Oratores nostros, actum, gestumve fuerit in premissis, aut quomodolibet pronunciatum. In Cuius rei testimonium Sigilla nostra presentibus sunt subappensa. Actum et datum in Byelsko feria Quinta in crastino Natiuitatis gloriosissime Virginis Marie Anno domini Millesimo Quingentesimo Primo.

Z oryginału pargaminowego. U spodu na sznurkach czerwonych jedwabnych

wisi 22. pieczęci mniejszych rozmaitej wielkości – dwie oderwane –
Pierwsza pieczęć Biskupa Kijowskiego Bartłomieja, o którym
w żadnym pisarzu wzmianki nie znalazłem, wyciśnięta jest na
czerwonej massie w wosku, wystawia herbową tarczę, na dolnej jest
części herb podobny do Brochwicz 4to u Niesieckiego, tylko że
na grzbiecie jelenia stoi miecz cokolwiek pochylony rękojeścią
do góry obrocony, a na rękojeści zawieszona mała tarczyczka na któ
rej jakby krzyżyk – górna połowa tarczy herbowej nie wyraźna, nad
tarczą infuła – napis wokoło wyczytać się nie dał. –

12. Mai 1505. 88

Julius episcopus seruus seruorum dei. Dilecto filio Johanni Turzoni Coadiutori Wratislaniensi fructuum et prouentuum Camere apostolice in Regno Polonie et dominijs illi subiectis Collectori et eius in Collectoris officio successori Salutem et apostolicam benedictionem. Ex relatione dilectorum filiorum Carissimi in xpo (christo) filij nostri Alexandri Polonie Regis Illustris Oratorum ad nos et sedem apostolicam pro prestanda obedientia destinatorum nuper accepimus quemadmodum Innumerabilis et fera Tartarorum Natio nomini xpiano (christiano) semper infesta, compluresque diuersarum Sectarum populi acerrimi Catholice fidei hostes, magnum Lithuanie ducatum Russie Podolieque Terras Carissimi in xpo filij nostri Regis prefati ditioni subiectas assiduis Incursionibus depopulationibusque, nec Sexui, nec etati nec personarum conditioni parcentes, per ignem ac ferrum sic deuastarunt, ut non solum multa xpi (christi) fidelium Milia partim crudelissime Trucidauerint partim in miserabilem inde captiuitatem abduxerint, uerumetiam quamplures ecclesias in quibus religiose diuinus cultus exercebatur, diuersasque Arces et Castella que ad illarum Terrarum presidia fuerunt, a maioribus edificata uiolenter euerterint, multis solo equatis, atque in tantum immanes uires suas per Regna et potentatus illos iam extenderint, ut nisi manus adiutrices predicto Regi Illustri his calamitatibus remedia querenti eiusque afflictis Regnicolis pie afferantur, non modo locis ac terris illis sed etiam xpianitati (christianitati) uniuerse periculum immineat manifestum. Eapropter nos ex debito pastoralis officij commissi nobis dominici gregis presidio ac tutele prouidere et calamitates huiusmodi quantum cum deo possumus, nostreque suppetunt facultates auertere cupientes tibi presentium tenore committimus atque mandamus ut ea que ex Denario sancti Petri in dicto Polonie Regno Camere apostolice proueniunt nobisque debentur, nomine nostro in ecclesiarum Arcium et Castellorum huiusmodi destructorum reparatione presertim Castri Camenecz, quod Regni illius quoddam Propugnaculum semper est habitum instauratione Venerabilibus fratribus nostris Cracouiensi et

et plocensi Episcopis ac dilecto filio Castellano Cracoviensi pro tempore existen-
ti alias in manus ipsorum integre et cum effectu per Decem Annos continue
succedentes et deinde ad nostrum et dicte sedis apostolice beneplacitum tradas,
et consignes pro huiusmodi Castri necessarijs et aliarum Arcium dirutarum
reparatione exponenda et dispensanda ab eisdem, quos ipsos exnunc et eo-
rum quenlibet (tak) ipsorum conscientiam onerantes, ad id officium teno-
re presentium deputamus. Datum Rome apud Sanctumpetrum Anno In-
carnationis dominice Millesimo quingentesimo quinto Quarto Idus May
Pontificatus nostri Anno Secundo.

D. de Comitibus

Na pargaminie pieczęci nie ma i nie było. Na odwrotnej
stronie ~~zatytułowanie czyli~~ adres tem samem pismem
co cały list: Dilecto filio Johanni Turzoni Coadiutori Wrati-
slauiensi fructuum et prouentuum Camere apostolice in Regno
Polonie et dominijs illi subiectis Collectori et eius in Collecto-
ris officio Successori niżej pod adresem:

Sigismundus

Julius episcopus seruus seruorum Dei Carissimo in xpo (christo) filio Alexandro Polonie Regi Illustri salutem et apostolicam benedictionem. Sincere deuotionis affectus quem erga nos et Romanam geris ecclesiam non indigne promeretur ut illa tibi fauorabiliter concedamus que tuis et principibus Regni tui commoditatibus fore conspicimus oportuna, ac per que tu et principes predicti in uestris infirmitatibus aliquod suscipere possitis releuamen. Sane sicut exhibita nobis nuper pro parte tua petitio continebat, cum nonnulli ecclesiastici Viri Regni Polonie in Vniuersitatibus studiorum generalium ad Medicine doctoratum seu Magistratum promoti et in medendo parati et docti existant, qui per te et alios principes Regni tui sepesepius requirantur ut uobis et uestris necessitatibus et infirmitatibus subuenire uelint ipsique curas huiusmodi suscipere et opottuna remedia ministrare posse eis non licere absque Sedis apostolice licentia dicunt. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum ut Quatuor ecclesiasticis Viris etiam in dignitate ecclesiastica seu in presbiteratus ordine constitutis et in medicina doctoribus seu Magistris et ad huiusmodi Magistratus gradum in Vniuersitatibus studiorum generalium seu alias rite promotis et per te nominandis tam tibi quam etiam Carissime in xpo (christo) filie nostre Elizabeth dicti Regni Regine Illustri et alijs principibus dicti Regni dum a te et Regina ac principibus predictis requisiti fuerint in uestris et eorum necessitatibus et infirmitatibus iusta medicine canones oportuna remedia impendere libere et licite ualeant, licentiam et facultatem concedere aliasque in premissis oportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati tibi ut Quatuor ecclesiasticos Viros ad dictum gradum ut prefertur nominandi (tak)

qui dum a te et Regina ac principibus predictis in tuis et eorum necessitatibus requisiti fuerint iuxta medicine canones in dicto Regno citra tamen adustionem et incisionem absque alicuius irregularitatis incursu mederi libere et licite ualeant, Honorij pp. iij. (pape tertii) predecessoris nostri et alijs apostolicis ac in prouincialibus et Sinodalibus Concilijs editis generalibus uel specialibus Constitutionibus et ordinationibus ceterisque contrarijs nequaquam obstantibus auctoritate apostolica tenore presentium de specialis dono gratie indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri indulti infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud Sanctumpetrum. Anno Incarnationis dominice Millesimo quingentesimo quinto Tertio Nonas Iunij Pontificatus nostri Anno Secundo

Podpisano odmiennem pismem:

Gratis de mandato s. d. n. pp. (Sanctissimi domini nostri pape)

P. Wolkow

P. Tortis pro Comp (pro compositione?)

Pod drugiem brzegiem:

Sigismundus

na zachyleniu:

C. Barotius

U spodu oryginału pargaminowego na sznurku z nici jedwabnych czerwonych i żółtych wisi pieczęć ołowiana ~~taż~~ kaź sama co ~~wyżej~~ niżej. — Na drugiej stronie wielkiemi literami napis: Indultum quatuor personis Ecclesiasticis medicinam exercendi per Regem nominandis

Obok jeszcze większemi literami: ~~Scripta~~ Rta apud me Sigismundum

Julius episcopus seruus seruorum Dei Ad perpetuam rei memoriam.
Decet Romanum pontificem cum refrigescente caritate multorum
adeo iniquitas habundat ut quorundam succensa uelut ignis impietas
contra ecclesias et personas ecclesiasticas ac eorum bona tanto ualidi-
us inflamatur quanto rariores qui eos tueantur contra prauorum in-
cursus inuenit protectorem ibique fortius diuersis remedijs merito proui-
dendum ubi prosecutorum immanitas periculosius exardescit eaque statu-
ere et ordinare per que ecclesie et persone prefate a noxijs preseruen-
tur et ecclesiasticus ordo in suis priuilegijs iuribus et bonis conserue-
tur prout temporum locorum et rerum qualitas id exposcit in domino
salubriter expedire. Sane pro parte Carissimi in Xpo (christo) filij
Alexandri Polonie Regis Illustris ac Venerabilium fratrum no-
strorum Vniuersorum Archiepiscoporum Episcoporum et dilectorum
filiorum aliorum prelatorum ac Vniuersi cleri totius Regni Po-
lonie et aliorum dominorum dicto Regno annexorum nobis nuper
exhibita petitio continebat quod a certo tempore citra quedam cor-
~~ruptella~~ ruptella et dannata cupiditas in Regno et dominijs pre-
fatis inoleuit quod milites et Stipendiarij tam prefati Regis quam
aliorum principum et dominorum secularium illarum partium
pro libito uoluntatis sue ad ecclesias Monasteria et alia loca ec-
clesiastica accedentes illorum bona tam pro sustentatione persona-
rum ecclesiasticarum quam etiam ad diuinum cultum deputata
rapiunt subtrahunt et uiolenter exportant ecclesiasque et Mona-
steria ac alia loca ecclesiastica grauissimis ~~damnis~~ dannis (tak)

afficiunt et incendio deuastant aliaque intollerabilia damna inferunt et enormes excessus et delicta perpetrant et committunt et si ab ecclesiasticis personis eis resistentia fit illas uulnerant captiuant et quandoque quod horribilius est diuersis supplicijs afficiunt et interficiunt ~~quandoque~~ quoque pro premissis querela fiat ad Judicium seculare pro emenda premissorum occasione facienda ac etiam ut talium ausus nepharij comprimantur et iuxta eorum excessus delicta et attrocitatem delicti puniantur quamuis ecclesiastice persone in Concilijs Regis et aliorum Principum seu Judicum secularium ut Consiliarij intersint cum tamen de punitione dictorum delinquentium tractatur seu iudicium ferendum est ipsi ecclesiastici metu censurarum seu irregularitatis huiusmodi iudicio et condemnationi interesse non audent sed Concilium exeunt ex quo alij seculares Consiliarij uel remissius agentes uel etiam negligentes existunt ut dicti malefactores iuxta eorum excessuum et delictorum qualitatem puniantur et ecclesijs et Monasterijs personisque ecclesiasticis ~~aut etiam in sacris ordinibus constitute sint uel fuerint concederetur~~ pro premissis debita satisfactio impendatur Verum si Cancellario et Uicecancellario de Concilijs Regis et Principum prefatorum nunc et pro tempore existentibus etiam si ecclesiastice persone etiam in dignitate ecclesiastica aut etiam in sacris ordinibus constitute sint uel fuerint concederetur quod absque alicuius irregularitatis incursu litteras super dilatione maleficiorum in Concilijs legere et interpretari ac in examine et discussione dictorum malefactorum et illorum punitione interesse possent profecto ex hoc libertas ecclesiastica conseruaretur et ne milites et stipendiarij prefati ecclesias et Monasteria deuastarent aut eis uel personis ecclesiasticis iniurie inferrentur ac etiam ne multa alia nephanda que per eos fiunt committerentur salubriter prouideretur Quare pro

parte tam Alexandri Regis quam Archiepiscoporum Episcoporum Prela-
torum et Cleri predictorum nobis fuit humiliter supplicatum quod Cancellari-
us et Vicecancellarius prefati in Concilijs in quibus de predictorum seu aliorum
malefactorum punitione agitur interesse et licere [vak] malefactorum huiusmodi com-
missa legere aliosque laicos in huiusmodi Concilijs uota dantes et consulentes
ad iuste deliberandum necnon et ubi opus fuerit in talibus institui [vak] cognitio-
~~bus~~ nem et executionem alijs committere absque alicuius irregularitatis incur-
su libere et licite ualeant statuere et ordinare aliasque in premissis prouide-
re de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur qui premissa cum ma-
gna animi displicentia intelligimus et insolites transgressores huiusmodi
eorumque nepharios ausus reprimere ne si neruus punitionis tepescat eo-
rum uoluntas sit proclivior ad pecandum et exemplum impunitatis pericu-
losius in alios deriuetur intensis desiderijs cupimus Alexandrum Regem
ac Archiepiscopos Episcopos et alios Prelatos ac Clerum prefatos illorumque
singulos a quibuscunque excommunicationis suspensionis et interdicti ali-
jsque ecclesiasticis sentencijs censuris et penis a iure uel ab homine qua-
uis occasione uel causa latis si quibus quomodolibet innodati existunt ad
effectum presentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes et
absolutos fore censentes prefati Alexandri Regis consideratione ac huiusmo-
di supplicationibus inclinati quod Cancellarius et Vicecancellarius prefati
nunc et pro tempore existentes in Concilijs in quibus de predictorum et
aliorum malefactorum punitione agetur interesse ac litteras delationis
maleficiorum huiusmodi legere aliosque laicos in huiusmodi Concilijs
uota dantes et consulentes ad iuste deliberandum monere et ubi opus
fuerit in talibus iusticie cognitionem et executionem alijs committe-
re absque alicuius irregularitatis incursu libere et licite possint et ualeant
perpetuo statuimus et ordinamus eisque pariter concedimus et indulge-
mus Non obstantibus apostolicis ac in Prouincialibus et Sinodalibus Con-
cilijs editis generalibus uel specialibus Constitutionibus et ordinationibus

statutis quoque et Consuetudinibus ecclesiarum Regni et Dominiorum predictorum iuramento confirmatione apostolica uel quauis firmitate alia roboratis legibus iuribus etiam Municipalibus ceterisque contrarijs (tak) (contractis) quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre absolutionis statuti ordinationis concessionis et indulti infringere uel ei ausu temerario contraire Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum petri et pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum Datum Rome apud Sanctumpetrum Anno Incarnationis Dominice Millesimo quingentesimo quinto Sextodecimo kalendas Julij pontificatus nostri Anno Secundo

Na dole dopisano odmiennem pismem.

Gratis de mandato S. d. n. pp. (Sancti domini nostri pape)

P. Wolkow P. Fortis p Comp (pro compositione?) Pod drugim końcem na dole:

Na załamaniu pod spodem: C. Barotius Sigismundus.

Na pargaminie u spodu pieczęć ołowiona na sznurku z jedwabiu żółtego i czerwonego; na niej na jednej stronie: IVLIVS. PAPA. II. na drugiej dwie głowy S. Piotra i S. Pawła. —

Na odwrotnej stronie zatytułowanie wielkiemi literami: Conceditur perpetue Cancellario et Vicecancellario Regni polonie pro tempore existentibus sine metu irregularitatis consulere in criminalibus. obok jenore wyższemi literami: Scripta (Rta) apud me Sigismundum

---

Uwaga. Trzeba porównać wyrazy podkreślone które w podkreśleniu wyższem mylnie gdzieniegdzie przez pisarza napisane są: wyraz licere później odmiennym atramentem na próżnem miejscu dopisany podobnież wyraz nerueus.

Julius episcopus seruus seruorum dei. Ad perpetuam rei memoriam.
Circa decorem et uenustatem singularum ecclesiarum presertim Metropolitanarum insignium continue soliciti ad ea libenter intendimus per que ecclesie ipse in suis honoribus iuribus et bonis perseruentur et augeantur ac ad laudem omnipotentis Dei in spiritualibus et temporalibus uotiuis proficiant incrementis. Sane pro parte Carissimi in Xpo filij nostri Alexandri Polonie Regis Illustris nobis nuper exhibita petitio continebat quod ecclesia Metropolitana Gneznensis in Regno Polonie Primaria consistens insignis et notabilis existat et Nobilissimis prouentibus ac ornamentis preclaris litteratisque personis benedicente Domino repleta et dotata sit expediatque eidem ecclesie tam pro illius decore quam iurium et bonorum suorum conseruatione et amplificatione ut in ipsa ecclesia sint Ministri quorum auctoritate et consilio et doctrina ac fauoribus ipsius ecclesie bona et iurisdictiones conseruari et augeri possint. Quare pro parte ipsius ~~Alle~~ Alexandri Regis nobis fuit humiliter supplicatum ut quod decetero perpetuis futuris temporibus in dicta ecclesia Gneznensi ad illius Canonicatus et prebendas dignitates personatus administrationes uel officia obtinenda dum pro tempore uacabunt Duo in Theologia Magistri seu licentiati et Duo in utroque uel altero iurium doctores et Duo in Artibus et Medicina Magistri ceteri uero nonnisi Nobiles de Nobili genere ex utroque parente procreati penitus admittantur ac quod receptiones ac etiam collationes et prouisiones de dignitatibus personatibus administrationibus et officijs Canonicatibus et prebendis ecclesie predicte alijs personis quam modo premisso qualificatis etiam per Sedem apostolicam seu litteras eius aut auctoritate earum pro tempore <u>faciende</u>(tak) nullius penitus sint roboris uel momenti nec per illas ius in dignitatibus Canonicatibus et prebendis predictis eisdem personis modo ~~predicto~~ premisso non qualificatis collatis uel ad illos quomodolibet acquiratur statuere et ordinare aliasque in premissis prouidere oportune de benignita-

te apostolica dignaremur. Nos igitur qui ecclesiarum predictarum honores et uti-
litates conseruari et augeri sinceris desiderijs affectamus supplicationibus prefati
Alesandri Regis inclinati quod de cetero perpetuis futuris temporibus in ipsa ec-
clesia Gneznensi ad illius Canonicatus et prebendas dignitates personatus admi-
nistrationes uel officia obtinenda dum pro tempore uacabunt Duo Magistri
seu licentiati in Theologia et Duo in utroque uel altero iurium doctores et Duo
in Artibus uel Medicina Magistri ceteri uero nonnisi Nobiles de Nobili gene-
re es utroque parente procreati penitus admittantur quodque receptiones colla-
tiones et prouisiones de dignitatibus personatibus administrationibus et officijs
ac Canonicatibus et prebendis dicte ecclesie Gneznensis alijs personis quam
modo premisso qualificatis etiam per sedem predictam uel eius litteras aut
earum auctoritate pro tempore faciendas nullius penitus sint roboris uel mo-
menti nec pro illis ius in Canonicatibus et prebendis dignitatibus personatibus
administrationibus uel officijs huiusmodi seu illos illas uel illa eisdem personis
ut prefertur non qualificatis quomodolibet acquiratur. Quodque Archiepiscopus
Gneznensis pro tempore esistens et dilecti filij Capitulum ac singulares
persone dicte ecclesie nunc et pro tempore esistentes pretestu quarum-
cumque ~~personarum~~ censurarum ecclesiasticarum in dictis litteris et pro-
cessibus de super pro tempore habitis contentarum ad receptionem aliquo-
rum alias quam ut prefertur qualificatorum et modo premisso cogi et
compelli nequeant, neque censure eos ligent seu arctent statuimus et
ordinamus, ac quicquid in contrarium scienter uel ignoranter attempta-
ri contigerit nullius roboris uel momenti esistere decernimus. Non obstan-
tibus Constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac dicte ecclesie Gne-
znensis iuramento confirmatione apostolica uel quauis firmitate

alia roboratis statutis et consuetudinibus ceterisque contrarijs quibuscumque.
Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti ordinationis decreti et declarationis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.
Datum Rome apud Sanctumpetrum Anno Incarnationis dominice Millesimo quingentesimo quinto Septimo kalendas Julij pontificatus nostri Anno Secundo

Na dole odmiennem pismem podpisano:

Gratis de mandato S. d. n. pp (Sanctissimi domini nostri pape)

P. Wolkow

P. Fortis p Comp (pro Compositione?)

Z drugiego brzegu na dole:

Sigismundus

Na zachyleniu brzegu:

C. Barotius

Na odwrotnej stronie wielkiemi literami zatytułowanie:

Conceditur Ecclesie Metropolitane Gneznensi ut nullus ad eam prelatus aut Canonicus nisi ex utroque parente Nobilis admittatur.

Obok tego jeszcze większemi literami: ~~Scripta~~ Rta apud me Sigismundum

Na pergaminie u spodu na sznurku z różowego i żółtego jedwabiu pieczęć ołowiana na której z jednej strony dwie głowy: S. Piotra i S. Pawła, z drugiej strony: IULIUS PAPA II.

Leo episcopus seruus seruorum dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Etsi ex debito pastoralis officij teneamur circa indempnitatem et decorem cunctarum orbis ecclesiarum prouidere ac illa statuere per que ecclesie ipse uiris doctrina predictis illustrentur animarumque cura non negligatur ac diuinus cultus augeatur et que ad bene uiuendum prouide facta noscuntur confirmare et approbare, in ecclesijs uero Regni Polonie ad id eo fortius astringi uidemur quo ecclesie dicti Regni tanquam aries solide cum scismaticis hereticis ac perfidis Turchis et alijs catholice fidei hostibus continuo pugnare noscuntur. Sane cum Venerabilis frater Johannes de Lasko Archiepiscopus Gneznensis uir preclarus et primas dicti Regni per charissimum in xpo filium nostrum Sigismundum Polonie Regem Illustrem pro obedientia prestanda ad nos et sanctam Sinodum Lateranensem orator destinatus tam dicti Regis quam suo et aliorum prelatorum dicti Regni nominibus nobis exposuerit nonnulla in ecclesijs dicti Regni statuenda et ordinanda fore que non solum ad propagationem uirorum doctrina preditorum sed etiam ad diuini cultus augmentum et animarum curam ac normam bene uiuendi cum magna ipsarum ecclesiarum tam in spiritualibus quam temporalibus conseruatione tendere dignoscuntur, quare prefatus Johannes Archiepiscopus dictis nominibus nobis humiliter supplicauit ut dicti Regni ecclesiarum necessitatibus et decori in premissis oportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur qui in premissis non solum partes officij nostri libenter ~~impasti~~ impartimur sed illa summis desideramus affectibus exequi et adimplere exoptamus predictis necessitatibus satisfacere uolentes huiusmodi supplicationibus inclinati quod de cetero perpetuis futuris temporibus in qualibet Collegiata ecclesia Gneznensis diocesis duo Canonicatus et due prebende quos ipse ~~ad~~ aut pro tempore existens Archiepiscopus Gneznensis etiam ex nunc duxerit ad id designandos dum uacabunt tam etiam hac prima uice quam perpetuo nisi duobus peritis uiris conferri possint. Unus uidelicet Canonicatus et una prebenda perito in iure alter uero Canonicatus et altera prebenda perito in Theologia et qui saltem in aliqua Uniuersitate insi-

qui per Quinque Annos studuerit de quo patentes litteras dicte Vniuersitatis uel diuersarum ubi in diuersis studuerint exhibere quique etiam publice legere et alios instruere teneantur iuxta ordinationem per eundem Archiepiscopum faciendam quodque Archidiaconi omnes quarumcunque ecclesiarum Gneznensis Cracouiensis Wradislauiensis (tak) Poznaniensis ac Plocensis ecclesiarum et diocesium quibus ~~cura~~ cura animarum seu forte iurisdictionalis imminet non nisi per electionem ipsius Archiepiscopi et Episcoporum ac suorum Capitulorum respectiue Vnusquisque ad suos Archidiaconatus predictos dum pro tempore uacabunt assumi ualeant et ad eos Doctores aut Licentiati in iure aut Theologia tantum eligi et assumi possint qui similiter in aliqua Vniuersitate ad Doctoratus seu Licentie gradus promoti fuerint ac quod in absentia obtinentium dictos Archidiaconatus et Canonicatus et prebendas quando ultra medium Annum eos abesse contigerit seu sicut ipse Archiepiscopus in Sinodo generali absentie eorum tempus et terminum designauerit fructus illius Anni et aliorum ubi similiter non resederint minime percipere ualeant sed illi in utilitatem residentium conuertantur Necnon quod Vnus alius Canonicatus et Vna alia prebenda ecclesie Gneznensis quos idem Archiepiscopus ad id similiter designauerit non nisi Vicario aut Officiali Gneznensi conferri possint et de illis prouideri ualeat auctoritate apostolica perpetuo statuimus et ordinamus. Et insuper Vnam prebendam ecclesie Gneznensis predicte etiam similiter per eundem Archiepiscopum eligendam necnon Rectoriam parochialis ecclesie Plebanie nuncupate in Znena (Znin) eiusdem Gneznensis diocesis cum primum uacauerint exnunc eisdem auctoritate et tenore supprimimus et extinguimus liceatque ex tunc suffraganeo ecclesie Gneznensis illorum fructus etiam quotidianas distributiones eidem suffraganeo ratione eiusdem

residentie debendos propria autoritate prout alij Canonici et Prelati eiusdem ecclesie
residentes seu presentes ex statuto et consuetudine eiusdem ecclesie Gneznensis per-
cipere consueuerunt percipere et leuare ac iusta ordinationem per eundem Archie-
piscopum fiendam in Capitulo dicte ecclesie Gneznensis necnon in ecclesia Gne-
znensi etiam ~~circa cura~~ circa diuina et in omnibus alijs locis et actibus etiam Capi-
tularibus ~~vna~~ vna cum Capitulo dicte ecclesie Gneznensis interesse ac etiam vocem
habere ac dicte ecclesie parrochiali per Vicarium ad nutum dicti Suffraganei a-
mobibilem (amouibilem) deseruire quodque Archidiaconatus aut Canonicatus
et prebenda ~~predicta~~ predicti uigore gratiarum expectatiuarum accepturi nec
de illis alicui quauis autoritate prouideri possit. Ac etiam quod de fructibus et
prouentibus Canonicatuum et prebendarum ac Dignitatum personatuum
et officiorum Collegiatarum ecclesiarum totius Regni et dominiorum predicto-
rum eorum qui non resident in huiusmodi beneficijs seu in diuinis non deser-
uierint aut infuturum non residebunt seu non deseruient etiam si ex indul-
to apostolico aut alias quouis modo ex consuetudine aut statuto de iure non te-
neretur possit libere in Sinodo prouinciali certam partem prouentuum bene-
ficiorum illorum designare illamque in utilitatem seruientium ecclesie aut
residentium prout ei melius uidebitur erogare, et ut ad quedam beneficia que
non nisi Lectoribus Doctoribus magistris seu Bachalarijs Scole Craouiensis
per Vniuersitatem ~~eandem~~ eandem Craouiensem concedi consueuerunt
idoneiores (tak) assumantur quod de cetero concessiones seu queuis alie
dispositiones etiam autoritate apostolica dictorum beneficiorum non ua-
leant nisi ad id saltem medietatis Doctorum et aliorum Legentium dicte
Scole expressus accedat assensus. Necnon ut importuni motus et ambiti-
osi exquirentium fictas lites reprimantur quod derogationes regularum
de annali possessore ac alterius quod nulla commissio cause ualeat nisi

litteris expeditis in quibusuis gratijs seu commissionum causarum beneficiorum predictorum dicti Regni et dominiorum etiam in gratijs si neutri si nulli si alteri uel perinde ualere etiam Motu et scientia ac potestate similibus ac derogationes iuris patronatus laicorum quouis modo uacantium etiam apud sedem apostolicam preterquam per obitum nullo modo ualeant nec de cetero alicui suffragentur, etiam statuimus et ordinamus. Et ut nonnulla statuta et ordinationes dicti Regni et ecclesiarum etiam Cathedralium et Metropolitane eius eo firmius persistant quo fuerint nostro munimine confirmata statutum seu consuetudinem ecclesiarum predictarum quibus cauetur quod illi qui recipiuntur in Canonicos seu ad aliquam dignitatem uel ad aliud quoduis beneficium in aliqua ecclesiarum predictarum soluere teneantur iocundum ingressum commutandum in utilitatem ~~et~~ et honorem dictarum ecclesiarum respectiue ac aliud prouinciale statutum quo cauetur quod Notarij inuestiturarum de beneficijs ecclesiasticis non possint pro eorum mercede recipere ultra duos florenos auri hungaricales quod incipit Licet sacris canonibus et aliud quod incipit Cum ex eo etiam prouincialia in quibus circa imperitiam Notariorum et diuersorum qui pro Notarijs se gerunt et non sunt de signis et prothocolis eorum et de ponendo eos in matricula et de eorum examine anteaquam officia exerceant et multis alijs licitis et honestis prouidetur. Necnon de pontificalibus et ~~[illegible]~~ alijs sacris exercendis iuxta ritum Romane ecclesie necnon quecunque alia statuta prouincialia nuncupata ac facta in prouinciali et primatiali Sinodo Gneznensi dummodo alias legitima et honesta sint, necnon quia idem Venerabilis frater noster Johannes Archiepiscopus Gneznensis considerans quod tam Sede uacante ecclesie Gneznensis quam non uacante negligentia prelatorum qui sepe bona et possessiones dicte ecclesie uisitare non curant multa sepe occupantur et dissipantur uolens oportune

prouidere quoddam officium Jconomi seu Visitatoris rerum et bonorum dicte eccle-
sie Gneznensis erexit ac desuper quasdam ordinationes statuta et applicationes
utiles et proficuas dicte ecclesie fecit et ordinauit tam omnia et singula premis-
sa statuta consuetudines et ordinationes quam etiam erectionem dicti Jconomi
cum suis ordinationibus et applicationibus ut premittitur factis tenore presenti-
um confirmamus et approbamus illaque perpetuo inuiolabiliter obseruari uolu-
mus supplentes omnes et singulos defectus tam iuris quam facti siqui inter-
uenissent in eisdem. Non obstantibus Constitutionibus et ordinationibus apostoli-
cis ac statutis consuetudinibus priuilegijs et indultis Regni et dominiorum
dicti Regis et ecclesiarum predictarum etiam iuramento confirmatione apo-
stolica uel alia quauis firmitate roboratis etiam si de illis eorumque totis
tenoribus seu alia quauis speciali forma specialis mentio habenda foret,
decernentes statutis ordinationibus uoluntati et confirmationi nostris premissis
et eorum singulis derogari non posse nec derogatum censeri ac quotiens for-
san in aliquo derogari uel contra premissa seu aliquod premissorum indul-
geri per nos aut sedem predictam contingeret totiens eo ipso premissa omnia
et singula iterum statuta et ordinata ac decreta censeantur necnon quicquid
secus a ~~quoquam~~ quoquam quauis auctoritate contra premissa seu aliquod
premissorum contigerit attemptari irritum fore et inane decernimus. Nulli
ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti ordinationis
suppressionis extinctionis confirmationis approbationis uoluntatis supple-
tionis et decreti infringere uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem
hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei ac beato-
rum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum
Sancteseuere Portuensis diocesis Anno Jncarnationis dominice Millesimo

quingentesimo tertiodecimo Decimooctavo Kalendas Decembris Pontificatus nostri Anno Primo

U dołu podpisano:

Ja(cobus) Sadoletus

Na załamaniu podpisano:

G. Cabredo

Na pargaminie u spodu na sznurku z jedwabiu żółtego i czerwonego pieczęć ołowiana wystawiająca z jednej strony dwie głowy S. Piotra i S. Pawła, z drugiej napis: LEO papa. _X._

Na odwrotnej stronie wielkiemi literami

R Rta apud me Ja(cobum). Sadoletum.

Leo episcopus seruus seruorum dei Ad perpetuam rei memoriam
Creditam nobis desuper regende Militantis ecclesie prouidentiam salubriter exequi coadiuuante domino cupientes ad ea libenter intendimus per que singule orbis ecclesie presertim Metropolitane et alie Cathedrales insignes et famose personarum utilium fulcite presidijs in suis honoribus Juribus et bonis preseruentur et ad laudem et gloriam omnipotentis dei in spiritualibus et temporalibus uotiuis proficiant incrementis. Sane pro parte Carissimi in xpo filij nostri Sigismundi polonie Regis Jllustris nobis nuper exhibita petitio continebat Quod licet Metropolitana Gneznensis et illius Suffraganee Cracouiensis Wladislauiensis poznaniensis et plocensis ecclesie inter ceteras ecclesias Regni polonie sint admodum Insignes ac per Reges polonie et alios Principes Barones et Nobiles dicti Regni notabilibus redditibus et prouentibus opulenter dotate fuerint, nichilominus cum ad Canonicatus et prebendas ac dignitates personatus administrationes uel officia ipsarum Gneznensis et Suffraganearum ecclesiarum minus Nobiles et alie persone parentum auxilijs carentes, ac Jura et bona earundem ecclesiarum Jnfidelium et Scismaticorum bonis coherentia et presertim dum Milites et alij armigeri pro defensione dicti Regni contra prefatos Jnfideles et Scismaticos ~~tueri~~ uel alios eiusdem Regni et dominiorum ipsius Sigismundi Regis hostes pugnaturi per Oppida Villas et alia loca et bona earundem ecclesiarum transeunt aduersus eosdem Milites et armigeros ac etiam Jnfideles et Scismaticos tueri et defendere non ualentes nonnunquam admittantur Jura et bona predicta indies per ipsos armigeros diripiuntur deuastantur et annichilantur ac quandoque non solum per Jnfideles et Scismaticos sancte Romane ecclesie inobedientes ac alios hostes predictos uerum etiam per Barones et alios potentes indebite occupata detinentur non absque dictarum Gneznensis et Suffraganearum ecclesiarum grauissimo preiudicio et diuini cultus diminutione. Verum si statueretur et ordinaretur quod deinceps perpetuis futuris temporibus nullus etiam cuiuscumque gradus uel conditionis foret ad Canonicatus et prebendas dignitates personatus administrationes uel officia huiusmodi

admitti deberet nisi de Nobili genere ex utroque parente procreatus foret profecto ipsi Canonici Nobiles parentum consanguineorum et amicorum suorum fauoribus et auxilijs suffulti Jura et bona huiusmodi aduersus illorum occupatores et detentores tueri et occupata recuperare possent idque in diuini cultus augmentum cederet et non solum prefato Sigismundo Regi sed etiam Principibus et Baronibus dicti Regni quorum progenitores huiusmodi Gneznensem et Suffraganeas ecclesias ut prefertur dotarunt gratissimum foret et eos contra Turchos Tartaros aliosque Infideles et Scismaticos dicte ecclesie Romane inobedientes assidue bellantes magis ac magis pro defensione xpianitatis (christianitatis) et tuitione Regni ac protectione bonorum huiusmodi ascenderet. Quare pro parte dicti Sigismundi Regis nobis fuit humiliter supplicatum ut quod deinceps nullus ad Canonicatus et prebendas dignitates personatus administrationes uel officia Gneznensis et Suffraganearum ecclesiarum huiusmodi admitti debeat nisi de Nobili genere ex utroque parente procreatus fuerit statuere et ordinare ac alias in premissis oportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur qui ecclesiarum omnium decus et venustatem ac in illis diuini cultus augmentum earumque bonorum conseruationem sinceris desideramus affectibus huiusmodi supplicationibus inclinati auctoritate apostolica tenore presentium statuimus et ordinamus quod de cetero perpetuis futuris temporibus nullus etiam cuiuscunque dignitatis status gradus uel preeminentie existat nisi de Nobili genere ex utroque parente procreatum et legitimo matrimonio natum se fore doceat Duobus in Theologia Magistris et alijs Duobus in utroque uel altero Jurium Doctoribus et peritis ac ad Magistratus et Doctoratus gradum in aliqua Uniuersitate studij Generalis promotis duntaxat exceptis quos Quatuor ut premittitur qualificatos iustis tamen titulis in Quatuor Canonicatibus et totidem prebendis in singulis Gneznensis et Suffraganearum ecclesiarum predictarum pro Duobus Magistris in Theologia et Duobus Doctoribus huiusmodi iam assignatis uel imposterum per dilectos filios Capitula dictarum Gneznensis et Suffraganearum ecclesiarum respectiue assignandis.
Ita ut in singulis earundem Gneznensis et Suffragenearum ecclesiarum Quatuor duntaxat Canonicatus et totidem prebende qui quibusuis etiam non Nobilibus alias tamen ut prefertur qualificatis personis que ipsis Gneznensi et Suffraganeis ecclesijs respectiue sub pena priuationis suorum Canonicatuum et prebendarum si per Tres Menses ab illis absentes fuerint personaliter residere teneantur con-

ferri possint Capitula huiusmodi recipere et admittere teneantur etiam pretextu quarumcunque provi-
sionum gratiarum expectatiuarum specialium uel generalium reseruationum mandatorum et
litterarum apostolicarum etiam Monitoriorum penalium aut apostolica autoritate ~~confitarum~~
confirmatarum Primariarum precum seu nominationum Imperatoris Regum Reginarum
Ducum Marchionum Principum Prelatorum et aliorum dominorum ecclesiasticorum et secu-
larium etiam Motu proprio et ex certa scientia ac ex quauis causa consideratione uel intui-
tu etiam Jurium cessorum uel ablatorum aut pro sedandis litibus pro tempore concedendo-
rum ad Canonicatus et prebendas dignitates personatus administrationes uel officia hu-
iusmodi recipi et admitti seu cuiquam de illis alijs quam Nobilibus ex utroque parente pro-
~~creatis~~ et legitimo matrimonio procreatis Duobus Magistris in Theologia et Duobus in utroque
uel altero Jurium Doctoribus ut prefertur duntaxat exceptis prouideri possit neque debeat Nec
Archiepiscopus et Episcopi pro tempore existentes ac Capitula Gneznensis et Suffraganearum
ecclesiarum huiusmodi etiam pretextu quarumcunque litterarum apostolice sedis uel Legato-
rum eiusdem etiam clausulam Aut si Archiepiscopo Episcopis et Capitulis dictarum
Gneznensis et Suffraganearum ecclesiarum uel quibusuis alijs communiter uel diuisim
ab eadem sit sede Indultum quod ad receptionem uel prouisionem alicuius minime te-
neantur et ad id compelli aut quod interdici suspendi uel excommunicari non pos-
sint quodque de Canonicatibus et prebendis dignitatibus personatibus administrationibus
uel officijs ipsarum ecclesiarum uel alijs beneficijs ecclesiasticis ad eorum collationem provi-
sionem presentationem electionem seu quamuis aliam dispositionem coniunctim uel se-
paratim spectantibus nulli ualeat prouideri per litteras apostolicas non facientes plenam et
et expressam ac de uerbo ad uerbum de Indulto huiusmodi mentionem et qualibet alia dicte
Sedis indulgentia generali uel speciali cuiuscunque tenoris existat per quam presentibus
non expressam uel totaliter non insertam effectus huiusmodi gratie impediri ualeat quo-
modolibet uel differri et de qua cuiusque toto tenore habenda sit in nostris litteris men-
tio specialis in litteris ~~[illegible]~~ prouisionum mandatorum expectatiuarum et reseruationum
et aliarum facultatum huiusmodi aponi solitam aut quascunque alias etiam derogatorias
et prohibitorias seu fortiores efficaciores et insolitas clausulas et adiectiones etiam tales
per quas statuto et ordinationi huiusmodi ac presentibus et in eis contentis clausulis sin-
gulis expresse derogari uideretur etiam presentes in illis de uerbo ad uerbum inserendo et In-
tentioni concedentis pro tempore eis uelle derogare exprimendo in se continentium mini-

me cogi seu compelli censurasque et penas in litteris prouisionum reseruationum nominationum facultatum expectatiuarum et mandatorum huiusmodi per quoscunque pro tempore obtentorum et processibus desuper habendis pro tempore contentas contra presentium tenorem minime coarctare ac presentibus nullatenus derogari posse aut debere, Decernentes statutum et ordinationem huiusmodi omnino perpetuo obseruari debere ac quascunque collationes et prouisiones alijs quam Nobilibus et duobus Magistris in Theologia ac duobus in vtroque uel altero Jure Doctoribus etiam alias ~~et~~ quam ut prefertur qualificatis personis pro tempore faciendas nullas et inualidas nulliusque roboris uel momenti sicque per quoscunque Judices et Commissarios etiam sancte Romane ecclesie Cardinales ~~et~~ ac Causarum Palacij Apostolici Auditores sublata eis et eorum cuilibet quauis aliter Judicandi et Jnterpretandi facultate ~~et~~ et auctoritate Judicari et diffiniri debere irritum quoque et inane si secus super hijs a quoquam quauis auctoritate scienter uel ignoranter contigerit attemptari. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Leopoliensi et Asculano(tak) ac Olomunicensi Episcopis per apostolica scripta mandauimus quatenus ipsi uel duo aut vnus eorum per se uel alium seu alios presentes litteras ac omnia et singula in eis contenta ubi et quando expedierit ac quotiens pro parte Sigismundi et pro tempore existentis Polonie Regis ~~et~~ ac Archiepiscopi et Episcoporum etiam pro tempore existentium necnon Capitulorum predictorum seu alicuius eorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes ac eis in premissis efficacis defensionis presidio assistentes faciant auctoritate nostra statutum et ordinationem huiusmodi firmiter obseruari ac Sigismundum et pro tempore existentem Regem necnon Archiepiscopum et Episcopos ac Capitula huiusmodi illis pacifice gaudere non permittentes eos desuper per quoscunque contra presentium tenorem quomodolibet indebite molestari. Contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione post-

posita

posita compescendo. Non obstantibus Constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac dictarum Gneznensis et Suffraganearum ecclesiarum Juramento confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus contrarijs quibuscunque Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit sede ~~pr~~ ~~dictum~~ ~~dictum~~ indultum quod interdici suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de Indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino ~~hom~~ ~~inum~~ hominum liceat hanc paginam nostri statuti ordinationis et decreti infringere vel ei ausu temerario contraire Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei ac beatorum Petri et pauli Apostolorum eius se noverit incursurum Datum Rome apud Sanctumpetrum Anno Incarnationis dominice Millesimo quingentesimo quintodecimo Pridie Kalendas Augusti Pontificatus nostri Anno Tertio.

C. C.

Evangelista

B. de Rizonibus

Na załamaniu u spodu podpisano: Fe. Bertrandi.

A. Pagnus

G. Gratianus

Na pargaminie u spodu na sznurku z jedwabiu żółtego i czerwonego pieczęć ołowiana wyobrażająca na jednej stronie dwie głowy S. Piotra i S. Pawła, na drugiej napis LEO. PAPA. X. Na odwrotnej stronie wielkiemi literami Rturn Decreta apostolica

Przekopiowano jak można najwierniej, w wielu miejscach nie mogłem domacać sensu —

99a

Raymundus dei gracia

Ca

99a

Do Dyariusza Seymu 1547

Postulata Legatorum Equestris Ordinis in Comitiis Regni
Poloniæ Petricoviæ actis anno 1548. Zaczął się ten
Seym 1547. dń 15 Xbr. Rozszedł się na ni-
czym w R. 1548 w Styczniu.

Aby to iuż było postanowiono, o coby Persona Świe-
ckiego stanu, miała by bydź przez duchowną personę
do Sądu Duchownego przyciągniona. A którzyby z Du-
chownych przeciw takowemu postanowieniu śmiał człto-
wieka Rycerskiego y innego stanu, do prawa a do
Sądu Duchownego przyciągnąć: aby takowy winą 20
marcarum był karan: a przed Sądem Grodzkim aby
był winien odpowiadać wedle Statutu facti anno Do-
mini 1519. Także też winą Sędzia Ziemski o rzecz
Duchowną Sądu Ziemskiemu nienależącą, któryby
się śmiał ważyć sądzić aby był karan.
Aby zeznawania y opisowania długów y innych za-
pisów u Sądu Duchownego nieprzyimowano, pod takąż
winą wyżey opisaną, albowiem przyimowaniem tako-
wych zapisów, y prawo się zatrudnia y Panom świe-
ckim trudności przynosi, a zwłaszcza gdyż nieżądawszy
u Pana Sprawiedliwości, Duchowny poddanego iego przy-
wa do Sądu Duchownego, aby Duchowni nieprzyciągali
ku Duchownych zapisom ludzi Ziemiańskich zgoła, tylko
u Panów ich sprawiedliwość żądać, nieprzyimuiąc żadnych
zapisów, od osoby Świeckiego.

Też poddani, aby testamentem niemogli nic legować Xiędzom bez woli Pańskiey, bo się tym Imienie pustoszy. à zwłaszcza koni, wołów, czymby roley sprawować miał. A to aby było od Duchownych trzymano pod winą 20. marcarum.

Panowie Duchowni, aby wedle Statutów, Sądom Ziemskim nieprzeszkadzali, iedno aby się wedle Statutu zachowali, à zwłaszcza iż Panowie Duchowni Sądy Assessorskie zasiadaią, abo zasiadali, co to Osobom ich nieprzystoi, à zwłaszcza gdy są, Akcye criminales, czego dziś nayuięcey o morderstwa, o naiazdy domowe, o gwałty, o rozbicie dróg wolnych, et id genus alia, co ich Sądom nie należy, gdyż to iest przeciw Statutowi.

Imiona wszystkie, którebykolwiek kiedykolwiek Kościołom dane, aby były pod prawem y pod brzemiony Ziemskiemi, A panowie Duchowni, aby z tego woyną byli powinni.

Król Jego Mść, y Panowie duchowni, Stadnt de inutili Sultetos opak obróciwszy, z Sołtysy y Woyty, postępowali, którzy byli Rzeczy pospolitey pożytecznie y potrzebni. Proszą Posłowie, aby te Woytostwa były wedle starego zwyczaiu zachowane, aby takowym były dawane, którzyby były ku posłudze Woienney godni.

Czasu Woyny aby nikt niebył wypuszczon z ciągnienia woiennego, któregoby prawo pospolite, wolnym

od Woyny nieuczyniło, y owszem gdyby się kto tako-wemi Listy szczycić chciał, o którychby prawo zda-wna niebyło, nie maią bydź przyimowane, gdyż Król Jego Mść osoby swey od Woyny wyswobodzić niemoże. A któż tedy wolnym bydź może! Jako Panu Lubrańskiemu, aby to było kasowano.

O zamknieniu drogi do Lublina y do inszych miast, Państw, y Ziem, kupcom Gościom, którym przedtym było wolno przyiść, z rozmaitemi towary potrzebne-mi wszystkiey Koronie, iako z broiami, y z insze-mi walecznemi rzeczami ku walce potrzebnemi przyieżdżać, y także też z pieprzy, z szafrany y z iedwabnemi rzeczami, których u nich łatwiey było dostawać za pieniądze à dziś się już zbroie przera-dziło. Bo Rycerstwo na potrzebie pospolitey bywaiąc, poginęło y z broią pospołu. Płatnerzów też w Koronie mało, à przez składy, Krakowski, Lwowski, Poznański, Rycer-stwo wiele szkodzie, którzy do Nas nic nie przepuszcza-ią iedno szpiegi to iest Turki, którzy nic albo mało towa-ru maią iedno ziemie krzyżuią. Jakoż Turcy uchronia-iąc się Składów, prosto do Litwy przez pola ieżdżą, à tym we wszech rzeczach Koronę szkodzą. Proszą Króla Jego Mći aby wolność była po staremu, Kupcom y Gościom, à iżby było wolno Szlachcie z gośćmi, towarami y wołmi kupczyć, iako tesz i insi poddani Jego Królewskiey Mći, y na granicach kupczą y przedawaią.

Statut przeciw Kortyzanom uczyniony, aby wedle onego opisaney srogości, był używan na przeciwko takowym, którzyby uprzeymie Rzymskim prawem na kim co wyciskać chcieli albo chcą, nie tylko iuż o podawanie, ale y o mszę y o wszelakie krzywdy, iako się stało od Opata Sieciechowskiego pewnym osobom Rycerstwu w Czersku, którzy starodawną pieniężną a nie snopową dziesięcinę zwykli dawać, on opuściwszy Sądy i prawa i wolność koronną, ciągnął stronę ku snopowey Dziesięcinie prawem Kortyzanskim. A znadź iest takowych Duchownych więcey, którzy nad stary zwyczay y wolności Rycerstwa, niewolą Szlachtę ku takowym nieużytym Dziesięcinom. Prosi Ziemiaństwo aby przeciw takowym była exekucya wypełniona Statutu na Kortyzan uczynionego.

Poradlne, aby było na każdy rok, wedle starych Quitancyi, przez Starosty wyciągane. Abowiem mniey szkodzić może na każdy rok po dwu groszu dać, á niżli za piętnaście lat dać groszy 30. iako tym czasem na wieś ku miejscach ku zubożeniu ludzi pospolitych się dzieie. Abowiem nietylko iest z ciężkością w z nich wybieraią: ale y z pisu biorą przeciw prawu pospolitemu. A ieszcze na tym niedosyć maią, opuściwszy exekucyą w takowych rzeczach Panowie Starostowie, ludzie ubogie zporywawszy, po wiardunku od każdego porwu biorą, iż też od kilka czasów ludzie ubodzy ku zamnożeniu przyiść niemogą. Proszą Posłowie, aby około takiego uczynienia, przez takową wymyślną exekucyą wina była ustanowiona

centum Marcarum, gdyż też zwłaszcza Quintanna na ieden rok ma bydź ukazana.

Kommissarze z Trzeci Miast, do których ze wszech Ziem y miast koronnych z Causami Niemieckiego prawa, appellacya bywa: aby nic niemówili, bez urzędu Starościego bytności, gdyż wiele Szlachty spraw w Niemieckim prawie maią, a Mieszczanie pospolicie przychilnieysi są bedziom Mieyskim, a niżli Szlachcie.

Powiaty iako Sandecki, Biecki, Sanocki, przyległe ku granicom Węgierskim, którym czynią z Węgier wielkie naiazdy na Domy Szlacheckie, wybrawszy wsi bezpiecznie iadą nazad bez wszelkiey pomsty. A tak Posłowie proszą, aby Starostwa pograniczne były opatrzone, tak iakoby Rycerstwo, to iest uboga Szlachta miała do kogo ucieczkę y wspomożenie.

Ktoby kogo ranił, abo zabił umyślnie, nieodpowiedziawszy przez Wornego z Szlachtą: zaiachawszy mu abo naiachawszy go umyślnie, aby było temu zabieżano, bo się stąd dzieie wiele morderstwa.

1566 ę 28. Obris

Wołochy

Spisanie Kroniki o Ziemi Wołoskiey także y o Hospodarach iey, iako naypierwey Wołochowie przyszli do Ziemi Wołoskiey, y ktory naypierwszy Hospodar albo Wojewoda Jeh był od Roku pierwszego Stworzenia Swiata r. 8624. od Narodzenia Bożego 1352. w Roku 1566. 28. die Mensis Obris w Jassiech.

Z Bożey woli naypierwszy Wojewoda Dragossa iako Łowiec przyszedł do Węgierskiey Ziemi, miasta y Rzeki Omaramaryssa za Turem na Lewey ktorego zabił na tey rzece Moldawie, y tamże był wesoł z swoymi Pany. Tamże mu się ta Ziemia podobała, y został w niey y ziemię osadził z temiż Wołochy Węgierskiemi, y był Hospodarem dwie lecie, potym syn iego był Hospodarem, niepisze iako mu było Jmię.

Urzędnicy Wojewody Wołoskiego.

Hetman Dwornik, Horczyn Dwornik, Dolinur Dwornik, co przy Hospodaru tenże y Marszałkiem, Logofetow trzey, po naszemu Kanclerzy. Wisternikow trzey po naszemu Podskarbich, Stolnikow albo Kraygczych trzey Poharnikow albo Podczaszych trzey, Diakow starszych co nad Pysarzmy trzey, Usarow trzey, co nad Usarami iakoby Komornicy Kuttyszanow iakoby u nas Dworzanow nad nimi starszych trzey, Ukonuszych albo Konusow trzey. Kuchmistrzow albo Soharow trzey. Armasow co na Kata goniąg Starszych nad nimi trzey. Aprodow co przy Hospodaru w Komorze trzey. Pitka-

nów co nad Chlebem trzey. Piwnicznych trzey. Spatarow albo po naszemu Mieczników trzey.

Summa wszystkich Hospodarow dwadzieścia y Osm.

Summa wszystkiego z tych Hospodarow Panowania 204. y 2 1/2 Miesiąca, Każdy z tych Urzędników maią młodszych pod swoią mocą niemały Poczet, a kiedy w ktory wystąpi, nie karzą słowy, ieno kiiem, o rożne rzeczy. a o zdrady, o ktore tam nietrudno sam Hospodar karze zaraz gardłem, on sam sądzi.

(NB. podobnie zaczyna się Kronika Mołdawska, u Karamz. IV. przyp. 338.)

1569. z 6ta Junii

Ex Ms Arch. Seren. Aug. Regis Collectioni Dogeliana

Privilegium Restitutionis Terrae et Ducatus Kijoviae Poloniae Regno.

Est idem latine

a

Osobliwie to też tym przerzeczonym Panom, Radom naszym Duchownym y Swieckim, Xiążętom, Panom, Urzędnikom Ziemskim, Szlachcie, y wszystkiemu Rycerstwu Ziemi y Xięstwa Kijowskiego, y Poddanym ich z Łaski naszey Królewskiey zostawuiemy, iż wszelakie sprawy ich, tak u sądów naszych Grodzkich y ziemskich, iako też za appellacyami na Sąd nasz Królewski przypadaiące sprawy z Pany Radami Naszymi Koronnymi sądzić y odprawować mamy y powinni będziemy Statutem Litewskim przez Nas im dzierżeć przysiężonym, którym im wcale zostawuiemy. Wszakoż daiemy im moc na Seymikach Powiatowych za Listy Naszymi, ztoronych tego Statutu Litewskiego, Artykułów poprawiać, y wedle potrzeby przyczyniać, albo uymować, a do Nas na Seym walny Koronny przynosić....

A Mieyskie sprawy Prawa Magdeburskiego, albo iakiegożkolwiek innego wezwania ludzi, wedle obyczaiu Koronnego, przed Urzędniki nasze Koronne, y Dworu Naszego w tych sprawach y potrzebach ich, do Nas y do Dworu Naszego przypadaiące, będą Polskim Pismem odprawowane.

To też za prozbą wszech Kijowskiey Ziemi przerzeczonych Stanów zostawuiemy, iż we wszelakich sprawach ich sądowych, iako Pozwy wpisywane do Xiąg Acta y wszelakie potrzeby Ich, tak u Sądów Grodzkich naszych y ziemskich, iako y z Kancellaryi Naszey Koronney, Dekreta nasze, y we wszystkich potrzebach naszych Królewskich y ziemskich Koronnych do nich listy, nieiakim innym, iedno Ruskim Pismem pisane y odprawowane być maią wiecznemi czasy.

Gravamina od Krzyżaków na zieździe w Elbłągu spisane i podane 1440.

Przeciw dawnym zwyczaiom i prawom, ziemiom i miastom ziazdow zobopolnych zabraniaią one tumultami i konspiracyami narywaiąc, a wolno było zawsze zieżdżai się, o rzeczach i całości dobra swego radzić, zawieraić, ostrzegszy tego całe co zwierzchności powinni.

Initia fortunae et Principatus Sigismundi I. Regis Polon:

Sacramento aegrotos, secundum morem et consuetudinem Nostram, ut liberum sit nobis publicé visitare, tum et cum Processionibus diebus Festis atque solennibus sine omni impedimento progredi. Monasteria et templa nostra, quae ad hanc praesentem Unionem in nostro ritu et religione perseverarunt, ne ad templa Religionis Romanae convertantur. Si quis etiam pro perpetrato aliquo facinore ab Episcopis suis fuerit excomunicatus, is ne ad Romanae Ecclesiae religionem suscipiatur, imo ut excomunicetur: eodem modo nos etiam contra eos qui ab Ecclesia Romana excomunicati fuerint processuros, et facturos pollicemur. Quodsi ita Deo favente aliquando reliqua etiam pars hominum orientalis ecclesiae ritus Graeci ad eam unionem cum occidentali Ecclesia accederet, ac subsequenti tempore comuni consensu totius universalis Ecclesiae, aliquid, quod ad ordinem et reformationem Ejusdem Ecclesiae Graecae attineret, sanciretur, ut constitueretur in eo, ut comunis esset omnium participatio, tanquam unius Religionis ovicularum sub uno Pastore existentium.

Zygmunt Stary zapisem długu czterysta kóp groszy litew-
skiey monety i trzysta czerwonych złotych węgierskich na ~~Moyst~~
Moystrokhodach w powiecie Wileńskim Jerzemu Mikołajewi-
czowi Radziwiłłowiczowi Staroście Horodeńskiemu, dnia 20.
Lipca 1510. roku. Podpis iest <u>Sigismundus Rex</u>, że znakiem
NB zaspokoienia długu, a pod spodem podpis drugi <u>Kopot</u>
<u>Pisar</u>. Zaświadcza Adam Naruszewicz na kopii, z którey
ten wypis, że ona iest przepisana z Oryginału Ruskiego
pergaminowego przez P. Niełubowicza dn. 2. Sierpn. 1782.
r; że u dołu iest na zawiązce pergaminowey pieczęć, którey
środek wyrznięty a oryginał sam poprzerzynany.

•

Jno my iemu na to dali ses nasz list iż on maiet tot
dwor nasz ...... derżaty z mestom i z owsimi Ludmi Po-
weti Moyszakhodskoho Putnymi i dannymi i tiahłymi i s
koniuchy i s psiary i Łowcy i Osocniki i s owsimi inymi lu-
dmi toho dwora naszoho i z ich wsimi służbami i z danni
hroszowymi i medowymi i Bobrowymi kunicznymi i Dia-
kły orzanymi i Owsianymi i z sienom podiakolnym i s
kołodynoiu i s pasznieiu Dwornoiu i z ziemlami Pustkowski- tiagło
mi i s kuniczomnymi peniażmi i z stawy i z młyny i z
mertewoiu i s spiżoiu i Stausieiu i so wsimi inymi popła-
tki i pożytki kotoryi z mesta i z wołosty Moyszekhotskoie
na nas chożywaty ....

Tenże i Temuż r. 1522. dnia 11. marca, iak świadczą kopia
zupełnie taka co wyżey z takiemiż znakami i podpisami,
(tylko że tu podpisany Jarosz Mr i Pisar)

...zapisiwiem iemu tuiu try Tysiaczy kop Hroszey na
Horodne Zamku i meste so wsimi dwory i ludmi ku
Horodnu prysłuchaiuczymi oprocz tych kotoryiż on
maiet osobno zapisany i so wsim Powitom i wołostiami
i zemlami i s urzady Horodenskimi to iest Horodni-
czoie Koniuszoie Kluczniczstwo Lesniczoie i też z my-
tom mostowym i s penezmi korczomnymi i so wsimi
polmi i senożatmi Lesy i borui i haymi i s chworosty
i Dubniki i sosniki i s puszczami i z dubrowami i z
Bortiami i z danmi Hroszowymi i z Medowymi i z Bo-
browymi i Kuniczymi i z medy so wsim otkulkolwek
peredtym do Klucza naszoho na nas prychożywali i z
Łowy zweryńymi Ołenymi i Łosy i Sernami a te tolko
u tych puszczach dopuszczamy łowity Hospodarynie Sta-
rosty predkowe ieho łowliwali a Zubra nedopuszczamy ie-
mu łowity ale dopuskaiem iemu so wsimi użytki i po-
żytki i ptały poortami i so wsimi powinnowatstwy i
so wsim prawom i włastnostiu niczoho na nas ani prawa
ani włastnosti ani wsiakich pożytkow zostawlaiuczy tako
iże reczy w tom liste wypisanyi imenenyi nemaiut szko-
dity tomu szto prospolito zamkneno Aszto też prospolito
opisano osobnosti nemaiet szkodity tak iakoby wsi ry-
czy wypisany byli kotoryież to dnii nie naszo werchu

pisanoie tot Welmożnyy Pan Juryy i żona i dety
i potomkowe ieho maiut derżati tak dołho pokut
iemu i żone i detem i potomkom ieho My abo
potomki naszy tuiu Sumu try tysiaczy kop hroszey
zapłatim akoli budet zapłaczeno tohdy toie Jme-
niie Horodno so wsim na nas i na naszy potomki
maietsia wernuty i spasti i nad to my toho to pre-
reczonoho i Welmożnoho Pana Juria na Wrade
toho Starostwa Horodenskoho do żywota ieho zo-
stawlaiem i zostawili iesmo ieho Ane maiem ie-
ho s toho Starostwa ruszaty ani komu inomu daty
olizbyiesmo ieho lepszym a pożytecznym i pożyteczniy-
szym Wradom osmotreli, a kotoryiiesmo Czołonki s toho
perwoho Latynskoho prywileia wyniali wrady Mesta
Horodenskoho Pomerxoie a Ważnicu dla nekotorych pry-
czyn nam powolnesia okazaty wypustyt nam s toie za-
stawy wrady naperwyy Horodniczoie Peniaży Korczomnyi
kominszoie Kunnyistwo nizli maiet on w toyżeto za-
stawe braty diakla Horodenskii żytnyie i Owsianyi i
tymi diakly paszni naszy po dworom naszym zasiewaty
a ostankom Wiarney Moskowicz kormity i Płotnicy maiet
ieho nitost zawedaty podawnomu z Muralmi i s Stycharz
i z melowniki i toiu płitoiu zamok nasz opatrowatiy
......

W r. 1529. dn. 20. Paźdz. Zygmunt Król wydał rozporzą-
dzenie do Starosty i Tijunów Żmudzkich względem pobiera-
nia dochodów z dóbr królewskich. Podpisany na tym
rozporządzeniu Iwaszko Hornostay Pisar Namiestnik Dorsunisz-
skiy. Kopiia ta, jak zaświadczył Adam Naruszewicz jest
przepisana z oryginału ruskiego na papierze pisanego,
przez P. Nielubowicza dn. 29. Lipca r. 1782. U dołu jest
pieczęć lecz nie znać co wyraża.

1

…. ne opuskaiuczy starodawnoho obyczaia szto sia doty-
czet Kunicznoho płata kotoryi ludy naszyi kuniczniki
Daiwali nam za kunicy po szestnadcaty hroszey my
im w tom Tarhi naszu ~~[illegible]~~ uczynili opustiliiesmo im ot
tych Kunic po osmyi hroszy a kotoryi Wołosty Pan
Staiosta derżyt u swoiey moci s tych ieho wołostey ta-
kiy postaromu maiut nam ludy kunicy dawaty po
szestnadcat hroszey a Derżawcam i Tywunom chto budet
wybiraty kunicznyi pieniaży po try pieniaży maiut
im dawaty a za tyi wyzwolenyi roboty i posiedy s kto-
rych iesmo ich wyzwolili maiut nam tyi ludi naszy
Kuniczniki kożdyy z nich na kożdyy hod ot kożdoie
sochi wołowoie po polukopiu hroszey dawaty a ot
konskoie sochy pro podobiiy toho to iest po piatnad-
caty hroszy …… przytom i ustawiiem iż kożdyy
człowek maiet nam w kożdyy hod i połowkom naszym
dawaty za boczku Owsa szest hroszey a za woz sina

dwa kopy... Też koszenie sienożatey naszych w
kotorych kolwek dworech, i tywunstwach na nas sieno
koszywali to i teper maiet byty polowni, iż tyi ludy
naszy maiut tyi sienożaty koszyty kotory i peredtym
koszywali, a kotoryi ludi zdawna diakła dawali na
nas do dworow naszych tyi maiut i teper diakła
dawaty do tych dworow naszych wodłuh dawnoho
obyczaia ......

r. 1535. dn. 20. Marca, Jerzy Ościkowicz Wojewodzic Trocki sprzedaje dobra macierzyste Kobylniki Olbrachtowi Martynowiczowi Gasztołdowi Wojewodzie Wileńskiemu za 300. kóp groszy: kopia wypisana z oryginału pargaminowego r. 1785. (ręką Naruszewicza poświadczona).

.... Ja tot Dwor swoy z Miestom y torhom y z korczmami y z paszniеju moieju Dwornoju y Pawołki y Czeladju Niewolnoju y z Ludźmi putnymi y ciahłymi y ziemlami ich pasznymi y bortnymi y Dubrowami y Oziery y sienożatmi y z Stawy y stawiszczy y z ziemlami Bojarskimi y z Bory y lesy y z płaty y pożytki .... prodał iesmi ....

przyszło, et in opere Martis desudando nie małe poniosło labores. Mogą iż Panowie Posłowie moi pokornie commendare Jchmościom na ten czas ad nobilissimum concursum zebranym, aby tak sami Jchmć Łaskawo chcieli do ukontentowania woyska przy mnie zostaiącego accedere, jako też do Jego Krolewskiey y Rzeczypospolitey o słuszne za odwagi y prace iego ukontentowanie instare.

Instabunt etiam Panowie Posłowie moi do Jchmościów, aby Jchmć ludzi na Zaporożu w Koszu zostaiących słusznie y jako nayprędzey chcieli ukontentować, Jego Krolewskiey Mći zaś y Rzeczypospolitey opstare donativum pieniężne na Czołny Onym co prędzey obmysliwszy postać, żeby Zaporoże /: ktore flagellum po wszystkie Lata Nieprzyiaciołą y Ukrainie propugnaculum było/ Nadzieję o Protekcyi Rzeczypospolitey nietracąc primo da Bog Vere czołnami y Strukami vicinas Jemu Miasta Tureckie possit depopulari. Albowiem utraciwszy Zaporoże musiałaby Rzeczpospolita Ukrainie y in Confinio Zostaiącym Provincyis totaliter ultimam perniciem ominari.

Tudzież nieprzepomnią Panowie Posłowie moi pokornie Jchmościów upraszać, aby Chorągwie moie Polskie, ktore cały Rok de proprio zaciągnąwszy trzymam, mogły inkorporowane zostawszy do Komputu Kwarcianego Woyska stipendia należyte za trzy Cwierci y

Hibernę, æqualiter z innemi Chorągwiamy z Łaski Jego Krolewskiey Mości, y Rzeczypospolitey mieć.

Ktora przytym, quæ tenuitas Nostra proponere Jchmościom niemoże, dexteritati y Łasce Jchmościow Panow Obywatelow tameczniych Panowie Posłowie Moi jako naypokorniey commiendentur.

Michał Haneko W. JKMci Zaporowskich Hetman.

Ex Originali Archivi Regni
№ 73.

Skrypt o Kleynotach i Potopie a Archivum

In czasu też ingruentis (strzeż Boże) na Krakow i Warszawę periculi, zlecamy Wielmożnego Podskarbiego wielkiego Koronnego fidei, et curae, aby zawiadomością Kommissarzow securitati kleynotow i Koron prospiciat, tak iednak żeby za granicę niewychodziły. Więc że Consens. Rzpltey, accessit, aby korona Moskiewska i obicie potop przedane były, tedy to powinien Wielmożny Podskarbi Wielki Koronny czynić per plus offerentiam, i także zawiadomością pomienionych Kommissarzow.

Ex Ms. Aan. Aug. Regis.

Regestr Krzywd Kozakow Zaporowskich do Jmc. Pana Krakowskiego posłanych.

1mo Jmc Pan Czaplicki urzędnik Czehryński uprosił u nieboszczyka Pana Krakowskiego sobie Futor własny dziedziczny Chmielnickiego, na których ma Chmielnicki i przodkow swoich Krolewskie donacye i sobie danoz approbacyoz od teraznieyszego Krola JMci gdzie naiechawszy Pan Czaplicki na osadzone słobody z ludem głodem gumno, to iest 400 kop zboża zabrano wszystkie domostwo porabowano.

2do Tenze Pan Czaplicki gniewaiąc się na Chmielnickiego kiedy go prawem pozwał o swoie gwałty, Syna iego 10. annorum puerum, Kańczugami w śród rynku swoiey czeladzi tak zbić kazał że aż zaniesiono ledwo żywego i wkrotce potym umarł.

3tio Pan Komorowski zięć tego Pana Czaplickiego przysiągł kilka razy przed różnemi Kozakami Assawułami że ieżeli z Chmielnickiego nic nie wskuramy tedy go koniecznie zabiiemy albo zabić rozkażemy.

4to JMci Pan Chorąży Koronny Alexander Koniecpolski idąc teraz kiedy Tatary pogromił z Zaporoża, kazał wziąć tego Chmielnickiego pod wartę i szyię mu urznąć w czym kiedy się Chmielnicki chciał udać do Pana

1519

Joannes de Tanczyn Succamerarius Cracoviensis Significa-
mus tenore presentium universis et singulis presenti-
bus et futuris Quomodo venerabilis ac Religiosa
virgo Dorothea Srenyawyanka Abbatissa Monasterii
Stanyatekzensis cum suo conventu ex una et Genero-
sus Stanislaus Lanczhorunsky de Brzezye Pincerna
Sandomiriensis et Capitaneus Camenecensis terrarumque
Podolie generalis partibus ab altera unanimi consensu
et concorditer Nos rogaverunt petieruntque ut equi-
taremus vel nostrum Camerarium mitteremus iuxta jus
granicierum inter ipsas partes Scopulos erigere et subleva-
re inter bona ipsorum hereditaria. Ex parte prefate
Abbatisse et sui Conventus inter villas Stanyatki
et Gorka etc ex parte vero prefati Stanislai Lancz-
koronski inter villam Brzeze nuncupatam. Unde nos
eorum petitionibus iustis annuentes misimus ex parte
nostra ac officii nostri Succameriatus Nobilem
Nicolaum Stradomski heredem de Kawki Qui eos-
dem Scopulos nostra voluntate ac vigore nostri officii
Succameriatus levavit et erexit inter prefata bona
dictarum partium a principio usque ad finem tali
et tali modo prout lucidius ac clarius cognomina

locorum inferius scripta continent. Prefata virgo Abbatissa cum suo conventu per generalem suum procuratorem videlicet Generosum Spitkonem Jankowski et alios suos procuratores videlicet Nobilem Joannem Lubochowski Myszko de Staniątki ac senioribus suis videlicet de Staniątki Jacub Kaleta de Chrosz Jacub Bakala Stanislaus Blachowyna et cum omnibus permansuris tunc incolis de eisdem villis videlicet Staniątki et Chrosz Qui limites et Scopuli (sic) inter dictam Abbatissam et Generosum Stanislaum Lanczkoranski Pincernam Sandomiriensem et Capitaneum Camyenyczensem Scopulos ereximus iuxta jus graniciale ex parte prefati Stanislai Lanczkoranski ville eius Brzezye ex una et prefatum Conventum Staniątki parte ab altera Qui Scopuli per cognominationes se invicem investigant Inprimis hic incepte sunt granities et Scopuli in Borram qui nominatur Byenyaszowka et adverso scopulorum ubi incipit paries et oposito Maiestatis Regie inter ipsarum parietem Brzezye et Nyepolomycze regalem inter viam que tendit de Brzezye in Nyepolomycze Qui scopuli etiam sunt incepti ubi scopuli Maiestatis Regie sunt erecti inter Regalem Nyepolomycze et terrestrem hereditatem ville Brzezye

In eodem loco Byenyaszowka. Duos scopulos locavimus,
qui equitantes de Brzezye in Nyepolomycze via supe-
ruis dicta manu sinistra gremicies Regalis remensit
incipiendo se prope duos scopulos qui erecti sunt de
uno radice. Tercium scopulum ereximus claudendo limi-
tes Brzezye et Nyepolomycze Regales ex opposito vie
prefate in manu dextra equitando de Brzeze in Nye-
polomycze Regalem. Hic ereximus scopulum qui desi-
gnat principium scopulorum inter Szanyathki virginum
et Brzezye prefati Stanislai in bivio viarum que
tendit de Brzezye in Nyepolomycze Regalem, et alia
via vadit de Nyepolomycze in Chrosz que non impe-
dit neque Szanyathki neque Brzezye sed tendit ad
viam stratam magnam que tendit de Cracovia in
Bochnyam ibi dividitur in partes diversas vadunt
scopuli ad manum sinistram eundo de Nyepolomycze
prefata via Actum non perveniendo ad viam stra-
tam magnam ivimus qua via seu viatorio sub pra-
ta dicta Czudowskye que prata remanserunt omnes (sic)
ad Brzezye cum silva et sic venimus erigendo scopu-
los secus se sequentes ad Byalagrod, qui Byalagrod
pertinet ad Conventum Szanyathki a manu dextra ab-

ipso Byalagrod ereximus scopulos recte usque ad cogno-
nilto vynycza usque ad cognomen Strunowgay Ab ipso
Strunowgay recte per viam magnam stratam supe-
rius nominatam ubi ereximus scopulum secus viam
et signum in arbore quercino (sic) ad instar Crucis
Qui scopuli tendunt recte per campum usque ad
cornu prefati Strunowgay dividendo campum Gorki ville
quondam Deserdate produnt, veniendo ad cornu Struno-
wego gayu incipiendis cornua rubetis penes Strunow-
gay recte Scopuli tendunt per rubetum usque ad cam-
pum Brzezye et agrum ipsarum monialium de Sancyath-
ki ex antiquo pertinentes. ibi invenimus antiquos sco-
pulos quos ex consensu partium ereximus secus unum
altero usque recte per campum ad cognomen dictum
Lazecz que Lazecz remanet a sinistra manu ad Brzezye
et campum prefatum remansit ad Sancyathki sequendo
scopulos a principio usque ad pratum dictum Orzechow
ubi ereximus Scopulum sub monte non ascendendo montem
ipsius conventus, hic ivimus parumper indirecte per rube-
tum erigendo scopulos usque ad limites Grochothowskyey, et
ibi apud semitam que tendit ad Brzezye de Zagorze ibi
locavimus ultimum scopulum vialem Hic jus graniciale lo-
cando fecimus clamare Stanislao Gora de Scharow mi-
nisteriali si quis deberet loqui sic a principio mi-
cessit quam finiendis graniciebus, Si quis contradicere de-
beret ubi nullus contradixit adversus prefatas (sic) limi-

decrevimus robur limitum inter prefata heredi-
tates et in evum duraturum

tes et locationem juris, Et prefatus ministerialis
clamavit primo tercio et quarto et nullus contra-
dixit Nos vero per Succamerarium nostrum supra
nominatum cum Nobilibus secum sedentibus in
prefato iudicio videlicet Martino de Sulkow pe-
tro de Sucharzba presentibus Generosis et Nobilibus
Ade de Nyewyarow Joanne Naborsch de pudnowycze
Nicolao Wyelopolsky de Gdow Stanislao Nychowski pe-
tro de Wolycza et alijs quam pluribus fide dignis ad
premissa vocatis In cuius rei testimonium Sigillum
nostrum presentibus est subappensum Actum et Datum
in Loco Campestrali granicierum Feria tercia ante fe-
stum Sancti urbani Episcopi et martyris proxima
Anno a nativitate christi Millesimo quingentesimo
decimo nono

Z oryginału pargaminowego, mające-
cego pieczęć na sznurku jedwabnym
czerwono-błękitno-zielono-żółtym wiszą-
cą, w domu Wey Żelichskiej w cyrkule
bocheńskim Galicyi austryackiej, ba-
wiąc u niej r. 1851. w miesiącu Sierpniu
gościnnie, przepisał W. A. Maciejowski

1266
1616

114

Actum Petricoviae in judiciis ordinariis generalibus Tribunalis Regni, feria secunda post festum Sanctorum undecem millia virginum proxima, Anno Domini Millesimo sexcentesimo decimo sexto.

Privilegium Ubeslai Lanzecki super Parzimiechy, Rambielice etc. a D. Boleslao Duce Poloniae datum.

Ad judicium praesens ordinarium generale Tribunalis Regni Petricoviensis, actaque judicii ejusdem personaliter accedens nobilis Laurentius Starzewski, obtulit judicio eidem, privilegium infrascripto Ubislao super haereditates inferius expressas ab olim piae et sacrae memoriae Serenissimo Boleslao Dei gratia Duce Poloniae benigne datum, sigillo ejusdem Ducis appenso obsignatum, in pargameno conscriptum, in nullo viciatum, petens id a R. suscipi et actis praesentibus ingrossari demandari. Cujus petitioni judicium praesens annuendo, hoc idem privilegium suscepit et actis hisce inseri demandavit. Cujus tenor de verbo ad verbum is est:

In nomine Domini Amen. Quoniam ab humana memoria res gestae annorum revolutione continua de facili prolabuntur, quare non improvide est inventum, ut hebeti memoriae hominum scriptorum testimoniis prout est possibile succuratur, hinc est, quod nos Boleslaus Dei gratia Dux Poloniae notum esse volumus tam praesentibus quam etiam futuris, praesentem paginam inspecturis, quod intuentes fidelia servitia et nobis multum in omnibus utilia nostri dilecti servitoris Ubeslai filii comitis Laurzenck, damus donamus atque conferimus jam dicto Ubislao et suis successoribus nostras haereditates in terra nostra Rudensi, videlicet Rambelicze, Parzimiech et Kochlewo cum fluvio qui Wartha nominatur, in longitudine in latitudine insuper cum omnibus utilitatibus et pertinentiis ad easdem haereditates qui nunc ibi sunt, aut processu temporis fieri possunt quocunque nomine censeantur jure haereditario libere in perpetuum possidendum, dantes sibi et suis successoribus in supradictis bonis et pro commodo suo omnes utilitates quas ibidem habere et comparare potuerint, in civitatibus aedificandis, in molendinis, in navigiis, in venationibus, aut etiam si aurum vel argentum aut plumbum aut qualiscunque census repertus fuerit in haereditatibus praenominatis saepedictus Ubeslaus et sui successores in perpetuum jure haereditario et libere retinebit, advenientibus vero temporibus haereditates Rambelicze, Parzimiecho et Kochlewo ab omni exactione polonica quae modo Dominio dinoscitur pertinere, sicut est a naraz a powoz, a przewod, a podworowo, a struza, a bove, a vacca

a poz

a foro et a citatione castri nisi tantum nostro sigillo,
aut annulo fuerint provocati, eximentes saepedictas haereditates
praecipue a poradlne et qualemcunque solutionem in tota
nostra Terra, posuerimus eandem, saepedictus Ubeslaus in bonis
supradictis ponat et pro se percipiat ex integro, nullo con-
tradicente, habeat etiam supraditus Ubeslaus et sui suc-
cessores in haereditatibus saepenominatis omnia jura tam
teutonicalia quam polonicalia suspendere, decolare, rotare,
demembrare, mutilationes facere, omnem fructum exinde
provenientem pro se percipiat ex integro, nullam nobis
exinde porcionem, caput cum vicinia non solvatt. homi-
cidium inter ipsos incolas peractum Ubeslaus et sui
successores judicabit et ejus fructus ex pleno pro se acci-
piat. Volumus etiam ut nullus advocatorum nostrorum
die fori aut aliis diebus homines ipsius Ubeslai detineatt
si fuerint vulnerati inter se ipsos aut cum aliis in
contentione litis in civitatibus nostris aut in terra nostra
ubicunque locorum, sed dictus Ubeslaus et sui successores
causas judicabit. Item homines saepediti Ubeslai non
teneantur astare citati coram Pallatino aut Castellano, nec
coram judicibus eorundem sed coram suo domino Ubeslao
comparebunt. Si autem acciderit, quod noster homo, dicti
Ubeslai hominem occiderit in civitate nostra vel ubicunque
locorum in nostra terra, omnem utilitatem exinde pro-
venientem saepedicto Ubeslao et suis successoribus dimide-
tatem perpetue assignamus. Si vero eundem virum occi-
derit in locis supradictis, et abierit, non detentus in villis
memorati Ubeslai coram ipso jure conveniatur omnem
quaestum ex eo provenientem de homicidio percipiat, ex
integro sint etiam absolutae incolae dictarum haereditatum
Rambelicze Parzymiecho et Kochlewo ab omni jure
castri vel civitatis; sint etiam absolutae incolae saepe-
nominatae a theloneo per totam nostram terram. Homi-
nes vero in bonis supradictis residentibus nullus ex nostris
hominibus judicabit. Ut autem nostra haec pagina rite
peracta robur obtineat perpetuae firmitatis, et ne in poste-
rum per nos aut nostros successores possit irritari, prae-
sentem literam scribi jussimus et nostro sigillo fecimus
communiri, coram his testibus: Comite Predpelco Pallatino

posnan

posnaniensi, Boguslao judice posnaniensi, Jantono Castellano Kalisiensi comite. Datum Posnaniae, Anno Domini Millesimo ducentesimo sexagesimo sexto, in octava beati Joannis Baptistae. De quo quidem originali, recepto privilegio idem offerens judicium Terrestre Syradiense et Cancellariam quietat.

Zgodność powyższego odpisu z jego oryginałem na papierze bez stempla pisanym, w Głównem Archiwum Królestwa, mianowicie w Aktach Trybunału Koronnego Piotrkowskiego, w księdze wyroków № 98 Fol 803 znajdującym się po sprawdzeniu zaświadczam.
w Warszawie dnia 30. Kwietnia / 12. Maja 1857 roku

Naczelnik Głównego Archiwum Królestwa
(M. P.) — podp./ Wal. Stebert
podp./ Gulinski archiwarjusz.

3

Metryka Korona № 55 f. 269.

116

Sigismundus etc. Manifestum facimus tenore presentium quibus expedit universis. Quia licet superiori tempore Serenissima princeps domina Bona Regina coniunx nostra amantissima penam suam, quam Ruszicza vocant ratione homicidij muliebris ad eius Majestatem ex antiqua consvetudine provenientem Nobili Joanni Drohibiczki in Nobili Andrea Cowalik de Banthkowicze, veluti occisore Nobilis olim Catherinae Ossowska Consortis Nobilis Joannis Ossowski coram nobis ad intercessionem quorundam consiliariorum pro ipso Joanne factam concesserat, et datis literis commiserat exigendam. Pro qua quidem pena dicta Russicza prefata Serenissima conjunx nostra charissima perluchra (sic) in Jure nostro Regali contra eundem nobilem Andream Cowalik Banthkowski homicidam ad finem perduxit. Literas tamen donationis hujusmodi poenae sibi Joanni facte a Majestate sua quodam casu ammisisse dicitur. Inherendo igitur Majestas Sua Reginalis donationi sue eidem Nobili Joanni Drohobiczki facte ratam et gratam habentes Juris terrestris transactionem occasione hujusmodi penae seu homicidii feminei sexus factam, Eandem penam sibi denuo coram nobis dedit donavit et concessit. Ac omne jus suum in eum transfundit, ac realem intromissionem et effectualem possessionem in eadem perluchra et in omne jus suum per Ministerialem terrestrem Petrum Mnyschek de Stradomya, vel per alium quem sibi elegerit dedit. Quam quidem donationem coram nobis factam nos ratam habentes admisimus eamque confirmamus ratificamus et approbamus presentibus F

Wyroki Trybunału Piotrkowskiego N:1 fol. 674 verso f. 3a post festum Sanctae Priscae 1579. - Wierowski cum Liubikowski Concordia. Nobilis Stanislaus filius Nobilis Joannis Wierowski terrigena Pallatinatus Podliascensis districtus Drohicensis, ab una, et Nobilis Stanislaus Liubikowski Indigena Pallatinatus Rawensis, Districtus Gostinensis, ab altera partibus. Recedendo a terris districtibus in quo bona ipsorum consistunt, et foro ac Jurisditione propria, quantum ad Actum et recognitionem presentem, et se huic Jurisditioni Judicii presentis incorporando et inviscerando. Sani mente et corpore existentes palam publice ac ingenue verbis expressis recognoverunt: Quia Cedentes litti et mutuis sumptibus omne negotium inter eos habitum dissentionum ex amicabili compositione, et concordia per certos amicos facta videlicet Nobiles Joannem Wysocki Mathiam Moiaczewski Valerianum Niernaiski et alios quam plurimos Nobiles circa premissa existentes, mutuo et invicem cassaverunt, silentium perpetuum imposuerunt, mentionemque ullam (sic) premissorum omnium haberi volentes; sub pena cognominis Mazur. Super quo Judicio presenti memoriale est persolutum.

F presentibus. Decernimusque eam robur debite et perpetue firmitatis habituram, tenore presentium mediante. In cuius rei etc. Datum Cracoviae die dominica Invocavit M.D.XXXIX (1539) Regni vero nostri anno XXXIII (33) Relacio Mfici Pauli de Wolya R. Poloniae Vicecancellarii.

Kara za porwanie się w lasach królewskich ludzi połowa grzywny — Metrica 59 f. 220 v
ks. 3. Metr. Kor. 31 f. 51

Privilegium Nobilis Jochno Dobrohostowski cum conservacione

1518 ad vitam in sculteciā ~~inferius descripta~~ circa duos torrentes Bistrza et Dobrohostow

1539. In nomine domini amen ad perpetuam rei memoriam Nos Sigismundus dei gracia Rex Polonie etc. Significamus tenore presentium quibus expedit universis et singulis presentibus et futuris harum noticiam habituris, Quia pro parte Nobilis Jochno Dobrohostowski sculteti nostri exhibitum fuit coram nobis privilegium

NB: in et super ducatum circa duos torrentes Bistrza et Dobrohostow appellatos in terra et districtu drohobicensi situm

NB. pro locanda villa in nova radice et iure Valachico fundanda, aliisque in eodem expressis et descriptis per nos superioribus annis datum et concessum tenoris infrascripti Supplicatumque est nobis, ut illud ipsum privilegium propterea quod in aliqua parte esset attritum vetustate denuo scribi et illi extradi mandare ac illud confirmare et approbare autoritate nostra regia dignaremur. Quarum quidem literarum tenor sequitur et est iste. In nomine domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus dei gracia Rex Polonie Magnus dux Lituanie nec non terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie Lancicie Cuiavie Russie. Prussieque Culmensis Elbingensis et Pomeranie dominus et heres Significamus tenore presentium universis et singulis presentibus et futuris presentium noticiam habituris. Quia nos perspectam habentes virtutem in rebusque agendis dexteritatem, nec non fidelia obsequia Generosi Stanislai Matdrzik de Chodiwancze Tribuni Leopoliensis et Capitanei Drohobicensis, fidelis dilecti, que constanter et sedulo in serviendo multipliciter nobis exhibuit. Horum itaque et aliorum ipsius plurimorum meritorum intuitu, cupientes eundem munificencie nostre Regalis condignis, ut par est prosequi favoribus. atque dignum erga illum gracie nostre testimo[nium]

apud parte

sub ville gubvidi i Nuszinów (w Łaszcie ku [illegible] z [illegible] Nuz.) [illegible] wotec. [illegible] [illegible] i [illegible]

apud posteros relinquere contulimus ei, et conferimus per presentes
NB. ducatum circa duos torrentes Bistrza et Dobrohostow appella
tos, in terra et districtu drohobicensi consistentem. damusque
illi potestatem et consentimus, unam villam circa eosdem
NB. torrentes in nova radice et iure Valachico fundare et locare,
et pro agris ad duas curias alias dworzisczа (sic) sufficien
tes, silvam extirpare cum sex pratis Sutrzimi vulgariter
dictis. Admittimus eciam eidem Stanislao Maldrzik edi
ficare et construere Molendinum in aliquo torrente ex pre
dictis, pro usu suo proprio, ex quo omnia emolimenta cu
iuscunque grani fuerint percipiet, et ad necessitatem su
am propriam convertet. Quem quidem ducatum cum villa
Curijs et Molendino prefato et cum omnibus et singulis
utilitatibus fructibus et pertinencijs, ac cum omni iure,
dominio et proprietate ac usufructu ipse Stanislaus
Maldrzik tenebit et possidebit, et sui successores legitti
mi possidebunt, eoque uti fruentur, ac de nostro successo
rumque nostrorum consensu, donare eundem ducatum
et vendere, alienare, commutare, resignare, et in usus
suos beneplacitos convertere poterunt, prout illi vel illis
melius et utilius videbitur expedire. Ut autem dicta villa
de novo locanda post fundacionem suam melius coalescat,
damus Incolis eius ab initio fundacionis eiusdem ville
libertatem per viginti annos sese continue sequentes, ab
omnibus censibus, contribucionibus et exactionibus quibus
cunque pro nostra et reipublice necessitate laudandis, et
instituendis seu institutis et laudatis. ac ab omnibus
laboribus et oneribus, per Colonos aliarum villarum
nostrarum terre Drohobicensis de iure vel consuetudine
sustineri solitis. Post cuius quidem libertatis expiracionem (sic)
Successores prefati Stanislai Maldrzik racione ducatus Curiarum
et Molendini

et molendini predicti ac aliarum utilitatum et proventuum su-
pra descriptorum bellicam servitutem exhibere in qualibet gene-
rali bellica expedicione in uno equo cum arcu circa Capita-
neum Drohobicensem pro tempore existentem tenebuntur. Incole
vero predicte ville post ipsius eciam libertatis expiracio-
nem tenebuntur solvere nobis et nostris successoribus quolibet
NB. anno, per quatuor arietes pedibus insistentes vel per sex
grossos pro quolibet simili ariete, per unum caseum Vala-
NB. chicum. vel per quatuor grossos pro quolibet caseo. per
NB. unam cingulam alias poprang. et per caseum honorarium
NB. alias pottonnij. et hec omnia et singula solvent simul et
semel finita libertate, ut prefertur pro singulis festivita-
tibus pentecostes ac uno die in anno et estate prata
falcastrare, altero vero die fenum colligere tenebuntur. Et
si aliqua ~~puella~~ puella ville in silva quacunque pro- NB. Bykowe
grans et gravida effecta fuerit solvet penam subrille vul-
gariter nuncupatam hoc est mediam sexagenam pecunie
monete et numeri in Regno nostro currencium, et ut ipse
Stanislaus Maldrzik uberiorem erga se nostram cognoscat
graciam permittimus et consentimus illis soli, et nulli
alteri vendere eundem ducatum cuicunque voluerit con-
sensu alio nostro ad hoc minime requisito. In cuius
rei fidem et testimonium sigillum nostrum presentibus
est subappensum. Actum et datum Cracovie in Convencione
nostra generali dominica sexagesime Anno domini Mille-
simo quingentesimo decimo octavo, Regni nostri duodecimo.
Presentibus Reverendissimis et Reverendis in Cristo patri-
bus dominis Joanne Gnesnensi Legato nato et primate.
Bernardino Leopoliensi Archiepiscopis. Joanne Cracoviensi
Mathia Wladislavien. Erasmo Plocen. Petro Premislien.
et Regni nostri Vice Cancellario. Jacobo Camenecen. Episcopis.
Necnon Magnificis, Venerabilibus et Generosis, Spitkone de

Jaros

de Jaroslaw Castellano Cracovien. Nicolao de Lubrancz posnanien. Cristophero de Schidlowiecz Palatino et Capitaneo Cracovien. ac Regni nostri Cancellario. Nicolao Firlei de Dambrowicza Sandomirien. Joanne Zaremba de Calinowa Calisien. Jaroslao de Lasko Siradien. Joanne Jarant de Brudzow Lancicien. Otta de Chodecz Russie. Martino de Camyenyecz Podolie, Andrea de Thanczin Lublinen. Nicolao de Pilcza Belzen. Andrea de Niszicze Plocen. Andrea de Zelarna Rauen. Palatinis. Nicolao de Schidlowiecz Sandomirien. et Regni nostri Thesaurario. Nicolao Jordan de Zakliczin Woinicen. et Scepusien. osswiancimen. Zatorien. Capitaneo, ac pro curatore generali Cracovien. Vincencio Swdwa de Schamotuli Gnezuen. Georgio Krupski de Orchow Leopolien. Joanne Bochotlnicki de Olesnicza Wislicien. Joanne de Opporow Brzezen. Adam de Drzewicza Radomien. Andrea de Stoianicze premislien. Clemente de Camyenyecz Sanocen. Stanislao Mielieczki Zavichosten. Victorino de Sienno Malogostien. Stanislao de Sprowa Zarnovien. Nicolao Missopad. Crechowien. Castellanis. Stanislao de Chodecz Regni nostri Marschalco et Capitaneo Leopolien. Joanne Latalski Gnesnen. Cracovien. et Lancicien. Ecclesiarum preposito Stanislao Goreczki Custode Plocen. ac Gnesnen. et posnanien. Andrea Krziczki preposito sancti Michaelis plocen. Scolastico posnanien. Stanislao Tharlo Archidiacono Lublinen. Canonico Cracovien. Stanislao Chroberski vexillifero Incisore et pincerna Silvestro Ozarowski Succamerario et Zawichosten. Nicolao Thomiczki Costen. Capit. et Magistro Stabuli Curie nostre. Ceterisque dignitarijs officialibus et aulicis nostris testibus ad premissa fide dignis, sincere nobis et fidelibus dilectis. Datum per manus prefati Reverendi in Cristo patris domini petri Episcopi premislien. et Regni nostri Vicecancellarij sincere nobis dilecti. Petrus Episcopus et

Vicecancellarius subscripsit

Vicecancellarius subscripsit. Relacio Reverendi in Christo patris domini Petri Episcopi Premislien. et Regni Polonie Vicecancellarij. Nos itaque Sigismundus Rex prefatus supplicacionibus pro parte prefati Jochno Dobromostowski ad nos factis benigne annuentes literas privilegij nostri preinsertas denuo descriptas illi dedimus et concessimus damusque et concedimus per presentes, Nec non possessionem illius ducatus seu sculteciе prefate iure quocunque et a quibuscunque personis per ipsum Jochno obtentam et assequtam approbamus et confirmamus illa omnia perinde rata et firma habentes ac si de nostro tunc consensu fuissent facta. Insuper ad intercessionem

NB. quorundam nostrorum Consiliariorum pro eodem Jochno popone NBNB et sculteto nostro ad nos factam eundem et eius filium Iwan in possesione et usufructu dicti ducatus seu sculteciе illiusque omnium et singulorum fructuum proventuum redditium et universorum [aliorum] obvencionum alias iuxta privilegij originalis vim et continenciam Ad tempora vite ipsorum relinquendos et conservandos fore censuimus relinquimusque et conservamus presentibus. Ita quod quamdiu uterque illorum in hac vita fuerit nemini subditorum nostrorum illos de prefata sculteciа seu ducatu redimere consenciemus, nec nostri successores consencient Neque nos ipsi seu successores nostri redimere poterimus. Admittimus preterea prefatis Jochno Pop, et eius filio Iwan ut possint construere et facere duas piscinas in locis ad id aptis et commodis bonorum predictorum que ad sculteciam prefatam semper pertinere debebunt et pertinebunt. Poterit eciam ipse idem Jochno scultetus noster piscinulas pro usu suo circum circa Curiam suam sibi edificare et erigere cuiusvis contradictione minime obstante. In cuius rei fidem

rei fidem et testimonium sigillum nostrum est appensum testi-
monio literarum. Actum et datum Cracoviae feria quarta ipso
festo sancte Hedvigis Anno domini Millesimo quingentesimo
trigesimo nono (1539) Regni nostri anno trigesimo tercio. Pre-
04. sentibus

Księga Metryczna N: 92 p. 1107.

Duellum inter Nobiles Nicolaum Brzostowski et Stanislaum Psonka.

Sigismundus Augustus etc.

Significamus presentibus literis quorum interest universis: Quia cum Nobilis Nicolaus Brzostowski de Galczycza heres mandato nostro, seu innotescentia potius litterali sub sigillo Majestatis nostrae emanata, vocasset seu citasset ad Curiam nostram Nobilem Stanislaum Psonka de Babin haeredem, provocans eum velut homo militaris, ut cum eo more militari in Curia et cum admissione nostra duello potius, quam in angulis et locis privatis sive publicis in vitam ejus illicite et indigne machinando: cum hoc sit contra libertatem publicam, jureque inter subditos nostros prohibitum, concertet: cavens similem casum ab eo sibi inferri, quemadmodum caeteris, ut ipse asserit, qui ab eo sunt trucidati, contigit, et ut si in deffensa sui corporis aliquid tale in personam praefati Stanislai fieri contingat, ne penas statuti incurrat. Itaque potius volens, si ipse Nobilis Stanislaus Psonka vellet vel ausus esset in curia nostra, quia jure et pace communi contentus esse non vult, cum eo concertare, quam in vita et alijs rebus suis periclitari, prout de hoc ipsae literae innotescentiae seu provocationis latius in se continent et obloquuntur. Itque negotium hucusque ex certis causis ad Majestatem nostram delatum est, et hoc post curiam nostram devolutum est. Sed quia Nobilis Stanislaus Psonka hic in curia nostra non comparuit, nec terminum ejusmodi duelli attentavit, ipse vero

Kromer,

Nobilis Nicolaus Brzostowski ad hujusmodi duellum paratum se esse offerret, idcirco Majestati nostrae supplicavit, quo literas significatoriales nostras ejus diligentiae et praefati Nobilis Stanislai Psonka absentiae, declaratoria praefati duelli, de quo coram nobis et consiliarijs nostris juxta praefatam innotescentiam seu provocationem protestatus est, ex cancellaria nostra mandaremus, ac ulteriores contra eundem processus eidem reservaremus. Cujus supplicationi uti justae annuentes, consilio nostrorum Consiliariorum accedente, praesentes ei dare mandavimus, et ulteriores processus eidem Nobili Nicolao Brzostowski, si voluerit contra praefatum Nobilem Stanislaum Psonka reservamus, testimonio harum, quibus sigillum nostrum est subimpressum, ~~literarum~~. Datum Petricoviae in Comitiis Regni Generalibus die XIII Januarii anno domini MDLIX (1559). Regni vero nostri XXIX. — Relatio reverendi in Christo patris domini Joannis Przerembski Nominati Episcopi Chelmensis Archiepiscopatus Gnesnensis Coadjutoris R. P. Vicecancellarij.

Sigismundus

Dei gratia Rex Poloniae: Magnus Dux Lithvaniae: Russiae Prussiae, Masoviae etc Dominus et heres: Significamus tenore praesentium quibus expedit universis et singulis, praesentibus et futuris harum noticiam habituris: Quomodo constituti personaliter coram nobis et Consiliariis nostris nobiscum tunc praesentibus Generosus Nicolaus Cżikowski de Wislawicze [Cikowski] Castellanus Sandecensis, Burgrabius Castri Cracovien[sis] et Advocatus hereditarius Bochnen[sis] ex una: et Famati cives Proconsul Consules ac Seniores omnium fraternitatum et contuberniorum civitatis Bochnen[sis] praedicte, parte ex altera, exhibuerunt literas pargameneas sub sigillo nostro appendenti, salvas, sanas, non viciatas, nequaquam in aliqua sui parte suspectas: Decretum Commissariorum nostrorum inter ipsum advocatum ac Consules totamque comunitatem civitatis Bochnen[sis] in se habentes, per nos de anno domini millesimo quingentesimo vigesimo primo: Regni vero nostri anno decimo quinto editas, Supplicaverunt itaque nostrae Majestati quatenus hasce literas nostras propter nonullos certos articulos in dictis literis contentos: de quibus ipsi mutua ordinatione aliam ad utramque partem eis magis utiliorem fecerant immutare: et ex illis literis res minus necessarias excipere

abolereq:

abolere que denuo vero literas pre-
fatas transcribi, et in meliorem
formam transduci mandare et
admittere dignaremur. Nos at-
tenta ipsarum partium supra-
scriptarum iusta digna atque
racioni consona supplicatione,
de munificentia nostra nostrorumque
Consiliariorum lateri nostro tunc
assidentium consiliis, eorum sup-
plicationi benigne annuentes
has ipsas literas nostras, exceptis ex
illis articulis eis nocivis, scribi,
tradi, et in hanc ut infra sequi-
tur formam reduci mandavimus.
In Nomine domini amen: ad per-
petuam rei memoriam. Nos Si-
gismundus dei gratia Rex Poloniae:
Magnus Dux Lithuaniae: nec non
Terrarum Cracoviae, Sandomiriae,
Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Rus-
siae Prussiae, Culmensis Elbingensis,
Pomeraniae ac dominus et heres.
Manifestum fieri volumus tenore
praesentium quibus expedit universis
praesentium literarum tenorem scire
volentibus. Quomodo dum Generosus
Nicolaus Ozekarski de Woislavice,
Castellanus Polanecensis: Burgra-
bius Castri Cracoviensis: Ac locatus
hereditarius Bochnensis fidelis noster
dilectus, stans personaliter in praesentia Majestatis
nostrae et Consiliariorum nostrorum
penes nostram Maiestatem tunc
temporis existentium, obtulit no-
bis certas Decretorum literas cer-
torum Comissariorum nostrorum in-
ferius descriptorum iudicialiter
obtentorum: Quarum quidem lite-
rae fuerunt de anno domini mille-

simo

simo quingentesimo decimo octavo:
regni nostri duodecimo: hoc est
Magnificorum Generosorum et
Famatorum Nicolai de Camienicz
Palatini et Capitanei Cracovien[sis]:
Andreae de Coscielecz Castellani
Voijnicen[sis], et Regni nostri The-
saurarii: Zupparis quoque Zupparum
Cracovien[sium] et Procuratoris genera-
lis Cracovien[sis], Jacobi de Lubomirz
Judicis, Joannis de Bieckow sub-
iudicis, Michaelis Czurilo de Wi-
gnanow senatoris Cracovien[sis]. Jo-
annis Bonar. joannis Kijslinek
civium et consulum Cracovien[sium].
Item alterae literae aliorum Com-
missariorum de anno D[omi]ni mil-
lesimo quingentesimo decimo
octavo: Regni nostri duodecimo:
videlicet Magnifici et Generosi
Nicolai Jordan de Zakliczin
Castellani Voinicen[sis]: Scepusien[sis].
osswiacimen[sis] et Zatorien[sis] Ca-
pitanei, et Magni Procuratoris
nostri: Jacobi de Lubomirz
Judicis terre et castri Cracovien[sis].
Item terciae literae fuerunt alio-
rum Commissariorum de anno
D[omi]ni millesimo quingentesimo
vigesimo: regni nostri quarto-
decimo: hoc est Generosorum
Joannis Pienieżek de Craszlo-
wa judicis: Nicolai Thaschi-
czki de Luczlawicze subjudicis
terre: ac Stanislai Gorski vi-
cecapitanei Castri Cracovien[sis].
Item quartas literas nobis mon-
stravit arbitrorum, liberum
forum tagen[des] de farrina

duum

ducenda ad Civitatem Bochnensem:
et etiam occasione quatuor Pisci-
narum post Zuppam iacen-
tium et tangencium de anno
nativitatis domini millesimo quin-
gentesimo sedecimo; Regni vero
nostri anno decimo. Que qui-
dem litere tam Commissariorum
quam arbitrorum licet fuerint
et sunt literis nostris confirmate:
Supplicavit tamen nobis idem Ge-
nerosus Nicolaus Czicowski advocatus
memoratus, ut tales literas ex hijs qua-
ternis unas confici et fieri, et eas con-
firmari et approbari mandaremus.
Et licet in istis ipsis literis multe
fuerunt descripte propositiones et
responsiones que fiebant ex certis ci-
tationibus iudicialiter, in presentia
prenominatorum nostrorum Commis-
sariorum superius descriptorum inter
prenominatas partes, hoc est ex
una parte inter generosum Ni-
colaum Czikowski Castellanum Pola-
necensem Burgrabium Castri Craco-
viensis advocatum nostrum heredita-
rium Bochnensem et ex altera parte
inter Generosum Joannem Thanczin-
ski de Thanczin Succamerarium
terre Cracoviensis et inter Famatos
cives et communitatem Proconsulem
et Consules Bochnenses attamen
considerantes non esse necessa-
rium quod omnia scriberentur: duntaxat
hoc, pro quo res agebatur, et pro
qua re decretum et determinatum
judicialiter fuit per Commissarios nostros
supra expressos. Tenores autem li-
terarum predictarum de verbo ad ver-
bum hic sunt et sequuntur tales.
Quia Generosus Nicolaus Czicowski

de

124

de Woislawice Castellanus Polanecensis, Burgrabius castri Cracoviensis advocatus hereditarius Bochnensis penas judiciales per ejus viceadvocatum Bochnensem in jure judicialiter decretas, pro se debet recipere: et ejus successores legittimi debent recipere, et alias penas discernentiarum hoc est ex decernenciis vel alio quovis modo preter judicium in civitate et in Pretorio Bochnensi provenientes, advocatus hereditarius Bochnensis simul cum Proconsule et Consulibus Bochnensibus in medium debent recipere: advocatus hereditarius Bochnensis medietatem et Proconsul cum Consulibus Bochnensibus alteram medietatem. quam ~~[illegible]~~ medietatem suam Proconsul et consules debent convertere super necessitates civitatis in Bochnia. Eciam Nicolaus Cricowski advocatus prefatus solus per se, vel ejus Viceadvocatum, aut aliquem alium loco sui per ipsum super hoc electum, quando in Pretorium Bochnense veniret: et eosdem cives Proconsulem et Consules Bochnenses antiquos et presidentes per servitores civiles in talibus ipsi advocato et ejus electo deservire debentes: vel per quemcumque alium ad Pretorium aut aliquem alium locum advocaret: tunc ipsi prefati cives. Proconsul. Consules antiqui et presidentes Bochnenses, pro quibus servum civilem vel alium quemcumque mitteret, ad eundem advocatum Bochnensem, et ad ejusdem advocati deputatum ad Pretorium Bochnense et ad alium quemcumque locum debent venire: et cum eisdem Proconsule et Consulibus, Bochnensibusque omnes injurias et instituta in predicta Civitate Bochnia emergentia dispicere et corrigere instituere potest et debebit. Item quando predicti Proconsul et Consules Bochnenses de medio

eorum

eorum consilii assessorii presidentes
in actionibus insignibus et magnis
causis, pro eodem Advocato heredi-
tario Bochnensi in Bochnia presen-
tialiter existente, unum vel duos ex
consulibus soli ex se postulantes mit-
terent, ut ad ipsos in pretorium ve-
nire deberet: tunc predictus Ad-
vocatus Bochnensis in Pretorium in
Bochnia venire debet, si protunc
aliis negociis non fuerit occupatus:
et hujus modi insignes et arduas
causas simul cum eisdem Procon-
sule et Consulibus Bochnensibus aspice-
re et corrigere instituere possit
et debebit. Ubi idem Advocatus
hereditarius Bochnensis Nicolaus
Ozicowski, sicut Superior, locum su-
periorem presidentie habebit: et
ejus Successores legitimi, aut ipsi-
us electus in absentia ejusdem
advocati hereditarii Bochnensis ha-
bebunt, ac etiam tales injurias
et instituta superius descripta
cum eisdem Proconsule et Consu-
libus Bochnensibus providebit et corrigit.
Et ipse Proconsul et Consules Bo-
chnenses nunc et in posterum existen-
tes tales injurias et instituta
tam in Pretorio quam etiam in
Civitate et in suburbio Bochnensi
soli et per se non debent pro-
videre, discernere, corrigere in-
stituere: sed simul cum eodem ad-
vocato hereditario Bochnensi vel
cum ejus ad id deputato. Et Ad-
vocatus hereditarius Bochnensis
debet eligere notarium suum ad-
vocatialem ad jus suum advoca-
tiale: qui debet residere in Ban-

nito

pito judicii cum Viceadvocato
et juratis omnes actiones et in-
scriptiones scribere in Judicio in
librum Advocati et Juratorum omni-
modas extrahere cum voluntate
Advocati et Juratorum. Et idem
Notarius quem habet advocatus
hereditarius eligere, et nemo alius,
debet esse ad beneplacitum predicti
advocati hereditarii. Et Notari-
um civilem qui in Pretorio actiones
inscribit, istum debet Advocatus he-
reditarius eligere simul cum Procon-
sule et Consulibus. Et idem Notarius
ambabus partibus advocato heredita-
rio et Consulibus debet inservire:
Omnes actiones et inscriptiones in
Pretorio solummodo inscribere. Et
Advocatus hereditarius nec Procon-
sul et Consules Bochnenses una pars
absque alia ex officio notariatus
eundem deponere non debent: sed
invicem omnes id concorditer facturi
sunt. Item Notarius Civitatis in
Pretorio per Advocatum et Consules
unanimiter electus si videretur ydo-
neus ipsi advocato hereditario, pote-
rit si voluerit eundem ad jus suum
bannitum in scriptorem instituere, ad
sue voluntatis beneplacitum: et pre-
sertim si in civilibus et communibus
Pretorii negociis aliquid difficultatis
et damni seu negligencia non fieret
per predictum Notarium. Cisticu-
la vero in qua libri seu acta resi-
gnationum hereditatum vel aliarum
ex jure actionum servantur, debet
sub tribus clavibus custodiri: unam
clavem viceadvocatus, et duas jurati
servare debent. et non aperire,

nisi

nisi omnes conveniant. Item jurati Juris Bochnen(sis) et Seniores Contubernionum in Bochnia prefatus Advocatus hereditarius Bochnen(sis) et sui successores legitimi simul cum Proconsule et Consulibus unanimiter debent eligere viros idoneos utrisque partibus tam ipsi Advocato quam Consulibus bene conservatos: qui per eundem Advocatum, aut ejus Vicesgerentem requisiti aut vocati in aliqua necessitate judiciaria, vel quacumque hujusmodi convenire debent: et juxta eorum juramenta unicuique quod fuerit justum decernere et sententiare. Et non poterit eos advocatus hereditarius nec Proconsul cum Consulibus de ipsorum officiis juratis et Seniores ex Contuberniis unum sine altero deponere, sed sicut unanimiter eliguntur, ita unanimiter et concorditer deponi ex ipsorum officiis debent.

Item Proconsul et Consules antehac presidentes, post electionem novorum Consulum: que electio ex vetusta consuetudine fieri solet pro festo Circumcisionis domini, cito post electionem debent de omnibus et singulis censibus et proventibus civitatis facere racionem. Circa quam principaliter assidere debet Advocatus hereditarius Bochnen(sis) Proconsul et Consules electi et seniores presidentes Contuberniorum mechanicorum civitatis nec ipsa racio sine presentia advocati hereditarii Bochnen(sis) fieri debet. et si fieret vana et inutilis censenda erit. Item quandocumque aliquis incola Bochnen(sis) haberet aliquam

in

injuriam a vicino, vel alio quocumque. et volens subterfugere strepitum juris aut expensas, ad Advocatum hereditarium querulans confugeret, vel confugerent: si ad instanciam ejus ipse advocatus eundem ad Curiam suam vel ad Pretorium aut ad locum aliquem in civitate vocaverit reum, debet et tenebitur comparere, et justificare se super querela vel querelis. Casu vero quo se aliqua pars ad jus reclamaverit debet remitti ad Jus civile: nec violenter ad respondendum cogi et compelli debet. Etiam si similiter Proconsul et consules ad pretorium ad se aliquem vocaverint, ad instantiam alicujus vicini seu querelas: tunc pars advocata debet ad eorum requisicionem comparere. Si vero se ad jus aliqua pars reclamaverit, similiter debet remitti: nec ad respondendum violenter compelli debet. Etiam in Molendinis advocacialibus in Bochnia, et in civitate Bochnensi unus debet fore chorctus perpetuus tante quantitatis: que ex metreta alias tribus choretis Cracoviensibus sint duo choreti Bochnenses, et non aliter. in quo choreto debent emensurari duodecim mensure non minus neque magis secundum consuetudinem antiquam in civitate observatam. Super quo choreto debet esse unum signum advocaciale, et aliud civile. Et ille qui ad Molendina adduxerit aut attulerit molere eundemcumque frumentum cujuscumque grani, videlicet Braseis. tritico. siligine. et aliis frumentis, non debet magis a Choretto accipi, tantum duodecima mensura:

et

et non plus neque minus. Quam-
quidem duodecimam mensuram tan-
tum Cives. Suburbani. et incole Bo-
chnenses debent et tenebuntur suis
pecuniis redimere, et solvere in
manus prefati Advocati, et ejus
successorum legitimorum: a Van-
na, videlicet a duodecim choretis
brasei tritici: et siliginis emensu-
ratis dias Strichowanick, sex grossos.
Etiam predicti Proconsul et Consules
cives et tota communitas Civitatis Bo-
chnensis et Suburbani, non debent mo-
lere in aliquibus aliis molendinis:
et ville que hodie sunt, et in posterum
erunt, aut pertinebunt ad predictam Ad-
vocatiam et civitatem Bochniam, omnia
frumenta cujuscumque grani nisi
in molendinis advocatialibus et non
alibi. Et non debet etiam Pro-
consul et Consules jubere incarcerare
in civiles carceres homines Kmeto-
nes hortulanos servos advocatiales
ibi in Civitate Bochnia preter vo-
luntatem advocati, vel factoris
ejus. Item Proconsul. Consules.
cives. et tota communitas. et in-
cole Bochnenses predicti, sicut te-
nentur unus alterius violentiam
defendere: sic etiam jus suum ci-
vile et advocati sui predicti here-
ditarie ab omni violentia teme-
rariorum debent defendere et
tueri tenebuntur. Item quando-
cumque dictus fuerit Preco jura-
tus aut servus Civitatis ad
citandum aliquem ab advo-
cato:

cato: aut si ex aliqua causa, sille pro
penis de jure decretis, aut pro
aliis rebus ad pignorandum missus alias
na fantowanie foret: et ita
nullus debet talem servum juratum
aut preconem, aut servos Civitatis
vituperare, aut aliquibus molestiis
inquietare: sed juxta decretum juris
satis facere: pignus dare, aut penas
solvere. Item Proconsul et Consules
debent dare servos Civitatis advoca-
to hereditario, vel ejus Viceadvocato
ad incarcerandum homines civiles
a jure culpabiles, vel sentenciatos
ab Advocato, vel inobedientes juri
Advocaticiali quando ad ipsos Ad-
vocatus hereditarius, vel ejus vice-
advocatus mittet suum nuncium (tak).
Isti vero predicti Incolem in civita-
te Bochnia civiles homines et in
suburbio debent incarcerari in
pretorio in civile mancipium, seu
correctionem civilem, vel in domo
nuncii civilis jurati, qui homi-
nes civiles in Civitate Bochnia,
et in suburbio Bochnensi citat, ex
istis duobus locis, ubi predicto
Advocato hereditario potius ac
decentius videbitur ibi tales
incarcerari et mancipari debent.
Item quandocumque Advocatus he-
reditarius Bochnensis Proconsul aut
Consules aliquem malefactorem suum
aut Incolarum Bochnensium rapuerint
et captivaverint, tunc debet in
carceribus Civitatis recludi ser-
varique: et ex communi civitatis

fisco

fisco Tortori solutio debet fieri, et
aliae quaelibet impensae. Item Advoca
tus hereditarius Bochnen(sis) Proconsul
et Consules non debent quempiam
causas viduarum aut aliorum
hominum procurantem et non
procuret prohibere, sed licebit
cuicumque voluerit officium pro
curationis exercere libere. Nec
debet procuratori pro aliqua infa
mia vel levitate repeteri.
Item foralia liberi fori, a carnibus,
et ab aliis rebus quibuscumque alias
Sochawne eviterne debet fore
ad advocatiam Bochnensem. Etiam
hujusmodi predicto libero foro ab isto
tempore debet Advocatus Bochnen
sis utifrui ad advocatiam perpe
tuis temporibus. Et literas quas
habuerunt predicti Proconsul et
Consules Bochnenses ad ista foralia
alias Sochawne liberi fori, predicti
Commissarii nostri mandaverunt
dare prefato Nicolao Crzicowski Ad
vocato hereditario Bochnensi in ma
nus: quas ipse habebit et servabit
perpetuis temporibus ad advocatiam
ipsius Bochnensem. In his autem literis
sunt date iste videlicet in literis
Regis Wladislai data anni domi
ni millesimi quadringentesimi quinti: et in literis Joannis Alberti Regis anni domini millesimi quadringentesimi
nonagesimi quarti. Si autem pre
dicti Proconsul et Consules Bochnenses
earundem literarum habere vellent
minuta seu transumptum,
alias vidimus, ex eisdem literis
liberi fori, ex tunc debent dari,
et reponi ac monstrari coram Majestate
regia per predictum Nicola
um

um Cricorski; et M^{ajestas} regia mandaret dari transsumptu eisdem prefatis Proconsuli et Consulibus Bochnen^{sibus}. Cannalia vero Proconsul et Consules ac cives ad civitatem perpetue debent habere et possidere: neque alius quispiam eisdem debet uti frui: neque easdem edificare tantum civitas. Et possunt ea recipere, ex quocumque loco poterint melius ex advocati hereditate, ex piscinis et torrentibus advocacialibus, et ex rippis fluvii dicti Raba: vel ab Molendinorum obstaculis advocacialibus: et tamen absque damno predicte advocatii. Et litteras (sic) prenominatus Nicolaus Cricorski ex decreto prenominatorum Commissariorum superius descriptorum dedit Proconsuli et Consulibus Bochnen^{sibus}, quas iste prenominatus Nicolaus Cricorski habuit super Cannalia: In quibus litteris est data anni millesimi quingentesimi decimi noni. Regni vero nostri tredecimi. Etiam Mortarium sive mortaria alias Folussche debent edificari per istum predictum Nicolaum Crikorski (sic) Advocatum hereditarium Bochnen^{sem} in molendinis advocacialibus in fluvio dicto Raba; vel in piscina advocaciale ubi etiam est super ista piscina molendinum advocaciale: vel in aliquo alio loco sub advocatia ad prenominatam advocatiam pertinente ad fruendum perpetuis temporibus ad advocatiam Bochnen^{sem}. In quibus mortariis seu morta-

rio

rio alias Folusch quilibet fullo
seu Textor alias Kaszdi [illegible] Tkacz:
albo Kinapp sukiennik in Bochnia
suos pannos mandare poterit
et potestatem habebit ac tenebitur;
et non in aliquo alio loco. Et iste
prenominatus Advocatus ad
advocatiam omnes proventus et
utilitates capiet ex istis prenomi-
natis Mortariis, alias z Folluschow (sic)
secundum consuetudinem aliorum
Mortariorum alias Folluschow (sic), sicut
ex aliis mortariis utilitates seu
provenius capiunt: et signanter
secundum consuetudinem civita-
tis Casimiriensis (sic) que contigua est
Civitati nostre Cracoviensi (sic). Item pran-
dium seu collatio que erat juxta
consuetudinem antiquam facta ad
prefatum Advocatum Bochnensem he-
reditarium: vel super eundem
qui Consules eligebat: quam faciebant
post electionem novorum Consulum hec
[illegible] amplius eviterne non debet
fieri. Sed loco hujusmodi Collationis post-
quam predictus advocatus eliget Con-
sules novos extunc pro eodem tem-
pore debent reponere et dare eidem
prenominato advocato in manus,
aut suo procuratori, vel cui preno-
minatus advocatus personaliter aut
per literas mandaverit, hoc est
duodecim marcas pecunie mo-
nete et numeri polonicalis con-
sueti in Regno currentis quam
libet marcam per quadraginta octo
grossos computando. Item dum
et quando predictus Nicolaus Cri-

conitis

corski Advocatus noster hereditarius Bochnensis Citaverat in presentiam prenominatorum nostrorum Commissariorum pro electione Consulum Bochnensium et pro depositione ipsorum de sede Consulatus: ac etiam pro judicatione ipsorum: allegans hoc et deducens satis late, et jura sua pro eodem tempore super hoc demonstrando ac ponendo ea coram predictis Commissariis: quod hoc pertineret super ipsum sicut Advocatum secundum jura ejusdem advocati, et non ad aliquem alium eligere consulatum, vel Consules civitatis nostre Bochnensis et judicare ipsos ac deponere eosdem ex officiis eorum consularibus; et non super officium Succamerariatus hoc pertinet seu competit: neque super aliquem alium. Quiquidem predictus Joannes de Thanczin Succamerarius Cracoviensis ad istas predictas proposiciones satis sufficienter respondit: sua quoque Jura et Statutum Regis magni Casimiri pro tempore isto posuit et monstravit, docendo in presentia predictorum Commissariorum nostrorum quod ipse deberet prefatum Consulatum eligere. Et ita predicti nostri Commissarii superius descripti examinatis proposicionibus et responsis juribusque ipsarum partium utrimque bene revisis, judicialiter decretum fecerant: Quia Nicolaus Oricorski Advocatus noster hereditarius Bochnensis et ejus successores legitimi Proconsulem et Consulem Bochnensem super sedem Consularem in Bochnia eligere a

modo

ᵀ iudicialiter Generosum Joannem de Thanczin Succamerarium Cracoviensem

modo debet: et de eorum officiis Sedis

Consularis movere et deponere ei licebit, et erit potens: et nemo alius. Et tenebuntur in hoc ei obedire ipsi predicti Proconsul et Consules: et super istis locis presidere super que fuerint locati per eundem prefatum advocatum hereditarium Bochnensem. Et eosdem Proconsulem et Consules. cives. suburbanos. et totam communitatem et quemlibet seorsum civitatis Bochnensis judicare decernere. discernere; et punire potest, et plenam authoritatem ipse et ejus successores habebunt: pro eorum excessibus: perpetuis temporibus: et nullus alter. Et nichilominus prefatus Joannes Thanczinski Succamerarius modernus Cracoviensis: et in posterum existentes ceteri Succamerarii duntaxat fossores alias Copacze seu Seniores fossorum in Zuppa Bochnensi eligere debet, quantum ad ejus officium Succamerariatus pertinet. Etiam prefatus Nicolaus Crzikowski eosdem Proconsulem et Consules totamque communitatem Bochnensem pro quatuor piscinis post Zuppam Bochnensem sitis: quas piscinas idem Nicolaus Crzicowski allegabat ad Advocatiam Bochnensem antiquitus pertinere prout ipsos Cives Bochnenses in Jus Commissariale ad presentia prenominatorum commissariorum superius descriptorum citaverat: de hujusmodi omnibus citacionibus modo

ar

arbitrali et concordiali liberos demi-
sit et p[re]ntibus literis demittit.
Quas quidem quatuor piscinas pre-
fatas in potestatem prefatorum Pro-
consulis et Consulum toriusque com-
munitatis Bochnensis in totum con-
descendit et resignavit p[re]ntibusque
resignat. Quosquidem Proconsulem
et Consules et totam communi-
tatem ejusdem civitatis Bochnensis
pro eisdem quatuor piscinis pre-
fatis ipse Nicolaus Czirowski et
sui successores legittimi in per-
petuum impedire non debent: nec
quovis modo in hoc eis resistere.
Qui quidem Proconsul Consules et
tota Communitas Civitatis Bo-
chnensis Jus habuerunt: et literas
Wladislai dive recordationis
Regis Polonie sub data nativi-
tatis domini millesimi tricen-
tesimi vigesimi septimi anni
liberum forum in se continentes,
panes et farinas ad eandem Ci-
vitatem Bochniam de omni loco
ducendi. Quod fuerat in ma-
gnum damnum civitati; et mo-
lendinorum advocaci-alicum in
Bochnia, et ita prefati Procon-
sul, consules, et tota commu-
nitas Civitatis Bochnensis istud
Jus quod habuerunt, et hanc
literam olim Wladislai regis
Polonie prefati in manus ejus-
dem predicti Nicolai Czi-
rowski sicuti advocati heredi-
tarie dederunt et condescen-
derunt, pro prefatis quatuor
piscinis post Lippam. Et has
omnes res predictas que debe-

rent

ront esse in damnum aut contra
utilitates molendinales aut li-
beri fori panis et farine ad civi-
tatem ducendi tangen[tes] [immo] etiam uti
frui in perpetuum non debent.
Et si essent plures litere super
hujusmodi liberum forum Civi-
tatis Bochnen[sis] servientes: similiter
[inscriptiones] inscriptiones ubicumque et
ubilibet et in quocumque jure
existentes panes et farinas du-
cendi tangen[tes]: hiis inscriptioni-
bus, literis et consuetudinibus
quibuscumque isti prenominati
Consules et [tota] tota communitas ci-
vitatis Bochnia in perpetuum uti
non debent. Et si quas literas
apud Regiam M[aiestatem] modernam,
et in posterum apud Reges
Polonie ipsi cives Bochnenses
prefati super liberum forum
panes et farinas ducendi ex-
pedirent et obtinerent ad
damnum molendinis advocacia-
libus in Bochnia extunc non
debent prenominati Consules
et tota communitas civitatis
Bochnen[sis] talibus literis in per-
petuum uti. Qui quidem predi-
ctus Nicolaus Cricowski cum
predictis Proconsule [et] Consulibus.
et tota communitate Civitatis
Bochnen[sis] constituerunt, et una-
nimi consensu in vicem eisdem
obligaverunt, et [presen]tibus in-
scripserunt: quia liberu[m] foru[m]
noviter inter eos factum ha-
bere tenere [et] in Septimana du

dibus

abus vicibus videlicet Sabbatinis et quin-
tis feriis diebus celebrare in Civitate Bo-
chnia panes ducere, pinsare, vendere
in Circulo ante Pretorium Bochnense
sito: et non alibi: tantum hiis qui in
Civitate aut extra Civitatem in subur-
bio Bochnensi resident qui ad advoca-
tiam Bochnensem et ad Civitatem Bochnia
pertinent, tam de villa Chodinicze quam
etiam de villa Krzyżanowicze ad Ad-
vocatiam et ad Civitatem Bochnia
pertinente seu adiacente homines de
hiis villis omnibus prefatis debent
libere ad forum liberum tantum
duabus vicibus in septimana duce-
re, pistare panes. et in circulo
ante Pretorium in Bochnia sito
et non alibi vendere. Et si que
ville in futurum tam ad advoca-
tiam Bochnensem quam etiam ad Ci-
vitatem Bochnia empte essent, aut
adaugmentate, seu alio quocumque
modo aquisite per prefatum Advo-
catum et Cives Bochnenses: incorpo-
ratis homines debent habere et
utifrui liberum forum: panes
pistare, ducere et vendere.
Etiam prefatus Nicolaus Cikowski,
et sui Successores legittimi, cum
Proconsule et Consulibus Civitatis
Bochnensis dum et quando oportuni-
tatem viderent: quod Pistores in
civitate Bochnia existentes hanc
sufficientiam possint panis
absque oppresione hominum
civilium dare et sufficere:
tunc prenominati Nicolaus
Cikowski Proconsul et Consules
mutuo et invicem utraque

pi-

ex tunc ex talibus villis do-
minio advocaciali et civili in
Bochnia

libera fora panes vendendi tangentia
suspendere et transferre ad tempus
istud ad quod Advocato. Proconsuli et
Consulibus Bochnensibus videbitur: et hu-
jusmodi suspensio fori liberi juri
prefato nihil nocebit. In quo articu-
lo immediate expresso idem ipse
Nicolaus Cicorski Advocatus Bo-
chnensis: et sui successores legittimi
solus per se hujusmodi forum libe-
rum non poterit inter dicere nec
efficere: solummodo ex unanimi con-
sensu et voluntate Proconsulis et Con-
sulum Bochnensium istiusmodi sus-
pensionem fori liberi faciet. Similiter
et e contra prelibati Proconsul et Con-
sules Civitatis Bochnensis etiam solum
per se talem suspensionem fori li-
beri inhibere et facere non debent:
duntaxat ex unanimi consensu
et voluntate mutua cum prefato
Nicolas Cicorski advocato here-
ditario Bochnensi hujusmodi sus-
pensionem fori liberi inhibebunt
et facient: prout eis parte ab
utraque et eorum successoribus le-
gittimis visum fuerit. Item pre-
fati Pistores et sutores Bochnenses
quilibet eorum seorsum erunt
obligati et tenebuntur dare super
quodlibet festum Sancti Martini
singulis annis perpetuis tempori-
bus per unum Caponem predicto
advocato nostro hereditario Bochnensi.
Qui quidem prefati Proconsul, Con-
sules, cives, viceadvocatus, Scabini
jurati et tota communitas et in-
cole civitatem Bochnia nunc et

in

132

in posterum existentes, hujusmodi decretum predictum Commissariorum nostrorum predictorum per eosdem latum et definitum, in omnibus articulis clausulis et punctis superius expressis et nominatis habent eviterne tenere" implere et inviolabiliter ac firmiter tenere et observare" temporibus perpetuis Sub vadio viginti marcarum pecuniarum communium monete et numeri Polonicalis consueti: istud prenominatum vadium prenominato Nicolao Cikowski Advocato hereditario Bochnensi et ejus successoribus legitimis ad solvendum succumbent. Pro quo vadio predicto taliter per nostros Commissarios predictos vallato et interposito si contingeret prenominatos Proconsulem et Consules, cives, viceadvocatum, Scabinos juratos totamque communitatem et incolas Bochnen(ses) aut unum ex eis citari admitterentur aut admitterent: et tali decreto Commissariorum nostrorum satisfactionem non fecerint: aut istud non tenuerint, sive unus ex eis quicumque non tenuerit: ex tunc in Jure suo civili theutonico Bochnen(si) vel in jure" theutonico Maidburgen(si) in supremo Jure" in castro Cracovien(si): vel coram Majestate regia: sive cui regia Majestas commiserit aut comittet, illic ubi ei melius et utilius videbitur huic predicto advocato istos Proconsulem, Consules, cives, viceadvocatum, tatamque communitatem et incolas Bochnen(ses) vel unum ex eis predictus Nicolaus Cicowski advocatus hereditarius Bochnen(sis) habeat super eisdem repetere:

alias

alias dochodzicz pro prenominato vadio
viginti marcarum pecuniarum pre-
dictarum huic Niclao Czicorski ad-
vocato predicto hereditario Bochnensi
pertinen[tium] quociens cum[que] prenomina-
tum decretum n[ost]rorum Commissario-
rum non tenuerint; sive unus ex
eis Proconsul et Consules, cives vice-
advocatus, Scabini, jurati et tota
communitas et incole Bochnen[ses] pre-
dicti non tenuerint, tot vicibus
prenominatum vadium viginti mar-
carum pecuniarum prenominatarum
huic Nicolao Czikorski advocato pre-
dicto hereditario Bochnen[si] et ejus
legittimis successoribus ad persol-
vendum succumbent: aut unus ex
eis succumbet. Attamen succum-
ben[do] tale vadium aut talia vadia
uti[que] sub alio vadio [speciali] simili
viginti marcarum pecuniarum
predictarum omnia et singula va-
dia superius expressa huic Nicolao
Czicorski Advocato hereditario Bo-
chnen[si] et ejus legitimis successoribus
effectual[iter] complere, tenere, et in-
violabiliter servare tenebuntur et
obligati erunt: nullis rebus aut
consuetudinibus exquisitis prefa-
tum Nicolaum Czikorski advocatum
hereditarium Bochnensem et ejus
successores legitimos pro prenomina-
tis rebus evadendo, nec aliqua pre-
scriptione. Qua propter nos Sigis-
mundus Rex suprenominatus, ad
supplicationes prenominati Nicolai
Czicorski Castellani Polanien[sis] Burgra-
bii Castri Cracovien[sis] Advocati n[ost]ri he-
reditarii Bochnensis, gratiose inheren-
tes

tes peticionibus ejus: et etiam conside-
rantes prenominatas literas Commissario-
rum et arbitrorum; et alias literas per
nos esse confirmatas, ac juste et legitime
per nostros Commissarios esse decretas:
ac etiam omnes generaliter et singulas
res in hiis omnibus literis predictis de-
scriptas et expressas ex certa scientia
et deliberatione nostris regiis: ac de
Consilio consiliariorum nostrorum nobis-
cum tunc temporis existentium, hujus-
modi predictas literas quas nuper vi-
dimus, et coram nobis fuerunt po-
site, in has presentes literas fecimus
inscribi: easque approbare ratificare
et confirmare decrevimus; prout
ratificamus confirmamus et appro-
bamus: decernentes prout decernimus
omnes res superius expressas et no-
minatas firmitatem eviternam ac
perpetuam habere tenore presentium
literarum. In cujus rei evidens Testi-
monium sigillum nostrum presenti-
bus est subappensum. Actum in
Conventu generali Cracoviensi feria
secunda proxima ante festum
sancti Anthonii, Anno domini
millesimo quingentesimo vigesi-
mo primo. Regni nostri anno
quindecimo. Presentibus Reve-
rendissimo ac Reverendo in Christo patri-
bus dominis Joanne de Lasko Ar-
chiepiscopo Gnesnensi: Legato nato et
primate regni nostri. Joanne
de Conari Cracoviensi. Mathia
de Drzewicza Wladislaviensi: Petro
de Thomice Posnaniensi: et re-
gni nostri vicecancellario Episco-
pis: Nec non Magnificis Venera

bi

bilibus et generosis Christopho-
ro de Szidlowiecz Palatino Cra-
coviensi: ac Regni nr̄i Cancella-
rio: Andrea de Thanczin San-
domiriensi: Otto de Chodecz Rus-
sie: Joanne Bochotniczki de Ole-
snicza Lublinensi Palatinis: Ni-
colao de Szidlowiecz sandomiriensi:
et Regni nr̄i Thesaurario. Nico-
lao Jordan de Zakliczin Voiniciensi
ac Scepusiensi Osviacimensi et Za-
toriensi capitaneo: ac magno pro-
curatore Cracoviensi: Joanussio Sar-
czewski Wisliciensi: Nicolao Wolski
Sochaczoviensi et Regin. alias Majestatis
Magistro Curie: Stanislao Maleczki
Zawichostensi Castellanis. Stanislao
de Chodecz Regni nr̄i Marsalco:
Petro Kmita de Wissnicze Curie
nr̄e Marsalco, ac capitaneo Premi-
sliensi: Joanne Lathalski Gnesnensi,
Cracoviensi et Lanciciensi: Joanne Carn-
cowski scarbimiriensi: Andrea Crziczki
Posnaniensi et sancti Floriani in Cle-
parz: Nicolao Zamojski Voijniciensi
et Tarnoviensi prepositis et canoni-
cis Cracoviensibus: secretariis nostris:
et aliis quam pluribus dignitariis offi-
cialibus ac Curiensibus nr̄is, ad
premissa testibus fidedignis, sin-
cere et fidelibus dilectis: Datum
per manus Magnifici Christofori
de Schidlowiecz in Szmielow et ma-
gna Opatow, Palatini et Capitanei
Cracoviensis, ac Regni nr̄i cancel-
larii: ac Siradiensi Sochaczoviensi.
Costinensi. Nove civitatis Corczin
ac Capitanei sincere nobis dilecti:
Christofores de Schidlowiecz. Pala-
tinus

tenus et capitaneus Cracoviensis, ac Regni Polonie
cancellarius ⌐ ejusdem Magni- ⌐ supremus ex relato
fici Christofori de Schidlowiecz Palatini
et Capitanei Cracoviensis et Regni Polonie
cancellarii. Et quoniam nos Sigis-
mundus Rex Polonie prefatus prein-
sertas literas decreti Commissariorum
nostrorum per nos editas confirmavis-
semus easdem literas et omnia in eis
contenta et expressa prout in suo
tenore de verbo ad verbum in presentes literas
nostras sunt inserte et introducte,
ex certa scientia et deliberatione nostra
regiis: de consilio quoque Consiliariorum
nostrorum nobiscum tunc existentium,
in omnibus earum punctis articu-
lis, modis, condicionibus et clausulis,
totoque earum tenore approbandum ratifi-
candum et confirmandum duximus: et
approbamus ratificamus et confirma-
mus: decernentes easdem literas et o-
mnia in eis contenta robur firmum et
perpetuum habitura tenore presentium
mediante. Harum quibus sigillum
nostrum est appensum testimonio
literarum. Dat. Cracovie Sabbato in
vigilia sancte et individue Trinitatis.
Anno domini millesimo quingente-
simo trigesimo tercio. Regni vero
nostri anno vigesimo septimo.—

Petrus episcopus et vicecancellarius (własnoręczny podpis Tomickiego).

(ex) Relato Reverendi in Christo patris domini Petri de Thomice, Episcopi Cracoviensis et Regni Polonie vicecancellarij

Przepisałem w Kurniku w Maju r. 1847. z oryginału pargaminowego na ośmiu połarkuszach pargaminowanych wyrażonego.

Regestr opisania Jednorożców dwoch Corony iedney y Siodła iednego Usarskiego z skarbu Moskiewskiego w zasłużonym miesięcznym nam Rycerstwu Krola Jego Mości w Stolicy Moskiewskiey będącemu od Jego Mości Pana Hetmana Wielkiego Xiąża Litewskiego dlia zatrzymania oney zostawionemu od Krola Jego Mości winnym wsposob Zastawy do wykupna od Panow Boiar. Carstwa Moskiewskiego y od Jego Mości Pana Refferendarza Wielkiego Xiąża Litewskiego na mieyscu Hetmanskiem będącego wziętych, ktorego zasłużonego naszego Summa z Regestrow popisowych Jego Mości Pana Refferendarza będących pokaże się. Z skarba według assecuratiey Jego Mości Pana Hetmanowey rachowana ma bydz.

Napierwey Jednorożce.

Jeden cały od głowy wyszczerbiony wpołowicy rospadły, wzdłuż pułtrzecia arszina miary Moskiewskiey. Drugi naczęty wzdłuż pułtora arszina miary Moskiewskiey bes cwierci iedney wienzka. Trzeczy poczęty od dołu w wierzchu dziora. na siedm piędzi.

Corona złota.

Szmarag wielky naczele około perel czteri. Nawierzchu Diament wielky. Nad nim Balasz, Rubin wielky, nad rubinem tirzisz, a otirzisa, Szmaragowa tabliczka, koło tablicky, czteri ziarnka, rubinowe, y czteri perełky.

Po prawey stronie owego Szmaragu wielkiego, co na czele trzy Diamenti, to iest iedna tablica, a dwa ostre, około tablicky, Diamentowey dwa Rubinky, nad tymi

trze

trzema Diamentami w Rozy Szafirowa tablica, nad tym ze miedzy dwiema perłamy ziarno Szafirowe.

Podle tych trzech Diamentów wyżey pomienionych Balasz, albo ziarno Rubinowe, na wierzchu rubin, w Rozy Szmarag na wierzchu perła, Podle tego Balasa trzy Diamenty dwa ostre, a wposrzodku tablicztka, na wierschu Diamentów Balas, nad tym Balasem Perła wielka Uriańska. Podle tych trzech Diamentów Szafirowe ziarno wielkie, nad nim tablica Szafirowa w Rozy Balas, a na wierzchu perła, Podle ziarna Szafirowego trzy Diamenty dwa ostre, a trzecia tablicztka, nad tymi Szafirowa tablica, nad tablicą perła Uriańska, Podle tych trzech Diamentów ziarno Rubinowe wielkie, nad nim tablicka Rubinowa w Rozy tablica Szafirowa na wierzchu perła. Podle Rubina trzy Diamenty dwa ostre, a trzecia tablicztka, nad niemi tablica Balasowa, nad tą tablicą perła Uriańska. Podle tych trzech Diamentów, tablica Szafirowa wielka druga nad nią mnieysza, w Rozy Balas, a nad nim perełka. Podle tey tablice Szafirowey, trzy Diamenty, dwa ostre, a trzecia tablicka nad niemi, tablica Szafirowa, nad Szafirową tablicą, perła Uriańska.

Podle tych trzech Diamentów ziarno Balasowe nad tym Diament wielkiy nad Diamentem w Rozy tablica Szafirowa wielka na wierzchu perełka, podle Balasowego ziarna trzy Diamenty dwa

ostre

ostre, a trzecia tablicrka nad niemi tablica Szafirowa, nad tablicą perła, podle tych trzech Diamentow Szafirowa tablica wielka, nad nią mniejsza, w Rozij Balasowa tablica. a na wierzchu perełka.
Podle tablice wielkiej Szafirowej trzy Diamenty dwa ostre, a trzecia tablicrka nad niemi Balasowa tablicka okrągła a na wierzchu perła Uriańska. Podle tych trzech Diamentow ziarno rubinowe wielkie skaza przezen, nad nim drugie ziarno rubinowe w Rozij Szafir a nad nim perełka. Podle ziarna wielkiego Rubinowego, trzy Diamenty, dwa ostre, a trzecia tablicka, nad niemi tablica Szafirowa, i perły nie masz. Podle tych trzech Diamentow, tablica wielka Szafirowa około niej, dwa Rubineczki małe, a nad nią mniejsza w Rozij ziarno Balasowe, na wierzchu perełka. Podle tej tablice wielkiej Szafirowej trzy Diamenty dwa ostre, a trzecia tablicrka, nad niemi tablica Balasowa, a na wierzchu perła wielka którą zdięto iż przywiązana była. Podle tych trzech Diamentow. ziarno Balasowe wielkie około niego dwa rubinkij małe, nad nim ziarno Rubinowe. w Rozij Szmarag na wierzchu perełka. Podle ziarna wielkiego Balasowego, trzy Diamenty dwa ostre a trzecia tablicrka, nad niemi tablica Szafirowa, nad tablicą między dwiema perłami ziarno Szafirowe.
Pod Rożami nad więkrzemi kamieniami iest wieniec, w którym Diamentow ostrych dziewięć mnieyszych ostrych Diamenczikow dwadzieścia. Rubinkow dwadzieścia, Szmaragow małych dwadzieścia. Perł w tymże wieńcu trzydzieści w krzyżowym pasie na wierzchu Korony w orle od krzyża Szafirowa tablica nad nią Diament ostry, nad

nim

nim ziarno Szmaragowe. Potym Diamentow
pięć w jednym stołku, nad niemi ziarno
rubinowe, na tymże krzyżowym Pasie
po drugiej stronie. Rubin wielki, około
tablica Diamentowa. Podle niej ziarno
Szmaragowe. Podle Szmaragu tablica
Diamentowa, pod tą tablicą Szmarag. W
Drugim pasie krzyżowym od dołu wzięwszy
ku gurze, Diamentow pięć w kupie. nad
niemi ziarno Balasowe, nad ziarnem
tablica Diamentowa nad tablicą ziarno
Szmaragowe, nad tym ziarnym Dyament
quadratowy. Nad Diamentem ziarno
wielkie Rubinowe natym że pasie, na
dół Balasowa tablica, podle niej Dia-
ment granowity. Podnim ziarno Szma-
ragowe, pod tym ziarnem tablica
Diamentowa. Pod tablicą ziarno
Balasowe. pod ziarnem pięć Diamen-
tow wkupie.

Tejże Coronij sztukij nie dorobione.

To jest obrączka, ktorej być na ja-
błku, a w niej Rubinkow dwanaście,
i Diamentow ośm i pereł Siedmnaście.
Coronka Jabłko y krzyżyk, złote nie
dorobione. Rubinkow dziesięć, w ~~Stołcach~~ Stołczykach złotych.
~~stołcach~~ ~~czykach złotych~~. Szmaragdkow w złotych
Stołczach dziewięć.

Siodło Usarskie.

Obłożone złotem z Szmalcami w prze-
dnim łęku pięć zapon z rubinami.
Diamentow ośm trzy ziarnka rubi-
nowe. A pobrzegach trzynaście Dia-
mentow w Stołczach. Szafirow pięć,
i rubinow trzy. Szmaragow pięć.
Pereł Uriańskich piętnaście.

Zadni łęk

Napierwej wposrzodku zapona, a
w niej wielki Szmarag, około niego

dwa

dwanascie małych Szmaragdow, Diamen-
czikow dwadziescia. Rubinkow dwanascie.
Postronach zaporek dwie, á wnich po szma-
ragu, po dwa Rubinij, á poiednijm Dia-
mencie, w Stołcach dwa Szafirij dwa Ru-
binij. wielkijch w Stołcach Dwa Szmaragi
w Stołcach wkoło pobręgu Diamenczikow
dziewięc. Pereł Uriańskijch Siedmnascie.
Same siodło krijte axamitem czerwonijm
aftowane złotem ij srebrem Perłami sadzo-
ne naprzedzie, ij na zadzie, kwiatij wszij-
tkie zupełne. Na zadnijm łęku sznura
perłowa á na przedzie ieij niemasz. Czwia-
kow ośtijrij koleï zesi, Strzemiona powle-
kane złotem. Zakowkij u Paslisk złote.
Poprzęg ij Puslisko złote, niccianego
ziedwabiem żołtijm.
A ten Regestr. Ja Alexander Corwin
Gąsiewskij Refferendarz Wielkiego Xiąża
Litewskiego Starosta Wieliczkij
na mieijscu Jego Mosci Pana Hetmana
Wielkiego Xiąża Litewskiego wStolicij
Moskiewskieij będącij. ij Mij Boiarowie
Skarbowi Holarstwa Moskiewskiego ręka-
ma naszemi podpisawszij, daliśmij Pa-
nom Deputatom Woijskowijm. Pisan wSto-
licij Moskiewskieij die 6 Januarij Anno
1612.

Posoch Czarskij

Sam Jednorożcowi polorowanij po kon-
cach złotem oprawnij, wktorijm na wierz-
chu Diamentow dziesięc. Rubinow 10 na
wierzchu pogonia, wktoreij Diamentow
6 Na spodzie tego Posocha obrączka
złota, wktoreij Rubinow 4, Diament
ieden gniazd trzij, ktorijch kamieni
powijpadali:

Krzystoff Jackowskij
Jakub Smarszewskij mp
mp
(L.S.)

Lipskij Adam Josef Cieliński Marszałek
Woiska stołecznego
Stanisław Suliszowskij
Alexander Korzijnieski
Stn Swiezijnskij

Z oryginału znajdującego się w Kórnickiej bibliotece przepisałem w Maju r. 1847.

W. A. Mcz

Korona wielka

Sama ze złota robiona na czele ma wsobie szafir wielkij graniasty. Rub. 6000.

Po oba stronach szafirutego. Szmaragi dwa. Rub 600.

Podlie Szmaragu po obudwu stronach dwa Szafiri: 8 angulo. Rub. 1000.

Podlie Szafirow po obudwu stronach dwa Szmaragi wkwadrat. Rub. 240.

Wtilie przeciw przedniemu Szafirowi, Szafir niemaly. Rub. 2000.

Nad czelnem wielkim Szafirem. Krzisz wesrzodku. rubinowe ziarno po bogach tego ziarna 4. Szmaragi: Rub: 300 / 400

Podlie tego krziza poprawej stronie drugi krzisz wnim ziarno Szmaragowe po bokach 4 Rubinij: Rub. 170. / 200.

Dalei idącz trzeci krzisz wnim ziarno rubinowe, około niego czterij Szmaragi Znowu podlie krzisz czwartij wnim Szmarag, wrogu iednem przeciętij około niego 4 rubinij. Rub 150. / 200

Nad zatilnim Szafirem krzisz wnim, ziarno rubinowe. około czterij Szmaragi Rubli: 200. / 250.

Podlie tego krzisz drugi wnim, ziarno Szmaragowe około 4. Rubinij. Rub. 200/250.

Dalei krzisz trzeci wnim ziarno rubinowe. około 4 Szmaragi. Rub. 200/300.

Znowu krzisz czwartij wnim ziarno Szmaragowe około 4 rubinij: Rub 180/200.

Wśijch ośmi krzijzach perel 32 Rub 32 / 64.–

Podlie naczelnego Szafiru na prawą stronę. Dziamentij rubin, Szafirek, Szmararek. Rub. 200 / 170.

Podlie Szmaragu dwa dziamenti. rubin i szafirowa tablica, Rub 150/180.

Podlie Szafiru dwa diamenti. Rubin,

Szma

Szmarag, ij szafirek. Rub. 200/. 200.
Podlie Szmaragu dwa diamenti, rubin,
Szmararek, ij szafirek. Rub. 200/200.
Podlie zatilnego Szafiru dwa diamen-
ti, rubin, Szafir, Szmarag, Rub 150./200
Podlie Szmaragu dwa diamenti, rubin,
Szmarag, Szafir, Rub. 150/200.
Podlie Szafiru, dwa diamenti, rubin Szma-
rarek, ij szafirek, Rub. 150/200.
Podlie Szmaragu dwa diamenti, rubin,
Szmaragi, Szafir, Rub. 150/200.
Miedzij temisz kamiénmi po obu stro-
nach perel wielkijch 30. Rub 30/90
Nadniemi miedzij krzizami na wierz-
chu, na osmi miejscach perel 8 Rub.
10/40
Pod temiz krzizami po dwu perel Uran-
skich wleizbie 16 Rub. 40/80
Dwie obrącce, iedna pod krzizami,
druga pod kamienmi wielkimi
wobudwu diamentow 16 R 380.
Rubinkow 16 R 128 perel 32 R 10
Moskiewskijch. Rubli 13000.
Obląk od złota wlit
Szafirowa tablica dwa Szmaragi.
Rub. 120/200. Dijamenti 4. Rubinkij
4. Rub. 120/240 Perel 6 Rubli 6/6
Natem ze obląku wlijt, kamienie ta-
kies, ij perlij. Rubli 246/446
Pobocznij obląk, wesrzodku nanim,
ziarn dwie Szmaragowijch. Szafirow 4.
Diamentow. osm. Perel 12 Rubli 450/
892.

Coronka mała na obląkach
Wnicij Diamentow 6. Rubinkow 4. Szma-
ra

ragow pięc, Rubli 80. / 78.
Nad Koronką we czterech obląozkach, rubinkow osm Szmaraczkow osm Rubli 30 / 32.
Iabłko pod Krzyżem. Diamenczikow 21. Rubli 200 / 220.
Krzisz diamentowij, wnim diamenczikow po obu stronach 20. Rub. 500 / 300.
Pod Krzyżem Iabłko rozdzielone. diamenczikow 4 Smaraskow czterij. Rubinkow osm, Rub. 80 / 60.
Czapka wlej ze koronie, na niej szafirow 16 Rub. 200 / 160.
Szmaragow osm więtszich, i mniejszijch osm. Rub. 70 / 96.
Rubinkow osm. Rubli 16 / 32
Perel 16 / 6

Koronka na czapkę.
Diamenczikow, Szmaraczkow, Rubinkow 16 Perel 16 niziej wgałdzie 4 Perły. Rub. 37 / 40.
Na wierzchu ziarno szafirowe perłą. Rub. 30. / 50.
Grzciwien złota wlej koronie ----12.

Krztoff Iackowskij mp
Iakub Smarzewskij mp
(L. S.)

Lipskij Adam Iozeph Czikileski
Marszalek wojska stolecznego
Stanisław Suliszowskij mp
Stn Swiczjnskij
Alexander Korzijnecki

Z oryginału znajdującego się w Kurnickiej bibliotece przepisałem w Maju 1847.
W. A. Maciej

113

141 24.

№ III – Wypis z Akt Ziemskich Chencinskich Decretorum Księgi 1. mocno z pozrathu uszkodzoney - do kilkunastu kart -.

Termini, qui fuerunt in Chanczyny, feriâ secundâ post Festum Sanctæ Dorotheæ proximâ Annô Domini millesimô quadringentesimô septuagesimô septimô.

Alii locantur feria sexta proxima post Conductûs Paschæ proximam.

Nobilis Otho Wolský de Niemanowska Wola Hæres actor contra Nicolaum de Bambelno minori hæredem, terminum hunc peremptorium ad terminos proximos juxta citatiônem Joannis Wygnanowsky, et citatiônem terrestrem inscripsit.

Nicolaus idem de Myrownice actor, contra Stanislaum, Andream, Nicolaum fratres germanos indivisos de Lipnicza hæredes terminum hunc ad terminos proximos cum citationibus et actis ex utraque parte personaliter posuerunt.

Termini Terrestres peremptorii, qui fuerunt in Chanczyny feriâ sextâ festi S.S. Petri et Pauli apostolorum proximâ Anno Domini 1509.

Data est etas Nobili Petro Schafranicz, filio olim generosi Petri hæredis de Olyëschnôw, tum honorato Nicolao de Chotow Plebano et hærede, et nobili Nicolao nepote suo secum indiviso ad annos duodecem, et habent partes omnes ad terminos proximos post decursum duodecem annorum a data præsenti inter citatiônem et acta, et conutatiônem, alias przyposem, actor personaliter paruit, et a citato Generosus Dominus Stanislaus Schafranicz terminum inscripsit

Wypisał dosłownie J. S. Kulczycki

Dla WW Maciejowskiego

Wypis z Akt Grodzkich Kowalskich, a mianowicie z Księgi pod tytułem Recognitionum od roku 1620 do 1623 N^rem 22. oznaczonej folio 71 i 72.

Actum in Castro Covaliensi feria secunda post festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis proxima, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Vigesimo /: 1620:/ —

Ingrossatio Decreti villani pro parte Lanczki —

Ad Officium Actaque praesentia Capitanealia Castrensia Covaliensia personaliter veniens Nobilis Paulus Lanczki obtulit Officio praesenti ad acticandum decretum villanum infrascriptum, manibus Nobilium Jacobi Bierzynski uti

Judicis

Judicis, Alberti Kaniewski uti
Subjudicis, Stanislai Pawlowski
uti Notarii subscriptum, sigil-
lisque eorundem communitum,
sanum, salvum et illaesum,
petens hoc idem Decretum Actis
praesentibus inscribi, quod obti-
nuit. Cujus quidem decreti se-
ries verborum sequitur estque
talis. — Actum in villa Łakie
Majoris (:sic:) in domo Laboriosi Va-
lentini, ante meridiem. Coram
Judicio Villano, in quo praesi-
debant Nobilis Jacobus Bierzyn-
ski loco Judicis, Nobilis Alber-
tus Kaniewski alias Trzcinski
loco Subjudicis, Nobilis Stani-
slaus Pawlowski loco Notarii,
in praesentia aliorum Nobili-
um ac Ministerialis Generalis
Regni Providi Georgii Rybа-
czek de villa Niemojewo feria
sexta

sexta die et festo Sancti Lucae Evangelistae, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Decimo Nono. Per Nobilem Paulum Lanczki Nobili Jacobo Piotrkowski in causa infrascripta juxta Judicium Terrestre Przedecense in hac parte prolato ante meridiem ad faciendam administrandamve justitiam cum Laborioso Martino Kossiorek subdito cmethoneque suo de villa Lekie Majoris locato, qui eidem Jacobo Piotrkowski in molendino ejusdem Actoris Ferrum de valo rothae detrusit et accepit alias rese zbied et pro usu suo convertit, Taxam in se Quinquaginta Marcarum et totidem damnii juxta resonantiam decreti, in qua causa Judicium hoc villanum juxta illud Decretum Terrestre Przedecense locationis paratus erat

administra-

administrare justitiam de prae
fato subdito suo, sed Actor Nobi
lis Jacobus Piotrkowski secun
dum Decretum Terrestre Prze
decense in fundum et domum
Laboriosi Valentini ejusdem
subditi cittati per se neque per
Plenipotentem suum ad eundem
Judicium Villanum ad attentan
dam administrationem justitiae
non comparuit, neque attenta
vit, contra quam negligenti
am Actoris idem Nobilis Pau
lus Lanczki in facie Judicii
Villani per praefatum Provi
dum Georgium Rybaczek Mi
nisterialem Regni Generalem
solenniter protestatus est. — Et
Judicium audiens de tali pro
testatione et diligentia Nobi
lis Pauli Lanczki contra No
bilem

bilem Jacobum Piotrkowski
facta per sententiam Decreti
sui Nobilem Paulum Laczki
a causa administrationis ~~ju~~
~~sti~~ justitiae et a termino
liberum fecit et pronuncia-
vit, in cujus rei fidem si-
gillis Judicium Villanum
obsignaverunt et manibus
suis propriis subscripserunt.
Datum et Actum in villa ma-
jor Lakie Anno et die et
loco quo supra. Jacub Bie-
rzynski w miejscu Sędziego
reką własną locus sigilli. —
Wociech Kaniewski alias Trzcin-
ski w miejscu Podsędka ~~nap~~
locus sigilli. Stanisław Pa-
włowski w miejscu Pisarza
ręką własną locus sigilli.

Akta grodzkie Kowalskie Księga pod tytułem Recognitionum No 24 fol: 159 et 160. 146

Actum in Castro Covaliensi Feria tertia ante Festum Purificationis Beatissimae Virginis Mariae proxima Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Trigesimo Quinto.

Oblata Protestationis per Piasecki

Ad Officium et Acta praesentia Capitancalia (Castrensia) Covaliensia personaliter veniens Nobilis Thomas Piasecki obtulit Officio et Actis praesentibus ad acticandum Protestationem infrascriptam ex Actis Terrestribus Zakrocinensibus emanatam cum actis correctam petens eandem ab Officio praesenti suscipi et actis inscribi

scribi demandari. - Cujus licitae po-
stulationi Officium praesens annu-
endo eandem Protestationem a prae-
fato offerente suscepit. - Cujus tenor
sequitur et est talis. — Actum
Zakrocimie in Terminis Zakroci-
mensibus in Crastino Sanctae He-
duigis Anno Millesimo Trecente-
simo Vigesimo Quinto. - Veniens per-
sonaliter Nobilis Mathias Mazow-
ski in Judicium cum armis et gla-
diis et lanceis evaginatis incepit
Domino Thomae Bocha de Godacze
Subjudici verba superflua et inho-
nesta dicere increpans sibi a ma-
tre et praefatus Thomas dixit - Do-
mine Mathia non habes mecum
quicquid facere quia habebis mecum
poenam vallatam et interpositam et
hic jam super te scriptum est niesta-
ne - Et Mathias dixit Notarie tu
super

super me scribe non tantum Nie-
stane sed et Centum Diabolos
et Notarius dixit. Domine Judex.
Castigat (sic:) ipsum Dominatio
vestra poenis quia hic est ma-
xima inverecundia et inhonestas
Judicis.– Et Dominus Judex dixit.
Domine Notarie scribe ipsum
excessum quomodo fecit.– Tum
Mathias dixit. Scribite quodcun-
que vultis et placet et expedit
vobis, jam plus ego quam hoc
solvi et adhuc solvam, et Do-
minus Judex dixit.– Domine
Notarie surge de loco cum libris
et vadamus ad hospitium, et
praefatus Mathias Mazowski si-
militer post illos veniens ad ho-
spitium cum armis et balista
intensa jam superimposita alias

z Beltem

z Beltem natozonym cepit ipsi ver-
ba superflua dicere cum maxima
ira suscitans ipsum in percussi-
onem et minans ipsi cestu ferreo
alias Kijczem, quod Domino Nota-
rio parum dentes non excussit,
nisi ipsum de manibus eriperent
homines Nobiles circumstantes,
qui aspiciebant omnia. - Et ibi-
dem Dominus Judex cum Notario
dixit, honorate se ipsum et Judi-
cium nostrum mi Domine Ma-
thia jam te rogamus propter De-
um vivum, in hospitio nostro da-
te nobis jam pacem - Jam surre-
ximus propter te de Judicio nostro,
jam vero a nobis ite foras. - Et
ipse Mathias dixit, ~~illi~~ si volo
vadam, si autem volo non vadam.
Mardavit (sic:) vos canis. - Et Do-
minus

minus Notarius dixit. Mi Do-
mine Mathia jam te rogo pro-
pter Deum vivum adhuc et ad-
huc ultra formam juris, vade
mihi de hospitio, et fecit sibi
ire ipse Mathias, et vertens se
a tergo rapuit Notarium post
crines et cepit illum depilare,
et pileum ipsi laceravit et tu-
nicam, et evaginato gladio seu
cultro percussit Notarium, et
ipse se obscuravit manu. Si ibi-
dem homines non fuissent, apud
Demonem fuisset Notarius. - Do-
minus autem Judex videns non
ordinem vertit ~~[illegible]~~ se in pedes et
aufugit post fornacem et illic
jacebat prae timore grandi,
ubi se obscuravit veteri scuto
alias Kiecka /: nb. „w poprzedzającym
„wyrazie pierwsza głoska, to jest K. jest ~~[illegible]~~
„w oblacie

„w oblacie poprawiona": / quod pendebat post fornacem. – Dominus autem Notarius flens protestatus est iterum et iterum Nobili Przecslao de Słonczowo et Stephano de Skorosze praecone qui penes ipsum dum ista tragedia peragebatur personaliter fuerunt. —— Correctum cum Actis. – Cujus Protestationis originale suprascriptus offerens viceversa ad se recepit, de quo recepto Officium praesens quietavit et praesentibus quietat. ——

Dla Wgo Maciejowskiego

150

Wypis z Dutki czyli Księgi małego formatu Akt Ziemskich od roku 1550 do 1557 Radziejowskich ułożonej z Dissolutów i Nem 4. oznaczonej od Karty 252 do 254.

Gleboczki cum Sseroczky sentenciae villanae approbatio

Quemadmodum causa et actio vertebatur et mota fuit in judicio villano Pollonico in villa Bacharczie per Nobilem Nicolaum Gleboczki locato inter Nobilem Andream Sseroczki Actorem ab una, et Laboriosos subditos de Bacharczie Nobilis Nicolai Głęboczki Reos ab altera partibus, occasione administracionis justicie, et hic tandem ad Judicium terrestre Radziejoviense pro modernis terminis per illud judicium villanum

num est delata. Ac Judicium terrestre Radziejoviense auditis propositis et responsis coram illo judicio villano factis Decretum illud villanum in toto approbavit et confirmavit, prout et praesentibus approbat et confirmat decreto suo judiciali mediante. - Cujus judicii villani Series sequitur et est talis.

Actum in villa Bacharczyjcze feria quarta post festum Trium Regum Anno Domini 1556 /: Millesimo Quingentesimo Quinquagesimo Sexto:/ Coram judicio Polonico et feudali in villa Bacharczye in domo sculteti locato videlicet Erasmo Ruffinowski Judice, Jacobo Tarnowski Subjudice, Laurentio ~~Gor~~ Goczanowski Notario. ——

Naprzod

Naprzod sljachetthny Andrzei Sieroczki szalowal o vkopanye Rovu na granczye Sswym Tarnovije przes ktore vkopanye y zakopanye Rovu Droge stara ktora dzyely Tarnova od Barcharczia obroczijly w granth sfoy a po moyem granczye nova droge albo goscziynyecz novy vydaly chcacz my vyacz czesz granthu nyemala y dal vyna wszytkyem a osobliwye na kazdego znych myenyl szkody po dzyessyaczya grzyvyen, szadal na tho prawny odpovyedzy. — Pan Gleboczki ymyenem sswych lyudzy zachovawszy ssobye obrony wszytki prawne sdrowe ante omnia chczyal vydzyecz zakopanije a ssad[u]. povyessny przydal Vozne- go y dwu sljachczyczv ad Campum ku obeyrzenyu thego zakopanya

zakopanya drogÿ. - In Campo gdi
było sſradnye ſſye okazowało,
ſze na ſwÿm grąnczye na Ba-
charczyn Row kopały y mÿeny-
ły na swÿm, y tak Vozny y
ſłyachta czynÿłÿ relacyą po re-
łacÿi. - Replicavit pan Glembo-
czki ymÿenÿem lyudzy. Panye
ſſedzia - Panie Podſſedku, ÿdzye
o grąnth, pan myeny na ſſtÿm a
ony myenią na ſwÿm grąnczye
row kopały y ſſradnye ſſye tho
okazvye ex relacione Voznego
i ſłyachthy ſze kopały na ſwÿm
grąnczye a yſz thym lyudzyem
vedłye prava nÿeprzystoy o
grąnth pana swego agere the-
da vedłye prava proſze aby
ta actija o kopanye Rovu
była zavÿeſzona i dothąth
yſz ſſye pan ſſeroczkÿ ſ prin-
cipalem

cipatem ych rozeprze o grunth
A gdy sye granyczamy okasze,
yestliby na granczye pana Sy-
roczkiego kopaly, tham na
then czass pan syroczki bendzye
myal prawną drogą agere
o krzywde albo o szkody ktoreby
myal vkopanyem Rovu thego.
Ssąd povyessny the actyą o
vkopanye Rovu zavyesszyl do-
thąd, ysz sye pan Seroczki roze-
prze o granycze o ktore czy-
nycz moszez yestly ma krzyw-
de yaką w granczye a pan Se-
roczki skasn przyiąt in dua-
bus septimanis po rosparczyu
o granycze rok zloszyecz. —
Wthorą szalobą czynyl pan Se-
roczki, ysz czy tho lyudzie Ba-
charczyanye

Bacharczijanije wszijtczij przyszly
nocznem obijczaijem do ymyenya
yego do Tarnowa y vijpusczijly swij-
nije z obory ssvovolnije, ijm zaijethe
sspewnijy szkodij y omijenijl na ka-
szdego znijch szkody po dzijessijcz-
cziju grzyvijen y proffyt dowodu.
Replicavit exceptive na tho pan
Glemboczki ijmijenijem swijch liju-
dzy, panije Sendzia pravo pospo-
lythe ucży, ijsz komuszkolwyek ya-
ka krzywda sthala by sye y oth
kogoszkolwijek, thedy one krzywde
ssą ma vrzędownye oswijathczijcz
voznijm y slyachtą y vijnnego
omijenijcz, a isz pan sewczki
po szalobye swijy, thego authen
thykyem szadnym nyedowodzij
abij byla nota yaka thego
vijpusczenija swijnij anij szadnym
~~nijedowodzij~~
oswijathcze-

oswyathczenijm, sshadnye jeze tho
przed sszadym v. mczi okazuije, ysz
pan Jeroczki any yego poddany
thy krzywdy nyemyeli anij ma
ja gij, o ktorą vedlije prawa panu
Seroczkiemu nijewijnnij sye sprawa
vacz, y prossijly volnosczy, sthijch
przyczyn od Roku ij od vzeczy. —
Et nihilominus ante responsio-
nem de negotio principali gdzyeby
kthemu przyszlo zachoval jm wszyt-
ky prawne obrony odvody dovody
etc ut est juris. Ssąth povijessny
na rosmijslijenije do Ssądu Zyem
sskijego do poroczkow Zyemskijch
Radzyeyowskyjch wsszijąd ssobie a
po poroczkach Zyemskyjch thu we
dwije nyedzyely stronom Rok
zlosszijt ku sskazny sluchanijv, — pan
Jeroczki przyjal sskassn. —
Jtem zalowal pan Jeroczki na
Ssolthyssa o wzijeczije obecz vjd
Ssyekyerky

ſſyekyerkij ſpola Tarnowskiyego etc.
A wlodarz uti innocens chczijal
thego prawem othbydz a thak pra
vo yemw nakazalo ~~ve~~ ve dwye
nyedzyely ſſamemw przijſſijącz etc.

154

Dla Wgo Maciejowskiego

1. Dotalitia in medietate bonorum. w Dutce Akt Grodzkich i Ziemskich Czerskich pomieszczonych od roku 1554 do 1557 ~~fol.~~ Lib. 20. fol. 271 – 282 – 298. –

2. Causae Sacrae Regiae Majestatis ex una, et Dominae Annae Ducissae Masoviae parte ab altera ~~ret~~ ratione bonorum Osiecko Garwolin Latowicz et Batkowo. de anno 1536. Dutka Akt Grodzkich i Ziemskich Czerskich Lib: 15 f 86.

3. ~~Wyrok~~ Oblata wyroku Assessorskiego, który oprócz innych rzeczy urządza i wskazuje obowiązki Sądów i Urzędów Wójtowskich Radzieckich itp Miejskich. w Grodzie Rawskim Lib: 24. Manifest: fol: 214 et sequent: Roku 1788.

4. Oblata wyroku ~~Sąd~~ w Łowiczu w Sądach Jarmarcznych przed Burgrabim i Sędzią Jarmarcznym w roku 1727 zapadłego w Aktach Ziemskich Łęczyckich Lib: 101 a fol. 77 roku 1728.

5 Oblata wyroku Piłata Starosty Jerozolimskiego przeciwko Jezusowi Nazareńskiemu wydanego w Ratuszu Jerozolimskim pod czas Paschy Święta Żydowskiego Roku od Stworzenia Świata 3949go w aktach Radzieckich i

Ławniczych miasta Góry Kalwaryi Lib: 5 fol. 191 ~~i~~ i 192

6. Oblata Przywileju Królewskiego, z roku 1713go którym mianowany jest Super-Intendent dla Cyganów sędzią ich mający w Grodzie Kowalskim Lib: 34a Reca gratis fol: 233 do 235. r. 1716. —

T. Kr. L. w Bibl. Warsz. r. 1860. II. 557 i nastpn.
Dodatki do Pism. 159. i
Rzeczy Dziedzin I. s. 345. i nastpn.

Libro I.
1398 = 1406.

Do historyi dla W. Maciejowskiego.

Colloquium Generale Potrcoviense in Crastino
S. Trinitatis Anno Domini 1398. —

folio 11. Nota ex mandato Domini Wenceslai Judicis Generalis et aliorum Dominorum. Quia omnis quicunque de una causa citare praesumit parti adverse marcam q. dr. Potworzna, et Domino Regi ponoznadrzeszcza et Judicio aliam Ponoznadrzesk.

Item quicunque in Slezsiam iturus fuerit ad laborandum quicunque ipsius detinuerit locum si sibi receperit non judicabitur.

Item quicunque Nobilium Lepores ad retia venaverit, de omnibus causis magn. et parvis sibi non respondebit a retia Kmethones habebunt.

Nota Colloquium generale feria secunda proxima post dominicam Reminiscere sub Anno Domini MCCC.XCIX. praesentibus his dominis scilicet Petro Kmithe Capitaneo, Jacussio Palatino, &c.

folio 15. .... quia Domini superius generali praesidentes articulos infrascriptos statuerunt perpetue observandos.

Primo quia si quispiam noster terrigena dives vel pauper Nobilis vel simplex, alium terrigenam divitem vel pauperem, ad Judicium Domini Capitanei vel ipsius procuratorem citaverit, puta: pro causa hereditaria vel debito vel pro aliqua pecunia fideiussione et his similibus, exceptis causis et articulis qui per ipsum Dominum Capitaneum vel ipsius procuratorem sunt instituendi, ille qui taliter citabit illius quem citabit Marcam pro pena solvet, causam vero pro qua citabit amittet.

Secundo q. si aliquis de homicidio vel vulneribus fuerit accusatus, illam antiquam consuetudinem amputaverunt, quia illum qui tunc in hereditate vel in Civitate ~~vel in villa~~ seu in via fuerit, illum de homicidio predicto vel vulneribus quus justo proprio Juramento condemnaverunt, nunc autem si quis fuerit accusatus, taliter se de homicidio vel vulneribus expurgabit q. eadem hora qu. homicidium est commissum in contenco eadem, no sunt constitutus, per testes potest ab eodem homicidio se expurgare,

2 Libro 6.
1416 - 1424.
folio 1.
Uwagi.
znaczy Dominica Septuagesima.

Colloquium generale Syradie feria secunda in crastino Dominice que dicitur in Ecclesia Circumdederunt me proxima celebrati anno Domini 1416. per Magnificos viros, Dominos ac Nobiles dominos Nicolaum de Michalow Palatinum Sandomiriensem et Capitaneum Syradiensem, Jacobum - - - Palatinum Syradiensem, Martinum de Kalinowa Syradiensem Castellanum, Choczewinum Sabnyz Vexilliferum, Nicolaum Subdapiferum, Petrum de Glinno Rudiensem Castellanum, Dignitarios Syradienses.

pod przezwiskiem zawołanym [?]

Kasztelan Rudzki po tym Wieluński.

Nota Dominorum decrevit auctoritas quia quicunque cuiuscunque conditionis dignitatis et preeminentie existant, qui a auctoritate non adhibito domino Subcamerario aut ipsius Camerario et juxta Terre consuetudinem - - fossuras vel fracturas - - - alia signeta granitiarum - - - - primo et ultimo signetis - - - - pena alias panczszadrze- - - - - tnedijs signetis a - - - - - sex marcas se noviter iam - - - - - -

szkoda że wyginęło.

14 folio 76.

Colloquium generale feria secunda in festo beatorum Simonis et Jude apostolorum anno domini 1420 Syradie celebratum per Magnificos ~~Palatinum Castellanos et Dignitarios~~ Generosos Nobilesque viros Dominos Jacobum de Koniecpole Palatinum et Vice Capitaneum, Martinum de Calynowa Castellanum, Jacobum de Rogosno Subcamerarium, Nicolaum de Milkowice Subdapiferum, Petrum de Glinno Tribunum, Petrum de Widawa Judicem, Swanthoslaum de Zawada Subiudicem, Thomconem de Mirzino Venatorem, Sbigneum de Alto Monte Castellanum Rospeviensem, Stanislaum de Sedlnica Pincernam, Stanislaum de Marzewo minorem Vexilliferum, Dignitarios Syradienses.

Woiewoda zaś tego pisał Stawotte

wies Siedlnica.

Nota dominorum decrevit auctoritas, quia nullus natu - - Nobilem in sua Nobilitate potest infamare, si vero autem infamaverit, tunc penam vulgo Poncznadesczą poneret se incursurum.

158

Libro 5.
1428 1438
folio 14.

Termini Piotrkovienses feria secunda in crastino Dominice qua Dei in Ecclesia: Reminiscere mise racionum etc: decantatur anno Domini 1428 presidentibus Judicio Strenuis, Nobilibusque viris dominis, Petro de Widawa Judice, Swanthoslao de Zawada Subiudice Terre Syradiensis.

Nota: per Judicium est decretum, quia quacunque ijerit plebs vulgo Osada Pauli de Gorca, hoc fieri debent granicie inter heredi tates Gorca et Gorecsca Wola, et hoc factum est per recognicionem Camerarij et Ministerialis, quia utraque parcium scilicet: Paulus Goreczski et domina Helena cum pueris suis de Wola Goreczsca in eandem plebem remiserunt.

Gorka.

Libro 9.
1424-1432.
folio 311.

Termini terrestres Syradienses et Colloquiales Syradie, feria secunda in vigilia Beatorum Simonis et Jude apostolorum celebrati, anno domini 1432 presidentibus Judicio Strenuis dominis, Petro de Widawa Judice, Swanthoslao de Zawada, Subiudice, Syradiensibus, et alias Wlodcone de Krepiczow Judicis et Petro de Stensice Subiudicis, coramque Dominorum Camerarijs. Prelatibus Magnifico, Strenuis Nobilibusque viris dominis, Martyno de Kalinowa Palatino, Thomcone Scheliga de Janowice Succamerario, Nicolao de Milkowice, Subdapifero, Joanne de Gruszczyca

Szeliga herb.

ce minori Vexillifero, Dobegneo de Kamyo-
naoz Conaviensi Castellano, Dignitarijs Syra-
diensibus, Nicolao de Chorzessowo, Wlodco-
ne de Krzepissowo, Otha de Kozepozowo, Ja-
rosiao de Krzepissowo, ponendo terminos
in quatuor septimanis.

Nota: in facie Judicij constituti Nobiles Thomco
Scheliga Succamerarius Syradiensis de Wiechuci-
ce ex una, et Nobiles Msugius, Jaroslaus ac Cle-
mens de Choyne ex altera partibus, talem in-
ter se fasi sunt Concordiam perpetualem ita:
quod prefatus Dominus Succamerarius duos
Nobiles, et duos antiquos vulgo Starce, et pre-
dicti heredes de Choyne alios duos Nobiles et
duos antiquos homines adducent, et quaecunque
illi deputati equitaverint, istae granicie de-
bent esse inter hereditates Choyne et Wie-
chuice perpetualiter stabunt, sub vadio Cen-
tum Marcarum utraque parte predictarum
in sua Domo propria Domo manente, ita:
quod eadem causa ad Judicium nunquam de-
bet revenire, et omnes causae, terminae, va-
dia, inter easdem partes et terminorum as-
fancie, contra Nobilem Jacobum Kliza de
Dambrowa, Vincecernam Syradiensem, sunt cassa-
ti, mortificati et extincti, et juramenta eadem
sunt cassata. Quarum partium Nobilis Nicola-
us de Grandy est factus Obervnan, quem predi-
di deputandi Nobiles et antiqui debent obedire
ita quod uno ignorante alium pro ipso pote-
rit instituere, ignorante ejecto. Terminus
ad limitandum, à feria quinta proxime affu-
tura die octava, est assignatus.—

Libro 4.

Libro 6
1429=1433.
folio 356.

Bez Stepla – do historyi –

Termini in Conventione Syradiensi, post Magnifici Domini Petri Palatini Sandomiriensis et Capitanei Syradiensis proximum Syradiam ingressum in una septimana celebrati = Feria sexta post Dominicam Conductus Pascha Anno Domini 1432. coram Nobili Otha de Krzepczewo Iudici Syradiensis Iudice Comissario

Sententia dominorum

Nota quia Magnifici Strenui Milites domini, Petrus de Pyeskowaskala, Palatinus Sandomiriensis et Capitaneus Syradiensis, Martinus de Calinowa Palatinus Syradiensis, et Laurentius Zaramba Castellanus Syradiensis et Capitaneus Wyelunensis decreverunt et sententiaverunt Quia quicunque Nobiles et terrigenae se ad jus castri domini Capitanei aut ipsius Iudicis Comissarij citaverint et terminos post proximum ejusdem domini Petri Palatini Sandomiriensis et Capitanei Syradiensis Syradiam adventum in una septimana habuerint attemptare, extunc quicunque terminos eosdem non acceperit aspicere extunc tales inacrobiles, suos terminos attemptare debent de cetero alias sdawanij bicz pro quibuscunque causis sunt et fuerint citati ad Jus domini P. Capitanei Syradiensis praedictum.

Za zgodność tey Kopij z Oryginałem w Xsię dze Grodu Sieradz: będącym, świadczę. Dan w Sieradzu 21. Kwietnia 1829. r. Piotrokoński
Rejent Pty Sieradz.

16P

1432 Consuetudo.

Libro 6.
1429=1433.

Termini in Convencione Syradiensi post
Magnifici Domini Petri Palatini Sando
miriensis et Capitanei Syradiensis pro-
ximum Syradiam ingressum in una se-
ptimana celebrati, feria sexta post Domi
nicam Conductus Pasche, anno Domini
1432 coram Nobili Otha de Krzeporzewo,
Castri Syradiensis Judice Commissario.

Sentencia Dominorum.

Nota, quia Magnifici Strenui Milites domini, Petrus
de Pyeschowa skala Palatinus Sandomiriensis et Capi-
taneus Syradiensis, Martinus de Calinowa Palatinus
Syradiensis et Laurentius Zoramba Castellanus Syradien
sis et Capitaneus Wyelunensis, decreverunt et senten-
ciaverunt: Quia quicunque Nobiles et terrigene
se ad Jus Castri domini Capitanei aut ipsius Judicis
commissarii citaverint, et terminos post proximum
eiusdem domini ~~Capitanei~~ Petri Palatini Sandomi-
riensis et Capitanei Syradiensis Syradiam adventum,
in una septimana habuerint attemptare, extunc
quicunque terminos eosdem non curaverit aspi-
cere, extunc tales incurabiles suos terminos attempta
re, debent decerni alias sdawany bicz, pro quibuscun-
que causis sunt et fuerint citati ad Jus Domini
P. Capitanei Syradiensis praedictum.—

Libro 19.
1440=1454.
folio 136.

Termini Radomienses sunt celebrati feria
secunda in vigilia Sancti Mathei apostoli
et evangeliste per Nobiles Joannem de Baby
loco Judicis, Venceslaum de Biala loco Sub-
judicis, anno Domini 1445.

Significatur tenore presencium universis et singulis,
quomodo Magnifici et Strenui Domini in Convencione ge-
nerali in Pyotrkow existent pro communi bono et
firmanda pace adinvenerunt et concluserunt Ita, quod
si aliquis Nobilium de nota furticinii accusatus, et infa-
matus fuerit, expurgare iste debebit cum duobus superio-
ribus de clenodio suo, et quatuor aliis Nobilibus in nulla
suspicionis macula manentibus hec facere debet.—

Termini Radomienses terrestres cele
brati feria secunda proxima ante festum
S. Urbani Anno Domini 1452, przyjezdzie
Zemie przy Magnifici Domini Johannis
de Lutomirsko Judicis terre Syradiensis ge-
neralis.

fol. 260. Nota, Dominorum auctoritas decrevit et Ministeria
lis proclamat quoter quia quicunque Nobilium
prima die Judicio se non presentabit alias nie
przyprowiescza, illum Domini erunt sententiare
alias wsdawac.—

4. Libro 4.
1440–1454.

Termini terrestres Schadcovienses
celebrati feria tertia post festum S.
Catharine proxima Anno Domini
1453. presidentibus Iudicio Genero-
sis Dominis Joanne de Lutomir-
sko Iudice Nicolao de Grabno Sub-
iudice terre Syradiensis generalibus.

folio 559. Nota: omnes Nobiles terrigene districtus Schadco-
viensis voce unanimi consenserunt dare ad terminos
proximos Schadcovienses de quolibet manso per
tres denarios et reponere hic in Schadek apud
Magistrum Scole sub pena binum quinquagin-
ta septuaginta ratione Nuntiorum qui equitave-
runt ad Serenissimum Dominum Regem Lith-
vaniam in negocio totius terre Syradiensis.

Libro 19.
1440 1454.

Termini Radomienses sunt cele-
brati feria secunda post festum
Conceptionis Marie per Magni-
ficum Dominum Johannem
de Lutomirsko Iudicem et Gene-
rosum Dominum Nicolaum de
Grabno Subiudicem presentibus
Strenuo et Nobilibus Dominis
Andrea de Wola Notario terre
Syradiensis et Nicolao Dapifero
Syradiensi de Wozniki, Clemen-
te de Bukowa, Peregrino de Jedl-
no, Clemente de Plochow, Pe-
tro de Wlyznice Anno Domini 1453.

folio 311. Domini in Iudicio residentes decreverunt:
quomodo omnes Terrigene pro necessitate to-
tius Terre pro expensis Nuntij quem tota
Terra mittebat pro necessitate ad Serenissi-
mum Dominum Regem, debent dare per
unum quadrantem de quolibet manso, sub
pena que vocatur Pycznadzescza y tre-
inu dzeszanth, quam pecuniam in distri-
ctu Radomiensi debet colligere Providus Ni-
colaus Tworowski, civis Radom: et debent
solvere ad proximos terminos sub eadem
pena.

W Imię Panskie Amen — Ku niniejszey rzeczy wieczney Pamięci. Gdyż ludzkiey natury pożytki wszystkie bydź nie mogą, gdyby ich sprawy pismem obwarowane nie były, żeby też za czasem przez zapamiętanie zgładzone nie były: przeto My Jadwiga Anna i Barbara Siostry rodzone, dziedziczki z Borowskiego, na ten czas na umyśle i na ciele zdrowe będące. Oznaymujemy niniejszym Listem, temu komu przynależy: Iż chcące i usiłujące Dobra nasze lepszym pożytkiem opatrzyć i puste mieysca w Dziedzinie naszey rozszerzyć, wieś w Boru naszym, nowo nazwaną Raduchowo, przy Strudze Brodni rzeczoney, osadzić umyśliłiśmy, a także Janowi Parzymiechowi z Lipinku osadzenia pozwalamy. A tak tenże Jan, Osm włok Roli dla Kmieci wymierzyć sobie ma, i na tem Kmiecie osadzić. A dla siebie albo Folwarku swego w teyże wsi półtory włoki roli wyprawić ma, które półtory włoki Jemu na Sołtystwo wiecznie przyłączamy. W którey to wsi na nowym gruncie albo Korzeniu, przez tegoż Jana osadzoney, dla zasług Jego wiernych, temu Janowi i Jego Potomkom własnym naznaczamy i dawamy wiecznie Sołtystwo, któremu też do tych półtora włok trzeci grosz z win i poyłowia dawamy i z karczmą wolną na końcu wsi do Brodni do przymiarków i z Ogrodem na szcześć składów, i z rolą, 4ma składy na końcu rol włocznik, Ten to Jan ku swemu Czynszowi osadzić ma i z Łąką. — Ten też Sołtys i Jego Potomkowie, mogą łowić ryby z Kmieciami swemi na Strudze. A Sadzawkę tenże to Jan mieć będzie, która leży przy Stoku ku Lipinom. A przerzeczony Sołtys i Jego Potomkowie, nam i Potomkom naszym własnym, na koniu, któryby półtory Grzywny kosztował, służyć ma, tam, kędyby za dzień jeden wrócić się nazad mógł, a względem tego konia, na którym nam służyć będzie, Łąkę trzymać ma, poczynaszy od Góry aż do drogi i do Strugi Brodni

dni. A gdyby beło ruszenie pospolite, tedy ten Pan
i Jego Potomkowie puł Grzywny nam i Potomkom
naszym powinien dać. Tenże to Sołtys, gdyby Pan na
święta do tey wsi przyiachał, tedy powinien dla niego
ieden Obiad sprawić. A Kmiecie tey wsi dwa Obiady,
a iedną Beczkę Piwa przerzeczoni Kmiecie wystawić
maią, a na mnieysze Sądy puł beczki. Na Sądzie
też albo na Prawie Niemieckim, tento Sołtys i
Jego Potomkowie siedzieć maią, ale Kmiecie przed
swoim Woytem, a nie gdzieindziey odpowiadać maią.
A ten Sołtys swoie Sołtystwo może przedać,
zamienić, oddalić, tak iakoby się Jemu i Potomkom
Jego naypożyteczniey zdało. Którym to Kmieciom
w tey wsi mieszkaiącym 24. lata wolności pozwalamy,
i gdy wolność wynidzie, na dzień S. Marcina na kaz-
dy rok puł Grzywny, a na dzień Wielkonocny puł ko-
py Iaie i po dwa Serow, dway Kmiecie nam i Po-
tomkom naszym dawać maią i powinni na każdy rok
każdy z nich dwoie kur na dzień Swięta Wniebowzię-
cia Panny Maryi dać. — Zostawuiąc te Kmiecie, przy
ich tych robotach i wolnościach, tym sposobem, iż
ci Kmiecie, folwark wszystek swemi własnemi koń-
mi i bydłem Panu naprzod, tak na zimę iako i na
iarz zorać i sprawić maią, tak iakoby się Panu
podobało, a każdy z tych Kmieci, z włoki iedney,
iedną Miarę Zyta, a iedną Owsa albo za każdą mia-
rę 4 Korce płacić maią. Aktemu też przerzecze-
ni Kmiecie dwa dni Gnoy wozić maią i on rozmoty-
kować albo rozbierać, i dwa dni siec albo kosić,
tam kędyby Panu podobało się i we Dworze ciż to
Kmiecie Chlewy przykrywać, poszywać i onych po-
prawiać maią, tak deskami iako też i snopkami. Też

przerzeczeni

przerzeczeni Kmiecie każdy z nich z każdey włó-
ki 8. groszy, na każdy rok na dzień S. Marcina
powinni dać. A każda włóka 8 składów mieć
ma. Łąki też na każdą włókę od Boru aż do
Łąki Sołtyskiey rozmierzone być mają; – Kmiecie
też tey to wsi Panu swemu, gdyby ruszenie po-
spolite trafiło się, tedy każdy z nich 6 gr. wrześnego
ze włóki każdey powinni dać i iedno tworzydło ma-
sła każdy Kmieć dać ma. Granice też ta wieś mieć
ma od Demba do Dambrowy Piotra z Borowskiego.
Któremu też przerzeczoną wieś Raduchów z prawa Pol-
skiego do prawa Niemieckiego, które Szredzkie zowią,
przenaszamy i inkorporuiemy wiecznie. Oddalaiąc wszystkie
prawa Polskie, obyczaie i zwyczaie, któreby to prawo Nie-
mieckie iakimkolwiek sposobem wywrócić miały, i wyjmuie-
my też i wolnym czyniemy wiecznie przerzeczonego Pana
iako Woyta albo Sołtysa i też Kmiecie Karczmarze
i Ogrodniki i insze wszystki tey wsi Obywatele, od wszel-
kiey iurisdicyi Sędziów Podsędków i inszych wszystkich
Urzędników względem Spraw tak wielkich iako małych, mia-
nowicie złodzieystwa, pożogi, chromoty członków i inszych
wszelakich występków, o które przed nikim inszym
ieno iako poddani tey wsi Raduchowa przed swoim
Sołtysem albo Woytem pospołu z Kmieciami i wszemi Oby-
watelami stać i odpowiadać mają. Na co wszystko pie-
częć swoię przyciśnęliśmy. Działo się w Warcie we
Czwartek między Oktawą trzech Królów Roku Pań-
skiego 1444. Przy czem na ten czas byli Szlachetni i
opatrzni Piotr z Borowskiego, Mikołay z Rożena,
Filip z Modla, marcin Woyt z Warty, Jan Lizak,
Mikołay Matkowicz Skurmiłłor i Stanisław Sikora
Rayca Warcey i inszych wiele wiary godnych przy tem
będących.

Za zgodność tey Kopii z Kopią iuż w środku wieku
XVI. iak znać z charakteru, przepisaną, a znieczonej
dziejącej się, którą otrzymałem w Rossiyjcy w Obwodzie
Sieradzkim leżącey około r. 1800. świadczę. Dan w
Sieradzu dnia 25 Sierpnia
6 Września 1837. r.
Rejent Powiatu Sieradzkiego i Archiwista
Akt dawnych Sieradzkich Petrykowski

folio. 201. Do histor. dla W. Maciejowskiego —
Libro 8.
1443 = 1446.

18. 164

Acta Siradie Feria secunda proxima ipso die S. Clementis, Anno Domini 1444 coram N. Andrea de Zdunska Wola Comisario Judice, presentibus nobilibus Joanne Rogaczewski, Procuratore Siradiensi, Janussio de Rakowice, Jaroslao Zagorski, Derslao de niesnowice.

Nota Amicabilem Compositionem inter providam Stachnam consortem Stanislai Pielcsza, Oppidani Schadkoviensis, et Katherinam pueram ipsius ex una, et inter nobilem Joannem filium Mroczkonis de Busina, parte ab altera, per hos arbitros factam, videlicet nobiles Andream de Zdunska Wola Comissarium judicem, Andream de Bedow, Jaroslaum Dominicowski, et paulum de Chodalowice, pro Capite interfecto, videlicet pro Stanislao Pielcsza Oppidano Schadkoviensi, taliter tamen, quod idem Joannes filius nobilis Domini Businskiego, dominico proximo ante nativitatem Christi, debet venire met septimus in Schadek, et ante processionem transire absque cingulo et gladio, et post processionem debet veniam facere Jacobo fratri germano ipsius interfecti, et puero ipsius, dicendo sic: qualiter-unque effudi sanguinem fratris tui et ipsum occidi, et illius pueri patrem, rogo propter Deum mihi indulgite, et similia dicent consocii ipsius, qui respondebit: parcat tibi Deus, et idem Johannes solvet pro Capite decem marcas, videlicet sex marcas ad festum S. Adalberti et 4. marcas ad festum Johannis Baptiste, et hoc debent tenere et complere sub vadio 30. marcarum. Et pro eadem Uxore Anna, interfecti et puero, fidejusserunt providi Joannes proconsul et Stilud consul, et alii Consules Civitatis Shadkoviensis, pro tunc existentes, ita quod dum puer habebit etatem, ipse Joannes vexationem non habebit, et debet perpetuum silentium pro eadem Capite habere; et ex alia parte, pro nobili Joanne filio

Domini

domini Mroczkonis Businski fide jussit nobilis Joannes Sandzicki fide jussit, quod hoc totum complere debent sub vadio predicto, et quum aliquis hoc infringeret, tunc hic penes acta respondebit.—

Item prefatus Johannes Dni Mroczkonis de Buschina solvet XIX grossos die Dominico proximo ante festum nativitatis domini, et ipsum debet prerogare met solus, et viceversa ipse ipsum, met solus et hoc totum provido mathie mothice Oppidano Schadcoviensi, et hoc quod fuit sibi debitus mothica pro lana, et pro percussione famuli ipsius, inter se omne hoc diviserunt.—

Et idem Joannes Buschinski solvet et satisfaciat pro penis pro mothice percusso, videlicet pro tribus vulneribus cruentatis, et quatuor lividis, sub eodem vadio XXX marcarum magnifico Domino Cancellario et Capitaneo Siradiensi.—

Za zgodność z Oryginałem w Archiwum Sieradzkim będącym świadczę. Sieradz 28 Czer / 10 Lipca 1839 r.

Pstrokoński
K.P.S. i Archiw.

Libro 8
1443=1446
folio 201.

bez Stępla do Historyi.

165

Acta Syradie F. 2. proxima ipso die S. Clementis Anno Dni 1444. Coram N. Andrea de Zdunska wola Commissario iudice presentibus Nobilibus Johanne Rogaczowski Procuratore Syradiensi, Janussio de Rakowice.

Nota amicabilem compositionem inter providam Stachnam consortem Stanislai Piekscha oppidani Schadcoviensis et Katherinam puerum ipsius ex una, et inter Nobilem Johannem filium Mroczkonis de Basi na parte ab altera, per hos arbitros factam videlicet Nobiles Andream de Zdunska wola Commissarium iudicem, Andream de Bendkow Jaroslaum Dominicowski et Paulum de Chodorowice pro capite interfecto videlicet pro Stanislao Piekscha opidano Schadcoviensi taliter tamen quod idem Joannes filius Nobilis domini Basinskiego dominico proximo ante Nativitatem Christi debet venire met septimus in Schadek et ante processionem transire absque cingulo et gladio, et post processionem debet veniam facere Jacobo fratri germano ipsius interfecti et puero ipsius, dicendo sic quoktoramque effudi sanguinem fratris tui et ipsum occidi et istius pueri patrem, rogo propter Deum mihi indulgite et similia dicent consocii ipsius, qui respondebit parcat tibi deus, et idem Johannes solvet pro capite decem marcas videlicet sex marcas ad festum S. Adalberti et 4. marcas ad festum Johannis Baptiste, et hoc debent tenere et complere sub vadio 30 Marcarum. Et pro eadem uxore Hanna interfecti et puero fidejusserunt providi Johannes proconsul et Sbiluo consul et alij consules Civitatis Schadcoviensis tunc existentes, ita quod dum puer habebit etatem, ipse Johannes vindicationem non habebit et debet perpetuum silentium pro eodem capite habere et ex alia parte pro Nobili Johanne filio domini Mroczkonis Basinski fidejussit Nobilis Johannes Sandzicki fidejussit, quod hoc totum complere debent sub vadio predicto et quam aliquis hoc infringeret, tunc hic penas ada respondebit.

Za zgodność tey Kopiy z Oryginałem w Xiędze Grodzkiey Sieradz: będącym świadczę. Sieradz 21. Kwiet: 1829.

Ostrokoński
Rejent Ktu Sieradz:

Libro 4.
1440-1454.
folio 443.

166

Termini Terrestres Schadcovienses, celebrati feria tertia post festum Lucae proxima, anno Domini 1450.

Sędow

Nota: ad praesentiam Judicij venientes personaliter Strenuus Dominus Petrus de Karnice Vexillifer Lanciciensis ex una, et Nobilis Albertus Malski de Sandowo, talem Concordiam perpetualem inter se fore factam fassi sunt pro limitatione graniciarum inter Karnice et Sandowo ita tamen: quod ubicunque tres Senes homines ejusdem Domini Petri vadant, et granicias signabunt illic etiam tres Senes homines eiusdem Domini Alberti debent transire et consortire eisdem granicijs, et ibidem eedem granicie perpetualiter stare debent, et idem Dominus Albertus debet adducere Camerarium Domini Succamerarij et Ministerialem, et ab eodem limitationem solus solvere debet, et hoc facere debent a feria quinta Conductus Pasce in duabus septimanis, et hoc idem homines transire debent ubi prius transierunt easdem granicies videndo, et easdem granicias debent renovare, et soli ibi non debent esse, solummodo idem homines Senes cum duobus Arbitris, uno Domini Petri, et alio Domini Alberti, quae pars, si suos homines eodem die non daret, et non locavat ad renovandas easdem granicias, tunc parti locanti dabit tres marcas ratione expense, et utrique eandem renova[...] cundum invol[...] debent. —

Libro 12.
1442-1470.
folio 440.

Termini Castrenses Piotrkovienses celebrati Feria secunda in vigilia Sancti Nicolaj, anno Domini 1463. per Generosum Joannem May Judicem, praesentibus Nobilibus Petro Swider de Krusschow, Clemente de Pierkow, Thoma Andrea de Suchorzicze, Petro de Daniszowice, Macrada de Wronykow.

Wierzbięta.

In facie Judicij personaliter constituti Nobiles Petrus Swider cum Wyerbiata fratre de Krusschow parte ex una, et Nobiles Nicolaus cum filiastro Mathia, et Johannes Idzykowsky cum participibus recognoverunt: quia granicie sipate inter hereditates Krusschow debent extare diuturnitatem terrestrem sub ducentis marcis vadij. Et quicunque ievit seu transierit Nobilis Nicolaus Cotlinski cum Generosa Jaroslao de Romaischowo ab ultima granicie sipata usque ad granicias .. Tusschynskie ibi et istae debent granicie sipari sub ducentis Marcis vadij etc. Et Petrus cum Wyorbyata debent solvere wyjerzdne. —

Acta in Castro Syradiensi Feria quinta proxima post festum S. Elizabeth, anno Domini 1464.

Cienski
Dęboleska.

Nota. Condictamen ad concordandum pro granitijs limitandis inter Venerabilem Dominum Albertum praepositum Inowlacensem et de Bozesnio ex una et Nobiles Jacobum Cienski de Lubna et Nicolaum et Joannem et Jacobum de Kliczkowo partibus ab altera, videlicet, inter hereditates Bozesznio Dembowalanka et Kliczkow antiquum, Charow et Novum. Due partes ex utraque partium quolibet pars seorsim debet dare 4. senes, et ad quatuor senes duos mediatores, qui transibunt Nobiles post eosdem senes, et si senes non concordavent, tunc isti Nobiles ante se debent vadere ex utrinque, et quacunque vadent Mediatores

diatores ex utraque parte, ambe partes firmiter
debent tenere, istac debent sipari Scopuli. Que limi
tanis debet fieri feria quinta proxima post festum
S. Michaelis proximum. Si autem non concor
daverit Senes et Nobiles tunc prefatus Dominus Al
bertus Prepositus debet esse Actor alias powod iure
wyiezdny, et qui Dominus Albertus debet iurare
et iure iurando iuxta cursum et ius terrestre qua
cunque vadet, istac Scopuli debent sipari. —
Quelibet pars debet uti mellificiis ex utraque
partium Kmethones prefati Domini et ipsorum
et omnes termini inter eosdem sicut capit. Ca
stri Syradiensis ad diem assignatum limitatio-
nis predie prefato aut aliquod capitale tunc
debet dare scitum partibus in una septima
na, et similiter debent facere omnes partes,
si aliquid acciderit, et nulla pars debet facere
in Okupek in Sylvis et borris circa signa inci-
piendo ab angulari Chartupski scopulo usque
ad Dimnice. Et omnia prata Dominus Albertus
debet falcastrare et eius Kmethones pro se usque
ad limitationem in Srodla et nullius partis Kme
thones debent scindere ex utraque parte, neque
idimet Nobiles, et Dominus Albertus usque ad
diem prefatum limitationis. Et hic ista Acta
ex utraque partium submiserunt se respondere
ad primum terminum stare, et quo terminum in
probaverunt, eodem perdere debent.

Joannes Zawisza Trzebicki
Vice Capitaneus Judicialis
Castrensis Syradiensis. |: L. S. :|

Miedzianowski
Correxit Stawski.

Że się ta kopia z r. 1464. z dawnym Extraktem
między r. 1647=1657 wydanym |: poniewaz Oryginał w Aktach Grodzkich Sieradzkich zaginął :|
zgadza. Sieradz 31. Grudn. 1839 r.

Przedmowski KPS i Archiw.

Libro 12.
1461=1475
folio 68.

Termini Siradienses certi celebrati feria
secunda post festum S. Martini Pontificis
anno domini 1467. presidentibus in Judici-
o Generosis et Nobilibus Johanne de Latho-
mirsko Judice Jacobo de Loxygze Sub Judice
terre Siradiensis generalibus.

Constituti personaliter Strenui et Nobiles domini Jo-
hannes Grabski de Dobra ex una, et Nicolaus de ibidem par-
te ex altera fratres germani, p. Mgcum, Venerabiles et
Generosos Nicolaum de Brodzewo, Pallatinum Siradien: et
Capitaneum Brestensem gnalem, et Jarandum de Brodze-
wo Canonicum Crulchwicen: et Stanislaum de ibidem ejus-
dem Cruschwicensis ac Canonicum Gnesnensis, Wladisla-
viensis Ecclesiarum, Cristinum de Szmolsko Castellanum
Juniwladislavien: tanquam veros arbitros et amicabiles
compositores, publice recognoverunt Concordiam fraternalem
et amicabilem compositionem inter se factam pro quibusdam
ipsorum discordijs, pro quibus se invicem citaverant et
primo pro dote alias Posag N. Dne Anne olim consortis
Nobilis Nuce de Wydawa bone memorie et Elizabet Virgi-
nis Monialis Sororum germanarum ejusdem Joannis et
Nicolai. Opuszcza sie iako miuoy znaczyce—
Item de Limitibus inter hereditates Dobra prediti Nicolai
et hereditatem Chwapczewo prediti Joannis parte ex altera
tali modo invenerunt et decreverunt q. sic, sicut D. Nicola-
us ibidem p. Dominum locavit extirpavit et coluit ista limi-
tes ejusdem hereditatis Chwapczewo, iam ibidem Nicolaus
non debet ultra extirpare, nec colere, nisi sic sicut nunc
sunt ulti, et Mgcus Dnus Nicolaus Pallatinus Siradien: debet
cum alijs fratribus, cum quibus sibi placuerit debet ibidem exi-
re et conspicere, et ambe partes Joannes et Nicolaus debent
ibi personaliter interesse et demonstrare eidem Dno Pallatino
ubi quis suum conservit habere, et demonstrando debent absentes
sibi et ire in propria dando senes 4. pars duos et pars duos et
ubicunque idem Dominus Pallatinus signa seu Scopulos facere
mandaverit, partes sepefate inter se personaliter et inviolabili-
ter tenere debent sub vadio Sexcentarum Marcarum. —

Libro 13.

Libro 13.
1476=1502
folio 43.

Termini terrestres castri Syradien-
ses celebrati feria secunda proxi-
ma post Dominicam Oculi alias
ipso die Sancti Mathie apostoli,
anno Domini 1477.

Nobilis Joannes Kowianski de Wojnica super
Nobili Joanne filio olim Nobilis Nicolai de Zeli-
slaw, prout ipsum citavit pro limitatione gra-
nicierum alias o niard inter hereditatem i-
psius Wojnice, et ipsius rippas, ubi aratra
deponuntur alias z Naorraty Konskiemi y
wolowemi hereditatis Zelislaw, que rippe
spectant ad hereditatem et villam Wojnice,
prout latius litere seu munimenta ipsius
canunt, quibus munimentis seu literis ipse
Nobilis Joannes ostenuit diuturnitatem
terrestrem, ex una parte, et inter heredi-
tatem suam Zelislaw ex alia parte, inci-
piendo a Scopulo angulari villarum Wo-
jnice, Krzonowice, Wojnice et Zelislaw
verity pariete fraanseundo, usque ad Sco-
pulum angularem seu granicies villa-
rum Janowice Wojnice et Zelislaw, pro-
ut latius citatio canit, per astitiquem in
termini, in termino comitato, limitatio-
nem granicierum alias powodstwa in-
divisibiliter acquisivit et memoriale dedit.
Et debent habere diem limitationis, quan-
do eis Camerarius Domini Succamerarii
diem assignabit, et ibidem idem Nobilis Joan-
nes

nes Woincki coram Domino Succamerario aut eius Camerario debet ponere sua munimenta seu literas, quas hic coram Judicio posuit, qui Dominus Succamerarius aut ipsius Camerarius, visis praefatis literis, secundum easdem debet sipare Scopulos.—

Libro 14
1491-1504.
folio 259.

Termini Castrenses certi in Piotrkow sunt celebrati feria secunda proxima post Dominicam Judica anno Domini: 1501. per Nobilem Nicolaum de majori Kamocin Judicem et Commissarium Domini Capitanei Syradiensis.

Constituti personaliter Nobilis Nicolaus de Wola Beszatowa et Nobilis Mathias heres de Brora cum Anna uxore sua legitima, coram iudicio recognoverunt: quia inter se perpetualiter debent habere granicias ita quod boves principales in arando non debent admittere ad granicies, quas granicies habent, seu sunt inter villas Wola Beszatowa parte ex una, et inter villam Twardostawice parte ab alia, quas granicies inter se tenere perpetualiter et in aevum, sub poenis Regalibus, si dicte partes una aliam citaverit, hic circa acta Castrensia respondere debent, quomque terminum prorogavit, perdere debet.—

Zazgodnosć tych wszystkich powyższych Wypisów iedenastu, z Oryginałami w Archiwum

dawnym

dawnym byłego Woiewodztwa Sieradzkiego
będącemi, oprócz wypisu z roku 1464.
z Extraktu urzędownego dawnego wyiętego po-
świadczę. Sieradz 31 Grudnia 1839 r.

Ant. Pstrokowski
K.P.S. i Arch:

Libro II.
1440=1454
folio 176.

Termini terrestres Syradienses celebra-
ti feria secunda ipso die Epiphaniae
Domini, anno Domini 1449. praesiden-
tibus iudicio Nobilibus dominis, Mscziu-
Roxyce — gio de Roksczyce Judice, Nicolao de
Grabno Subiudice terrae Syradiensis gene-
ralibus, praesentibusque Strenuis Nobilibusque
dominis, Andrea de Wola Notario ter-
rae Syradiensis generali, Joanne de Pye-
Bentkow. — kary, Andrea de Betzkowo, Jaroslao de
Ciemia. — Cienya, Johanne filio eiusdem.

Blizniow. Wrzaca. Kobiervzycko. Łabęcie. — Testes Nobilis Jacobi de Bliszniowo contra Strenu-
um Dnum Petrum de Wrancza Succamerarium
Syradiensem: Jaszek de Kobyerziczsko, item Johan-
nes de Gawlowice, item Petrus de Zyronice, item
Jacobus de Zyronice, item Byenyasz de Lambanczy,
item Michael de Lambanczy:
Thako nam pomozy bog y swiantthy crzysch,
cze wyemy y swiathczimy cze kopcze miedzi
Bywdrzewem a miedzy Bliszniowem wisthaly
Zyemska dawnoscz, nyschli poczan Pana Suc-
camerar: wychod na iaczba, any tham dro-
ga byla oth Zyemskye dawnosc, kandi tha
ziemi. — droga schyzny kopce.

Za zgodność z Oryginałem w Xiędze Ziemskiey
Sieradzkiey będącym, świadczę. Sieradz dnia
31. Grudnia 1839. r.

Ant. Litwokoński
R. P. S. i Arch.

170

Moscovitorum expeditio.

Memorabilis. Et perinde stupenda de crudeli Moscovitarum Expeditione narratio, e Germanico in Latinum conuersa. – 1563. – Dvaci. Ex Typographia Jacobi Boscardi, Typographi iurati Regiæ Maiestatis. –

Moscouitarum exercitus superioribus septimanis agrum polonicū inuasit; et polotzki, alias pleski (Lituaniæ oppidum, quod sedecim miliaribus a desertis situm est) validissima manu, sex incursionibus expugnauit, diripuit, et dimissis ignibus solo equauit: eóque loci supra viginti hominum milia, tristi admodum spectaculo primum demenbrari, ac post strangulari iussit. Nec vllis sane verbis queat exprimi, quāta in Matronas, in Virgines, in pueros, Tyrannide grassatus sit. E propinquis et viciais inde locis sexaginta et amplius hominum millia in Moscouiam abduxit: Matronas et Virgines vestibus exuit, et omnes (vti nudæ, ac sine amictu erant) vinctas in captiuitatem abstraxit. Inter alios verò ducebatur et Lituanicæ militiæ Vraynoda seu dux exercitus, cum vxore, quibus hostis vitam condonauerat.

Quæ res tam magnam toti illi prouinciæ trepidationem iniecit, vt Dominus Nicolaus Radtzinit Lituaniæ Regulorum facile princeps terris suis sponte excesserit, omnémque imperij sui agrum, seu amicis seu hostibus prædæ reliquerit. –

Hic rerum successus hosti Barbaro et nimia immanitate formidabili animos addidit. Moxque Kiöff alias in polonia ciuitatem aggredi festinauit. Quæ Ciuitas quia ad flumen Boristhenē sita et ad cōmeatum toti illi plagæ subtrahendum, uisa

est oportunissima, futurum sperabat hostis, vt hac ratione facile cætera omnia vicina et propinqua loca, perinde vt superiore expeditione suæ potestatis suique mancipij faceret.-

Itaque ante omnia e sex millibus Tartarorum quos secum habebat quadringenta milia in deserta et solitudines præmisit qui omnia longè lateq; vsque ad ipsam Ciuitatem flamma et ferro vastarent. Ratus fore vt postquam hac calamitate totum eum agrum afflixisset in huius ciuitatis oppugnatione pari successu et fortuna qua hactenus vteretur.-

Interalia vero relatu tristissima, Moscouita Regi Poloniæ ab se nunciari iussit, quod ipse Capulum, quo mortui efferri solent, cumq; argenteum, cum Castris circumueheret, nec ante in gratiam cum eo redire constituisset, quam aut ipsius Regis, aut suum proprium caput illi ferculo foret impositum.-

Exercitus quo Moscouita in hac expedition populatur (sivera est fama) est sexaginta decentorum milium, et amplius virorum.-

Deus Opt. Max. hunc tam sæuum et crudelem hostem a nobis auertat, Et Principibus in Sacro Romano imperio summa rerum tenentibus bonam mentem, totique Europæ consilia quæq; ad hanc scelerum immanitatem vindicandam et ad has pestes propulsandas, salubria sint immitat.-

---

Ex libro in Bibliotheca Cæsarea Petropoli inter Rossicas et polonicas conservato accuratissime transcripsit

Stanislaus Straynovius. —

Wyciąg z Rękopismow Biblioteki Ossolinskiego
Woluminu CCLXVII. Str. 109 – in fol.

List od Czara Moskiewskiego.

Od Czara W. X. Moskiewskiego Dmitra Iwanowi-
cza nad to wszytkiem Panstwem dzierżawca y wszy-
tkim sprawcza Hospodara Moskiewskiego Bogiem
chowany y od Boga wybrany od Boga utworzony * od
Boga tesz pomazany y nadewszytkimi ordami
starszey utorym z rządem wybrany jest do naywyż-
szego Boga, Litewskiey ziemi Rotmistrzom Panom y
Towarzyszom ich ktorzy przy nich będą. Ja przyrodzony
Hospodar Moskiewski Czar wielki kniaź Dmitr
Iwanowicz wsiciey Rusi od swych Czarskich zdray-
czow od wasyla Szuyskiego y od jego sprawczo-
w jego złego umysłu schodziłem Litewską ziemię
byłem w Litewskiey Ziemi Bogiem chowany
przyszedłem ziemi Litewskiemy Bogiem chowany to
Moskiewskie Hospodarstwo w naszą oyczyznę
własny Horod Starodub Junia miesiąca 12
dnia Swiętki Hospodar Czar Wielki kniaź Dmitr
Iwanowicz Wszystkiey Rusi od swego Czarskiego

Przeswiętego liča Datem list Rotmistrzom P.
Zerslinowskiemu który u mnie był y towarzyszom
którzy z nim będą, a jako z naszym pisaniem
przyjedzie do Wezirów Wyszę do nas ziedzčie kna,
szemu Čarstwu w sławny Zamek Starodub służyć
nam wielkiemu Hospodarowi y łaski swojey
Zebrawszy sye z żołnierzmi y Kozaki y ze wszy=
stkiem ludem Ryczerskim nam Wielkiemu Čaru
Dmitru Iwanowiczu służyć przečiw naszym Zdray,,
čzom, A jako wy będziečie przy naszym Čarskim
Wieliczestwie y my was pożałujem swoim Čar,
skim pożałowaniem, kto zechče w naszey oy,,
čzyznie być my wasz pożałujemy A jeśli
zechčečie ziachać my wasz każem wypuščić
z wielką čzczią y z podarki y naposlednimu
pachołku będzie co y na wasz, gdy wy postu,
służyčie naszemu Čarstwu, wielkiemu zebrawszy
się z ludem Ryczerskim y Zołnierzami y Koza,
ky do Czarza Moskiewskiego Jwanowicza
Dmitra przeciw mym zdray ~~~~ čzom. A po čze,,
mu będą płačić w Koronie Polskiey y w wiel,
kim Xięstwie Litewskim y my każem za,
płačić za ich służbę dwoj y we troy nasob
a gdy wy przyjedziečie do Ziemie Moskiewskiey

w Każdym mieyscżu ~~będą~~ dadzą wam Stacya a pieniądze nagranice wam gdi przyiedzie, cie będą postane nadewszystko. Pisą w oyczyznie naszey w stawnym mieście Starodubie. Roku 1607. 12 July. Dmitr Jwanowicz —

Copia tego listu przyniesiona z Mochilowa przepisawszy z własnego listu Kniazia Mos-kiewskiego. —

176

mają rzeką processus juris ordinarius coram officio castrensi in causis vulgo dictis officii, i wyliczone są przypadki które tu należą:

1. Pro violentiâ expulsionum dominorum dotalicionatarum et aliarum personarum de pacificis possessionibus.

2. Pro divisione bonorum inter fratres.

3. Ad inscriptionem si quis se inscriptione sua obligaverit in castro vendere, item pro non missione ad cautionem fidejussoriam pignorum abactorum, item iudicant Capitanei pro paena 14. marcar. solvendarum qui in fluminibus liberam navigationem impediunt.

4. Actiones furti et regestra homicidiorum quae hujus modi actiones

celerem administrationem hujus modi justitiae exposcunt.

5. Pro poenis contra recusantes tradere pixidem officio castrensi ubi sunt prohibita ejusmodi.

6. Catulos vulpium tolendos et fovendos.

7. Per stipendiatos milites damna inferentes ad bellum progredientes.

8. Pro injusta extorsione Thelonei et portalitij pontis aggeralis.

9. Pro poena ratione obstaculorum in fluminibus.

10. Cives pro poena trium marcarum ratione prohibitarum exempcionum.

11. Execucio rei judicatae per innotescentiam officialis citationis.

12. Ad prorogatam sublationem Banicionis.

13.

14.

15.

Zn

ko

od

ci

ty

se

ge

lib

ad

C

13. Exactionum Regalium solvendorum.

14. Contra contributiones publicas non solventes.

15. Etiam contra impossessionatos pro quolibet crimine.

r. 1630. Prawa Księstwa Siewierskiego.

Znajduje się w archiwum Kapituły krakowskiej oryginał rękopisu, z którego odpis zdjęty czytałem u Karnika, i wyciągi z niego porobiłem. Rękopis ten ma tytuł: Status et conditio ducatus terrae severiensis oppidorum, villarum, terrigenarum, incollarum etc. ex originalibus pargamentis, literis descripta et adnotata per me eundem scriptorem Stanislaum Krawiecki Plebanum in Chroscobrod Anno Domini 1630. in

moneta złota i srebrna z r. 1767. w baszcie miasta Siewierza chowana. Kronika z r. 1497. № 93.

Decembre, Item limites ducatus. Rękopis ten obejmuje: sprzedaż księstwa na rzecz Królestwa polskiego czyli raczej biskupstwa krakowskiego przez Wacława Księcia na Cieszynie i Siewierzu r. 1443. uczynioną; kronikę księstwa siewierskiego od r. 1290. poczawszy, wypisaną co do czasów najdawniejszych z Kromera, co się zaś nowszych (1) dotyczy czasów z aktów urzędowych zebraną, ale prócz gołego wyliczenia nazwisk panujących temuż księstwu Biskupów Krakowskich, nic nie zawierającą; i summaryusz wolności, swobód i praw a (przywilejów szlachcie siewierskiej przez tychże nadanych (2); spis imion znakomitych osób stanu duchownego (3); opis granic księstwa na dawnych zasadnio-

(1) od r. 1443.

(2) warują Biskupi iż dawnemi zwyczajami mają się sądzić ziemianie, a w czemby tych nie stało mają się do praw odwoływać koronnych, iż służyć im mają nad to (takież niemal same co i szlachcie koronnej) pewne przywileje).

(3) w końcu dodany i spis miast, wsi, pustkowiów.

ny przywilejach; czelniejsze dowody tychże granic tak dawnych jak i nowo przybytych (1) dotyczące się; rzeczy prawne księstwa, idą aż do końca rękopisu. Zastanówmy się nad nimi.

Napomyka nie w jednem miejscu rękopis, że Siewierzanie swoje zwyczaje prawne mieli, lecz nie spisali takowych, ani też panujący im Biskupowie kazali spisać. Cała więc część rękopisu o rzeczach prawnych mówiąca, nie jest wielkiej wagi. Mówi ona o prawie ale zewnętrznie raczej niż wewnętrznie, zastanawia się nad niem. Kładzie przed oczy formy pozwów, mówi że były prejudykaty (2) a nie wylicza ich; wymienia niektóre szczegóły o sprawach duchownych, dziesięcinach, hipotecznych prawach (3), ewikcyach, o rolach poświęt-

(1) przykupili Biskupowie Koziegłowy za 10,000 czerwonych złotych.

(2) zwyczaje.

(3) zapisach i membranach.

nych w grodzie a nie w ziemstwie odsą=
dzanych; wypisuje tak zwany Landfrid
czyli Konstytucye na wspólnej obradzie
przez szlachtę i ziemian czyli przez panów
i szlachtę (1) postanowione i przez Bis=
kupów aż do r. 1630. potwierdzane, lecz
postanowienia te niczem się nie odznacza=
ją, wyjąwszy, iż bardzo zakrawają na
zwyczaje prawa szląskiego (2), iż się ra=
czej na korzyść szlachty niż gminu stano=
wią. I tak przyjęto że mieszczanom i
chłopom z psami i rusznicą polować nie
wolno. Przyjęto też iż nikt nie ma za=
kładać Barnów czyli samołówki na pszczo=
ły, wydrążając drzewa w którychby osia=
dały one.

Intrata albo prowent K. J. Mci
z r. 1632.

(1) polskim mówiąc zwyczajem.

(2) jakoż do nich odwołują się one
wyraźnie.

Z rękopisu XVI. wieku w bibliotece

kurnickiej znajdującego się przepisałem.

Żupy Krakowskie tak się rozumieć mają

wedle roskazania K J M Na kaźdy rok

w Wieliczce wycinaią bałwanow 2000 cetn.

cetn. (po) gr. 15.

czyni to — 3000000 fl.

W teże żupie przedaja na kaźdy rok

rumowei soli beczek 50000 beczka po grzyw-

nie facit 80000.

W teże żupie przedawaią na kaźdy rok

soli warzonej za zł. 40000.

Jest sol stolmachowa zasypana na Loc-

turę do Bydgoszcy facit 20000.

Jtem skład krakowski y lelnar-

ska 40000

Jt. cła komorne czynią 10000

Jt. Trzyczęści starostwo czynią 300000.

Intrata królowey stary z X. Mazowieckiego y Wobornia	250000.
Portorium, albo Zangel Gdański	80000
Portorium Ryskie	30000.
Sambor czyni	60000
Rogozno brodnica	26000.
Cła Litewskie czynią	50000
Brzeście Litewskie czyni	26000
Grodno czyni	20000
Trzy części Litewskie	10000
Cła Podolskie Kijowskie	8000
Olbora olkuska	12000
X Borskie	80000
Młyny Nowomieyskie i Wiślickie	12000
Młyny Gdańskie	70000
Młyny Wilenskie	14000.
Malborg czyni	46000.

Samborskie żupy Drohobickie	70000
Wielkie rzady Sieniaw	15000
Skorzęnice cyrnia	8000
Sochaczew cyrni	8501
Grudziącz	12000
Sendomirz	12000
Jurbork	6000
Od Woiewodztwa Wilensk. Zawanske	6000
Warszawa cyrni	7000
Mohilow	16000
Summa	1873501.

Prawo Wołoskie w Polsce używane r. 1657.

Super advocatiam in Brod oblata.

In nomine Domini amen, ad perpetuam rei memoriam Nos Stanislaus Comes a Gorka Palatinus Posnaniensis Colensis Buscensisque etc

Capitaneus Dominus, et haeres in Szczebrze-
szyn Significamus tenore praesentium qui-
bus expedit Universis et singulis praesen-
tibus et futuris exhibitas esse nobis a No-
bilibus Adamo et Joanne Bieleckych
fratribus germanis Advocatis nostris in
Brod literas binas pargamineas al-
teras videlicet sub titulo et sigillo Magni-
ficae olim Haelisabethis de Tarnow
Palatinae Sandomiriensis haeredis et
Dominae in Szczebrzeszyn, alteras vero
Magnifici olim Stanislai Kmita
de Wisnice haeredis in Sobien et Szcze-
brzeszyn super Advocatiam in Brod
datas et concessas, integras, salvas il-
laesas, et omni suspitionis nota caren-
tes, atque simul supplicatum nobis esse
ut easdem praefatis literas confirma-

remus, ratificaremus, approbaremus, innovaremus et in unum literarum nostrarum contextum conferemus coniungeremus et declaremus eisdemque Advocatis nostris et Successoribus ipsorum extraderemus Quarum quidem utrarumque literarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis In nomine Domini Amen Nos Helisabeth de Tarnow Palatina Sandomiriensis haeres et Domina in Sczebrzeszyn Significamus tenore praesentium, quibus expedit Universis praesentibus et futuris. Quomodo considerantes bonorum nostrorum Sczebrzeszynensium per hostes fidei Christianae pene extremam devastationem et destructionem, cupientes dictis bonis providere et eorum conditionem efficere melio-

rem, quatenus Deo propitio cum tempore
ad meliorem possint et valeant consur-
gere ordinem, fructusque eorum augea-
tur habentesque commendatam indus-
triam et probitatem fidelis nobis Pasko-
nis dicti Tarabara Rutheni sibi et suis
Successoribus legitimis Laneum cum me-
dio desertis in villa nostra dicta Brod
ratione Advocatiae Jure Valachico
communi dedimus locavimus conces-
simus, damusque et conferimus tem-
poribus aeviternis sub modis et condi-
tionibus infradescriptis habendum et
possidendum. Quam Advocatiam prae-
dictus Pasko et sui successores tenebunt
et possidebunt Jure Valachico iuxta
ius ritum et consvetudinem aliarum
Villarum simili Jure gaudentium

Ducem militi, quam Militem Duci illiga- 1670.
ri, ad Mareschallum quin etiam Regni Sobies-
cium delegaverat, Carolum Łużecki Castellanum
Podlachiae, ac Nicolaum Daniłowicz Parcovi-
ensem Praefectum, qui Iavoroviae Ducem con-
venientes, ab eo pro Republica magnificè pro
Rege sat reverenter accepti sunt. Non tamen
ille exulceratum animi sensum premere po-
tuit, graviter quaestus susceptas Reipublicae
causa labores, et subita pro Patria discrimi-
na ingratijs tantum et avero Sae Regiae Majes-
tatis sibi rependi. Caeterum imminere tempus
quo contra Christiani nominis hostem jacta a-
lea, prius voraces lupos, quam allatrantes
canes Patriae noxios abigat, futurum fore sine
dubio sperans, si praesens saeculum exant-
latos Patriae causa labores minus adverteren-
ter accipit, vel seram posteritatem tranquil-
litatae Patriae decus, adaequat repensuram gra-
titudine. Inde ad Trembowla perrexere Commis-
sarij; ubi aestivis Castris habebatur Miles, Mi-
liti Valachico ideo propius admotus, ut hosti
non segnes ad bellum paratus, et promptam
è vicino propulsandae hostilitatis retuliatio-
nem monstraret. Sed per utramq Daciam
in tran-

1670 in tranquillo tunc Omnia visebantur, aut simulabantur, nisi quod omnigeno commeatu affluente ora illa conquirendis cibarijs, et in alterum annum conservandis attendere jussi, a Bassa Silistriae Orarum istarum Moldaviae utriusq Reguli. Miles vero Polonus per otium torpens, suppetente abundantia victûs diffluebat otio, praecipue vini hungarici subvectionibus, in luxum solutus Romana phrasi compellebat Socios: Curate Corpora Milites; nam hostilium armorum in proximo aspectus animos militares excitat, enervat, ac resolvit otium quod persaepe omnis boni consilij effectum corrumpit. Hujus tunc destinatae à Republica Legationis nulla dignatio fuit turbidis passim Legionibus, et nimio Zelo circa Ducis honorem vindicandum se opponentibus. Duce vicissim addicti Exercitus Protectionem, et Stipendia quantocius exolvenda recipiente.

Subinde venerat ex Gallijs Gosniowski Litvanus, à Joanne Casimiro Sveciae Rege eodemq abdicante Nostro, ad Michaelem Literas ferens, cujus bene precatus Regimini etiam superaddebat vota, auspicato gerendi cum Turcis belli, ac de-

li ac demum felici eventu consumandae victo- 1670.
riae. Is idem in adjuncto requisitionem ferebat,
ut sibi retentae pensiones solverentur: adeo eti-
am Lutetiae Parisiorum, quae se ad instar Coe-
li Suburbij habet, aut verius Paradisi Coloni-
am jactat, vel primi loci mortalibus indigen-
tia gravis est. Etenim Princeps ubi irrequietae
Urbis molestias taedet, et heroicae indolis acti-
vitas annis minuitur, taedio rerum primo
in vicennarum saltum haud Urbe procul
se contulerat, sed et hic subeundae vitae conver-
sibilis fastidio, aut quo minus in solitudine li-
berius aeternitati vacaret in Caenobium S.
Germani divertit. Ejus loci Abbatia, à Christia-
nissimo Rege donatus, ut qui tot Populos arma-
tus regnare abnuerat, jam tunc in devotum
versus caetui Monachorum toto Orbe antiquis-
simo, imperitaret. Et in dies gravescebat vale-
tudo, varijs increscentibus pathematibus pres-
sa, unde totum se Ille in Cultum Divinum
impendebat, per cavillum insectantibus fa-
miliaribus intemperie pietatis laborare Prin-
cipem, cui conveniret magis sueta senectu-
tis vitia, quibus ex atrabili ortus curatione
medica excutere. Accedebat variarum rerum
appre-

1670. apprehensione confusa Mens, ut imaginativa Omnia vero majora exhibente, Cujus Causa in promptu, ubi Suppellex Regia in Tabulas redigitur. Gemmae uniones, et si quid Gazae pretiosioris superesset, ab immissis Inspectoribus revidentur, debita Principi omnia consignantur, in Tabulas perceptorum et expensorum sollicite requiritur, aliaq quae futuri Sollicitum angerent, augerentq poenitudinem nuper supra Leges positam jam tunc sub Imperio esse; Requisitus item à Proceribus Gosnievius, quid de Electione moderni Poloniae Regis Sentiret Christianissimus/: uti qui non exquisitae vestis cultum aut alieni pili in concinnos coacta volumina quaeq alia levitatis magis argumenta, quam peregrinationis Subsidia sunt, in Patriam referret:/ respondit audisse plures prolata ex Ore Ludovici Regis verba: Non male/: inquit:/ quod ex se Regem constituissent, quia Nativo, et Sympatriotae propiores. Non tamen ob exclusionem Condaei dissimulavit offensam, cui salim gratias agere expediebat, quod tam ancipiti Pol. Regni Statu magis in participium periculorum, quam ãbitum honorum se ingereret.

Addebat

184

Mam zamiar pisać do
wszystkich Konserwatorów
archiwów dawnych akt kraj-
owych o wypisanie mi dat
najdawniejszych aktów ziem-
skich i grodzkich. Racz
pan dobr. łaskaw napisać
mi na tym że papierze
ich adresa. Jutro przyjdę
po to.

Poniedz.
dn. 15 Lut.
1864. W. A. Maciejowski

Archiwista Akt Dawnych w Kaliszu Szaniawski
Józef —

Adjunkt Archiwum akt Daw: w Piotrkowie Gold-
mann Erazm

Archiwista akt Dawnych w Radomiu

— " — " — Kielcach Wyszkowski

— " — " — Lublinie Detmerski Józef

— " — " — Siedlcach Hering

— " — " — Płocku Dzierżanowski

— " — " — Łomży Łoszewski

186

W Poznaniu znajdują się obecnie następujące dawne Archiwa:

I. Archiwum Grodzkie pomieszczone w dawnym zamku Królów polskich dzisiejszym Sądzie Apelacyjnym; obejmuje Księgi ziemskie i starościńskie następujących powiatów:

1.	Powiat poznański	z lat	1386-1793.
2	powiat Kościański		1391-1793
3.	" Gnieźnieński		1401-1793
4	" Pyzdrski		1390-1793
5	ziemie wschowska		1495-1793.
6	powiat Koniński tylko trzy księgi starościńskie z połowy 15 wieku.		
7.	powiat Kruświcki	z lat	1585-1773.
8	" inowrocławski	późne	-1773
9.	" nakielski	z lat	1432-1773
10	" wałecki	późne	1773
11	" bydgoski	późne	1773.
12	" Kcyński mniej więcej od		1440-1793.
	wszystkiego ksiąg przeszło		4000.

Od roku posiada to Archiwum kilka dziesiąt pergaminów, z których najstarszy z r. 1153 erekcyja klasztoru w Łeknie z dobrze dochowaną pieczęcią.

II Archiwum Miejskie pomieszczone w ratuszu, obejmujące libri Advocatiales, Consulares itd, najdawniejsze z początku 15 wieku, niewiele pergaminów znacznie przebranych; niedbale administrowane, i mnie bliżej nie znane. pewnie niedochodzi 1000 ksiąg

III Archiwum Kapituły pomieszczone w Kapitularzu na tumie czyli w katedrze, składa się z pergaminów i ksiąg; pergamin ile wiem najdawniejszy 1231, szczupłe, ksiąg nie więcej będzie jak 200.

IV Archiwum Konsystorskie znajdujące się przy Konsystorzu Arcybiskupim, nie jest mi wcale bliżej znane.

V Tak nazwane Archiwum Rządnego Prezydium, obejmuje około 500 pergaminowych dokumentów po zniesionych klasztorach; nigdy go nie widziałem.

188

Dudki

w Archiwum Lubelskiem znajdujące się:

Lubelskie Podkomorskie, w liczbie sztuk 5. od r. 1434 do r. 1523.
Łukowskie d° — d° — 6. — 1504 = 1554.
Lubelskie Ziemskie „Inscriptionum" 13. — 1413 = 1548.
d° — d° „Decretorum" — 56. — 1415. = 1596.
d° Grodzkie „Inscriptionum" — 1. — 1517 = 1527.
d° d° „Regestra spraw" 93. — 1609 = 1693.
Urzędowskie „Inscriptionum" 12. — 1504 = 1597.
Chełmskie Ziemskie „Inscription" 9. — 1428 = 1543.
d° — d° „Decretorum" — 20. — 1476 = 1597.
d° Grodzkie „Inscriptionū" — 1. — 1402. —
Krasnostawskie Ziems: „Inscription" 3. — 1430 = 1539.
d° — d° „Decretorum" 22. — 1471 = 1599. —
d° — Grodzkie „Wpisy spraw" 7. — 1699 = 1757.
Grabowieckie Grodz: „Inscrip: Relation et Decr: 10. — 1502 = 1571. —
Chełmskie Grodz: „Wpisy spraw" pomieszane dudki z księgami in folio. — pierwsza jest dudka z ro: 1622. ostatnia in folio z rokiem 1791. — Dudek jest razem 32. a in folio 17. —

Skład Archiwum Akt Dawnych Gubernii Lubelskiej w Siedlcach stanowią akta następujące: —

1° Ziemi Liwskiej — 2° Ziemi Łukowskiej 3° Stężyckiej — 4° w części Drohickiej i 5° Mielnickiej oraz Akta z ~~powiżej napisanych~~ Miast.

Ogólna liczba ksiąg wynosi 1669 plików ułożonych dotąd z dissolut 295. —

A.) Akta Ziemi Liwskiej są następujące:

a. Akta Grodzkie i Ziemskie razem połączone Inscriptionum zwane w Dudkach od roku 1445 — 1509 ksiąg 60.

b. Grodzkie Inscriptionum indukty in folio 1581 — 1790 ksiąg 102.

c. Grodzkie Inscriptionum Oryginalne czyli susceptowe od r. 1623 — 1796 ksiąg 40.

d. Grodzkie debitorum na papierze stemplowym pisane od r 1777 — 1796 ksiąg 17. —

e. Grodzkie Relationum, Manifestationum Protestationum et Decretorum Indukty 1600 — 1801 ksiąg 32.

f. Grodzkie relationum et videndarum od r 1622 — 1791 ksiąg 40. —

g. Grodzkie Relationum Copiarum zwane od r 1773 — 1796 ksiąg 23. —

h. Grodzkie Oblatarum 1710 — 1808 ksiąg 20. —

i. Decretorum 1669 — 1791 ksiąg 15. —

Akta Ziemskie

a. Inscriptionum Relationum, Protestationum et oblatarum od r 1581 — 1810 in folio ksiąg 13.

b.

b. Ingrossationum zwane z Epoki Rządu Austryackiego i Registra Warszawskie go od r 1796 – 1810. –
c. Protestacye i Manifesta (Indukty) 1578–1797. ksiąg 38.
D. Regestra spraw od 1631–1714 ksiąg 4.
e. Księgi rozmaite od 1789–1810 ksiąg 34. –
B) Ziemię Łukowską stanowią akta następujące:
1º Grodzkie Inscriptionum oryginalne od r 1657–1793 ksiąg 106 (in folio).
2º Grodzkie Inscriptionum Indukty 1657–1731 ksiąg 26.
3º Grodzkie Debitorum Quietationum na papierze stemplowym 1777–1796 ksiąg 7.
4º Grodzkie Relationum Protestationum Manifestationum Oblatarum et Plenipotentiarum oryginalne 1657–1796 ksiąg 71.
5. Akta tegoż rodzaju indukowane 1657–1694 ksiąg 31.
6. Relationum Oblatarum Manifestationum od r 1700–1776 w plikach.
7. Grodzkie Relationum et Manifestationum Copiarum 1783–1793 ksiąg 18.
8. Grodzkie Oblatae et videndae 1657–1790 ksiąg 12.
9. Grodzkie oblaty oryginalne od 1765–1793 ksiąg 24.
10. Grodzkie Dekreta oryginalne od 1681–1791 ksiąg 26.

11.

11. Dekreta Grodzkie Indukty zwane 1657 - 1740 ksiąg 19. -
12. Regestra spraw Grodzkie od 1661-1791 ksiąg 27.
13. Plenipotencye Grodzkie od 1674-1796 ksiąg 7. -

Akta Ziemskie.

1° Inscriptionum Protestationum Manifestationum Oblatarum et Videndarum od r 1658-1795 ksiąg 12.
2° Ingrossationum zwane z epoki Rządu Austryackiego i Xięstwa Warszawskiego od 1796 - 1810 ksiąg 23.
3° Oblaty Ziemskie oryginalne od 1785 - 1800 ksiąg 8.
4° Manifestationum Relationum Copiarum od r 1787 - 1800 ksiąg 6.
5° Wyroki Ziemskie oryginalne 1755 1797 ksiąg 7.
6° Wyroki Ziemskie Indukty 1658 - 1762 ksiąg 6.
7° Regestra spraw od 1775 - 1779 ksiąg 9.
8° Akta i księgi rozmaite od r 1775 1797 ksiąg 18. -

c) Ziemie Sszyckiej składają następujące akta. -

1° Grodzkie Inscriptionum Indukty od r 1564 - 1792 ksiąg 30.

2°

2° Inscriptionum Rusticanorum w dudkach od 1564-1670 ksiąg 2.
3° Grodzkie Inscriptionum Oryginalne od r 1593-1726 ksiąg 9.
4° Grodzkie debitorum od 1777-1796 ksiąg 4.
5° Grodzkie Relationum Manifestatio num Protestationum Oblatarum et videndarum /: Indukty :/ 1564-1796 ksiąg 53.
6° Akta tego rodzaju oryginalne od roku 1625-1726 ksiąg 6.
7° Akta Grodzkie Relationum Manifestationum et oblatarum oryginalne i w kopiach od 1741-1796.
8° Dekreta Grodzkie od 1574-1791 ksiąg 36.
9° Regestra Spraw od 1576-1795.
10° Oryginalne protokoły regestra podatków pogłownego i czopowego od r 1658-1684 ksiąg 2.
11° Decretów Grodzkich ksiąg 2 w formie dudek od r 1580-1659.
12° Wyroki Grodzkie w formie dudek w sprawach miejskich Miasta Stężycy w Sądach Grodzkich w drodze apelacyi zapadłe od 1590-1669 ksiąg 6. –

Ziemskie Stężyckie

1° Inscriptionum Oblatarum relationum decretorum et videndarum od r. 1563-1810 z epoki Rządu Austryackiego i Księstwa Warszawskiego 416.

2°

2° Ziemskie debitorum z r. 1792.
3° Z epoki Rządu Austryackiego obejmujące oblaty Manifesta Protestacye Relacye i videndy od r. 1796–1810 ksiąg 9.
4° Plenipotencye od r. 1788–1810 ksiąg 4. –
5° Wyroki Ziemskie od 1568–1797 ksiąg 27.
6° Regestra spraw od 1633–1798
7° Akta i księgi rozmaite od 1624–1809 ksiąg 45. –

D) Ziemia Drohicka

Na mocy prawa z 1792 r. Sądy Ziemskie i Kancellarya susceptowa ustanowione zostały w Sokołowie dla obywateli Ziemi Drohickiej z tej strony Buga zamieszkałych. Akta stanowiące skład tej ziemi są:
1° Akta Ziemskie Inscriptionum Obligationum et Oblatarum z epoki Rządu Austryackiego od r. 1792–1810 ksiąg 10.
2° Akta Ziemskie debitorum et Obligationum od 1792–1806 ksiąg 6.
3° Akta Ziemskie Relationum et Oblatarum od r. 1792–1801 ksiąg 7.
4° Akta Ziemskie Protestationum et Oblatarum od 1792–1810 ksiąg 4.
5° Dekreta Ziemskie od 1792–1797 ksiąg 3.
6° Regestra spraw od 1792–1796.
7° Akta plenipotencyi od 1792–1810 księga 1.
8° Akta i księgi rozmaite od 1792–1811 ksiąg 7.

E) Ziemia Mielnicka

Akta dawne Ziemi Mielnickiej i Powiatu

Powiatu Zawspolskiego czynności Kancellaryi Ziemianskiej odbywały się w miescie Międzyrzeczu. —

1° Akta Ziemskie Inscriptionum obligationum et oblatarum ingrossationum zwane z epoki Rządu Austryackiego od r. 1796–1810 ksiąg 13.

2° Akta Ziemskie Relationum Manifestationum plenipotentiarum et oblatarum od r. 1796–1810 ksiąg 7.

3° Oblaty oryginalne od 1796–1809 ksiąg 2.

4° Dekreta Ziemskie od 1796–1797 ksiąg 3.

5° Regestra wpisów od 1796–1797.

6° Akta i księgi rozmaite od 1782–1821 ksiąg 8.

I. Z dawnego Województwa Brzesko-Kujawskiego są następujące

1 Dudki Powiatu Brzeskiego
- a Grodzkie od roku 1437 do 1524.
- b Ziemskie od r. 1398 do 1599.

2 d° Powiatu Przedeckiego
- a Grodzkie od r. 1474 do 1517
- b Ziemskie od r. 1408 do 1594

3 d° Powiatu Kowalskiego
- a Grodzkie od r. 1441 do 1524.
- b Ziemskie od r. 1412 do 1547

4 d° Powiatu Radziejowskiego.
- a Grodzkich Dudek niema, bo akta (:dawniejsze spalone przez Szwedów:) zaczynają się dopiero w roku 1659.
- b Ziemskie od r. 1434 do 1599.

5. d° Powiatu Kruświckiego
- a Grodzkie spalone
- b Ziemskie od r. 1434 do 1599.

II. Z dawnego Województwa Łęczyckiego są następujące

1. Dudki Grodzkie całego Województwa od roku 1464. do 1500
2 d° Ziemskie Powiatu Łęczyckiego od r. 1385 do 1530.
3 d° d° d° Brzezińskiego od r. 1415 do 1530.
4 d° d° d° Orłowskiego od r. 1396 do 1531.

III Z daw

III Z dawnego Województwa Rawskiego, a mianowicie

A. Z Ziemi Rawskiej niema Dudek ani Grodzkich ani Ziemskich

a z Powiatu Rawskiego, ani

b z Powiatu Białskiego

bo się akta spaliły w roku 1765 i tylko niektóre księgi z ognia ocalono.

B Z Ziemi Sochaczewskiej

a z Powiatu Sochaczewskiego niema Dudek ani Grodzkich ani Ziemskich, bo najdawniejsze zaczynają się dopiero w roku 1657, wcześniejsze zaś spaliły się

b z Powiatu Mszczonowskiego są Dudki Ziemskie od r. 1444 do 1502

C Z Ziemi Gostyńskiej niema Dudek ani Grodzkich ani Ziemskich, ani

a z Powiatu Gostyńskiego ani

b z Powiatu Gabińskiego

bo się akta spaliły w roku 1809. a pozostałych po spaleniu jest tylko kilkanaście ksiąg

IV. Z dawnej Ziemi Czerskiej są następujące:

1 Dudki Grodzkie całej Ziemi od r. 1540 do 1590
2 Do Grodzkie i Ziemskie razem od r. 1407 do 1590
3 Do Ziemskie Powiatu Czerskiego 1541 do 1545
4 do do Do Wareckiego 1416 do 1579.
5 do do Do Grójeckiego 1407 do 1582.
6 do do Do Garwolińskiego 1540 do 1582

V. Z dawnego Powiatu Kamieńczykowskiego

1. Dudki Grodzkie ~~Rewizji~~ pod tytułem Recognitionum od r. 1539 do 1590

~~2 Do Do Relationum~~
2 Dudki Ziemskie z roku 1579.

